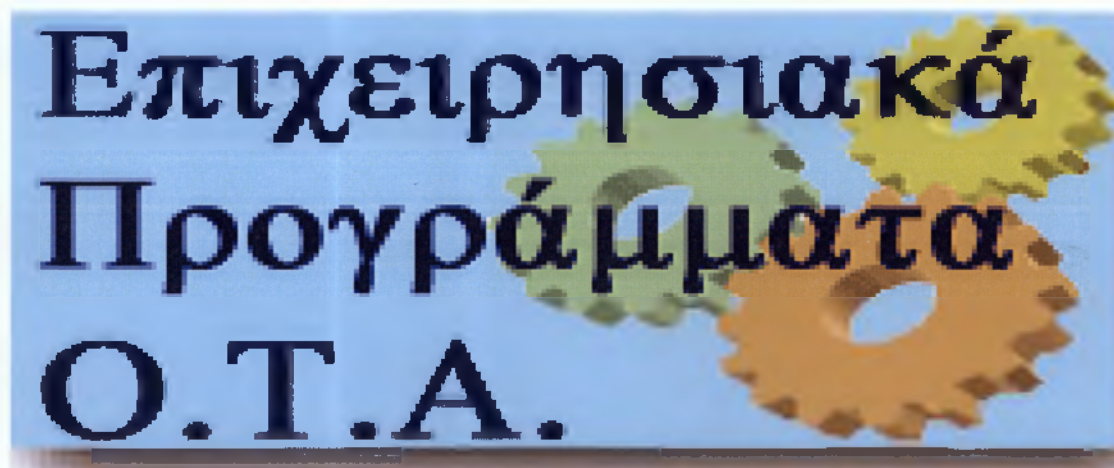

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ Α ΒΑΘΜΟΥ. «ΘΗΣΕΑΣ» ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΠΕΡΡΑΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :Ο ΝΕΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣΣΕΛΙΔΑ 3

- 1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....ΣΕΛΙΔΑ 3
- 1.2 Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ? ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....ΣΕΛΙΔΑ 5
- 1.3 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ.....ΣΕΛΙΔΑ 6
- 1.4 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ.....ΣΕΛΙΔΑ 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....ΣΕΛΙΔΑ 9

- 2.1 Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....ΣΕΛΙΔΑ 11
- 2.2 Ο ΤΟΠΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....ΣΕΛΙΔΑ 12
- 2.3 ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....ΣΕΛΙΔΑ 13
- 2.4 ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ.....ΣΕΛΙΔΑ 14
- 2.5 Η ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ.....ΣΕΛΙΔΑ 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΤΟΠΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....ΣΕΛΙΔΑ 19

- 3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....ΣΕΛΙΔΑ 19
- 3.2 ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ ΕΝΑ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 20
- 3.3 ΣΚΟΠΟΙ ΕΝΟΣ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 21
- 3.4 ΚΥΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 23
- 3.5 ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 24
- 3.6 ΦΑΣΕΙΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 25
- 3.7 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΤΑ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 27
- 3.8 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΤΑΠΣΕΛΙΔΑ 29
- 3.9 ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 31
- 3.10 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΩΝ ΤΑΠ.....ΣΕΛΙΔΑ 32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ Α'

ΒΑΘΜΟΥΣΕΛΙΔΑ 38

- 4.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ Α' ΒΑΘΜΟΥ.....ΣΕΛΙΔΑ 36
- 4.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....ΣΕΛΙΔΑ 37
- 4.3 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ Ε.Π.....ΣΕΛΙΔΑ 41

- 4.4 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ , ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ Ε.Π.....	ΣΕΛΙΔΑ50
ο 4.4.1. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ.....	ΣΕΛΙΔΑ50
ο 4.4.2 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Ε.Π.....	ΣΕΛΙΔΑ53
ο 4.4.3 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΕΛΙΔΑ54
ο 4.4.4 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ.....	ΣΕΛΙΔΑ55
- 4.6 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ Ε.Π.....	ΣΕΛΙΔΑ55
- 4.7 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ Ε.Π. ΤΩΝ ΟΤΑ Α ΒΑΘΜΟΥ.....	ΣΕΛΙΔΑ56
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 :ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΘΗΣΕΑΣ».....	ΣΕΛΙΔΑ58
- 5.1 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ 58
- 5.2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ 59
- 5.3 ΠΟΡΟΙ	ΣΕΛΙΔΑ 61
- 5.4 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑ».....	ΣΕΛΙΔΑ64
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΔΙΕΥΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑ»ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	ΣΕΛΙΔΑ74
- 6.1 ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ – ΕΡΓΑ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ74
- 6.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ «ΘΗΣΕΑ».....	ΣΕΛΙΔΑ75
ο 6.2.1 ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΘΗΣΕΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΕΛΙΔΑ76
ο 6.2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΘΗΣΕΑ ΣΤΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ1.....	ΣΕΛΙΔΑ77
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑ» ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	ΣΕΛΙΔΑ86
- 7.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	ΣΕΛΙΔΑ86
- 7.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	ΣΕΛΙΔΑ89
- 7.3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΗΣΕΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ 92
-ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 : ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΘΗΣΕΑ» , ΤΟ ΜΕΤΡΟ 1.1 ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗ.....	ΣΕΛΙΔΑ98
- 8.1 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ «ΘΗΣΕΑ» ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ Ε.Π. ΟΤΑ Α ΒΑΘΜΟΥ.....	ΣΕΛΙΔΑ104
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ111
- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	ΣΕΛΙΔΑ 114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο :Ο ΝΕΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Στις αρχές του 13^{ου} αιώνα , η Τοπική Αυτοδιοίκηση¹ , εμφανιζόταν είτε ως κατάλοιπο παλαιότερων θεσμικών εξελίξεων , είτε ως βοηθητικό όργανο της ίδιας της κρατικής εξουσίας . Στην Ελλάδα από το 1833 μέχρι το 1912 οι δήμοι εμφανίζονται σαν μια προέκταση της ισχύος και επιβολής του κέντρου πάνω στην περιφέρεια .

Στα πλαίσια του μη ομόσπονδου κράτους (ενιαίου) η αποκέντρωση και η αυτοδιοίκηση αλληλεξαρτώνται και συντρέχουν , χωρίς όμως να ταυτίζονται .

Στην Ελλάδα όμως , ο διαχωρισμός αυτός και η αλληλεξάρτηση δεν έγιναν ποτέ αντιληπτά όσο θα έπρεπε .Το συγκεντρωτικό κράτος , που ιδρύθηκε το 1830 , διατηρούσε την κοινότητα ως ουσιαστικό υπόβαθρο της αυτοδιοίκησης , όποια και αν ήταν η δομή του Κεντρικού Κράτους .

Όμως , οι χιλιάδες κοινότητες που δημιουργήθηκαν , ιδιαίτερα με το νόμο ΔΝΖ/1912, δεν ήταν σε θέση να εκπληρώσουν ούτε τα στοιχειωδέστερα έργα² .

Έτσι ταυτόχρονα με την αποκατάσταση της η Τοπική Αυτοδιοίκηση στερήθηκε πολλές αρμοδιότητες και λειτουργίες που απολάμβανε επί βασιλευς βασιλείας .

Ταυτόχρονα της αφαίρεσαν πόρους που θα της επέτρεπαν να εκπληρώσει τους ευρύτερους στόχους της³ .

¹ Μπέσλα Βήκα (ΑΘΗΝΑ 2001) Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η αναδρομή τελειώνει το1971

² Το 1912 υπήρχαν περίπου 6000 κοινότητες .

³ Ν.δ 2888/1954 –Η απογύμνωση των τοπικών οργανισμών

Η διπλή ιδιότητα του δημάρχου , ως τοπικού άρχοντα και ως εκπροσώπου της κεντρικής εξουσίας , όπως και ο έλεγχος και η εποπτεία του νομάρχη στις πράξεις και ενέργειες των δημοτικών και κοινοτικών αρχών , αποδυνάμωσαν την αναβίωση των κοινοτήτων ως αντίβαρο κατά του κυβερνητικού και διοικητικού συγκεντρωτισμού , παρά την επανειλημμένη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού .

Η αποτυχία αυτή δεν οφείλονται σε ανεπάρκεια ή ατέλειες της νομοθεσίας , αλλά στο γεγονός ότι αυτή βρέθηκε αποκομμένη από μια ευρύτερη μεταρρυθμιστική προσπάθεια που είχε αρχίσει πριν πολλά χρόνια. Το γεγονός αυτό αντιλήφθηκαν οι Χαρίλαος Τρικούπης και Ελευθέριος Βενιζέλος, οι οποίοι προσπάθησαν ν' αντιμετωπίσουν τις κοινότητες ως ένα θεσμό εξαρτημένο από τους υπόλοιπους θεσμούς της δημοκρατίας και επεδίωξαν μ' αυτές να πετύχουν τη δημοκρατική ολοκλήρωση με την όσο το δυνατό ευρύτερη συμμετοχή του λαού στη διαχείριση των κοινών.

Ιδιαίτερα ,αντιλήφθηκαν πως το κοινοτικό σύστημα δεν θα μπορούσε ν' αντέξει στη πίεση του κυβερνητικού συγκεντρωτισμού χωρίς την αναγκαστική ένταξή του σε ανώτερες βαθμίδες εδαφικής αυτοδιοίκησης⁴.

Οι έννομες τάξεις των σύγχρονων κρατών προβλέπουν , εκτός του κράτους ,τη σύσταση ενός μεγάλου αριθμού άλλων δημοσίων νομικών προσώπων , στα οποία οργανώνονται τα όργανα που ασκούν δημόσια εξουσία.

Η μέθοδος αυτή οργάνωσης , δηλαδή η σύσταση οργανωτικών μονάδων της δημόσιας διοίκησης , έξω από το νομικό πρόσωπο του κράτους , που αποτελούν ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα και έχουν δικά τους όργανα , ονομάζεται αυτοδιοίκηση⁵.

Χαρακτηριστικό του συστήματος αυτού είναι ότι το κράτος δημιουργεί με νόμους τα λεγόμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους δίνει το δικαίωμα να ασκούν σε ορισμένα αντικείμενα δημόσια εξουσία .

Φορείς αυτοδιοίκησης μπορούν να είναι μόνο τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Αυτά διακρίνονται σε δύο κατηγορίες. Σε εδαφικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε μη εδαφικά. Στη διάκριση αυτή στηρίζεται ο χωρισμός της αυτοδιοίκησης σε τοπική και ειδική . Φορείς δηλαδή της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι εδαφικά νομικά πρόσωπα .

Βασικό εννοιολογικό στοιχείο της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η εδαφική εξουσία , την οποία ασκεί σε όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται

⁴ Γ.Κ.Βλάχου (1976) –«Συνταγματικές Ελευθερίες στην πράξη»

⁵ Παπαχατζή (1974) –«Επιθεώρηση τοπικής αυτοδιοίκησης» σελ 258

στην περιοχή της , ενώ αντίθετα οι οργανισμοί της ειδικής αυτοδιοίκησης , δεν έχουν καμία τέτοια εξουσία ακόμα και αν συνδέονται με ορισμένο έδαφος.

1.2 Η συνταγματική κατοχύρωση. Οι Πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το άρθρο 102 του Συντάγματος⁶ καθιερώνει δυο είδη οργανισμών πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, δηλαδή ο Δήμος και η Κοινότητα⁷. Τα νεότερα Συντάγματα καθιέρωσαν την αρχή ότι ολόκληρη η Επικράτεια οφείλει να διαιρείται σε δήμους και κοινότητες με την έννοια αυτών που ήταν γνωστή στη νομοθεσία που ίσχυε κατά την ψήφιση τους.

Κατοχύρωσαν δηλαδή τους θεσμούς των δήμων και κοινοτήτων , όπως αυτοί διαμορφώθηκαν στη νομοθεσία από τη μεταρρύθμιση του ν ΔΝΖ/1912 μέχρι της ψηφίσεως τους

Ο νομοθέτης έχει καθιερώσει ότι όσες πόλεις έχουν πληθυσμό πάνω από δέκα χιλιάδες κατοίκους αποτελούν τους δήμους ,ενώ όσοι έχουν πληθυσμό μικρότερο των δέκα χιλιάδων αποτελούν τις κοινότητες .

Η αναγνώριση μιας κοινότητας ως δήμου έχει σημασία κυρίως οργανωτική, η αναγνώριση ενός συνοικισμού ως κοινότητα έχει θεμελιώδη νομική σημασία ότι δημιουργεί για πρώτη φορά έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης που αναλαμβάνει τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων .

Η αναγνώριση κάθε δήμου ή κοινότητας γίνεται με διάταγμα που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη ενός ειδικού συμβουλίου⁸.

Το αντικείμενο της γνωμοδότησης δεν αφορά τη σκοπιμότητα της αναγνώρισης (ίδρυσης) νέας κοινότητας , άλλα μόνο την εκπλήρωση των προϋποθέσεων του νόμου.

Ο μεγάλος αριθμός των δήμων εξουδετερώνει σε μεγάλο βαθμό την αμεσότητα της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων και την ψυχολογική εγγύτητα προς τη διοίκηση . Από την άλλη λόγοι ιστορικής παράδοσης και οικονομικής ενότητας δεν επιτρέπουν την κατάτμηση των μεγάλων δήμων σε μικρότερες αυτοδιοικούμενες μονάδες.

Αντί λοιπόν για περαιτέρω αυτοδιοίκηση , προβλέφτηκε η διαίρεση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σε τμήματα που δεν έχουν νομική

⁶ Σε όλη την πορεία της Τ.Α. σταθμός υπήρχε το Σύνταγμα του 1975 και η μετέπειτα Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001 .

⁷ Το άρθρο 102 του Συντάγματος αναγνωρίζει το τεκμήριο αρμοδιότητας των ΟΤΑ σε ότι αφορά τις τοπικές υποθέσεις και τη ρητή συνταγματική της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ με την πρόσθετη πρόβλεψη ότι δεν μεταβιβάζεται .

⁸ Το γνωμοδοτικό συμβούλιο αναγνώρισης και μεταβολών των τοπικών οργανισμών υπάρχει σε κάθε νομαρχία.

προσωπικότητα ούτε αποφασιστική αρμοδιότητα ,αλλά εκλέγουν τη διοίκηση τους και μπορούν να διατυπώσουν γνώμες και προτάσεις .

1.3 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Σήμερα

Ύστερα από μία μακροχρόνια πορεία της τοπική αυτοδιοίκηση , θα λέγαμε ότι σήμερα πλέον , η τοπική αυτοδιοίκηση χαρακτηρίζεται από τη συστηματική υποχώρηση του Κεντρικού κράτους προς όφελος της περιφέρειας και της τοπικής αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της αρχής της επικουρικότητας .Επιπλέον , καθιερώνεται η διαμόρφωση της ,ως μιας νέας πραγματικότητας στον Ευρωπαϊκό αλλά και στον διεθνή χώρο που συναντάμε και στην 4^η προγραμματική περίοδο.

Για να μπορέσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση να ανταπεξέλθει στις καινούριες πλέον ανάγκες του νέου ρόλου της , θα πρέπει να διαμορφώσει ισχυρότερους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης .Ταυτόχρονα οι βασικές αρχές της ποιότητας , αποτελεσματικότητας και οικονομικότητας όπως διατυπώθηκαν μέσα από την επικράτηση του Νέου Δημόσιου Management (Ν.Δ.Μ.)⁹ έρχονται να συμπληρώσουν τις παραδοσιακές αρχές της νομιμότητας και ισότητας των ευκαιριών. Ουσιαστικά , η μεγαλύτερη πρόκληση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα είναι αν έχει την ικανότητα να παρέχει το αναμενόμενο επίπεδο υπηρεσιών τόσο σε ποιοτικό όσο και σε ποσοτικό επίπεδο , που σχετίζεται με την ικανότητα εύρεσης πόρων αλλά και με θέματα διοικητικής ικανότητας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση στην χώρα μας , στιγματίστηκε από την αρχική προσπάθεια της Κεντρική εξουσίας να κατακτήσει της πολυάριθμες τοπικές εστίες εξουσίας έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο και ομοιόμορφο εθνικό κράτος . Η τακτική που ακολούθησε όμως η κεντρική εξουσία είχε σαν αποτέλεσμα την παγίωση της οικονομίας και της οργάνωσης των ΟΤΑ . Ωστόσο , οι χρηματοδοτήσεις από την Ε.Ε. , η θεσμοθέτηση των Κεντρικών Αυτοτελών πόρων , οι νέες δυνατότητες για επιβολή τελών ,το πρόγραμμα «Ι.ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» αλλά και ο νέος κώδικας Δήμων και κοινοτήτων έχουν σαν αποτέλεσμα την ενδυνάμωση των ΟΤΑ και την καλύτερη επίλυση των τοπικών υποθέσεων

Παρόλα αυτά , το πρόβλημα δεν εξαλείφθηκε λόγω της δυσκολίας εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ από ένα μεγάλο πλήθος δημοτικών υπηρεσιών , νομικών προσώπων και επιχειρήσεων, αλλά και η αδυναμία εφαρμογής της φορολογικής αποκέντρωσης που θα

⁹ Π.Καρκατσούλης .Το κράτος σε μετάβαση από το «διοικητική μεταρρύθμισης » στο νέο «δημόσιο μάνατζμεντ » και την «διακυβέρνηση» . Εκδ. Ι.Σιδερης 2004

επηρεάσει την οικονομική αυτονομία των ΟΤΑ καθώς και η έλλειψη εξειδικευμένων εργαζόμενων ειδικά στους μικρούς δήμους , συνεχίζουν να επηρεάζουν στην σωστή λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης στη χώρα μας .

Οι αναπτυξιακές πρωτοβουλίες των ΟΤΑ δεν μπορούν να ενισχύσουν την χρηματοδοτησή τους εύκολα . Αυτό συμβαίνει γιατί συνυπάρχουν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον ως προς την δυνατότητα να βρουν οικονομικούς πόρους .Υπάρχει όμως και το πρωταρχικό αίτημα της βελτίωσης της καθημερινότητας του πολίτη και η συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις τοπικές κοινωνίες που έχει σαν σκοπό την ενδυνάμωση της τοπικής δημοκρατίας .

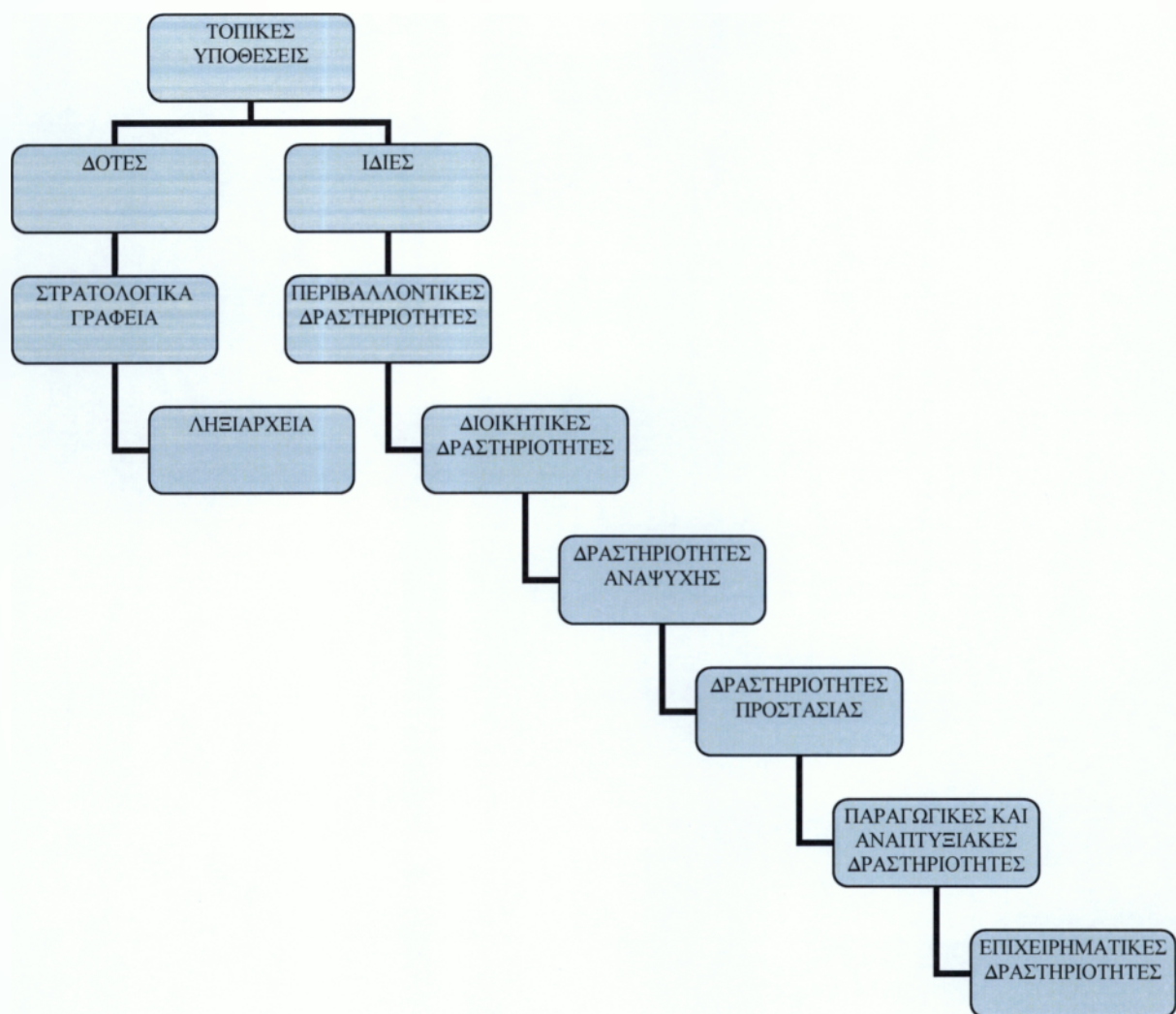
Η προσπάθεια οργάνωσης και η αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα δεν μπορεί να εξαλειφθεί αποσπασματικά και αποκομμένα από το γενικό προβληματισμό περί αναδιάρθρωσης του πολιτικού και του διοικητικού συστήματος επειδή αποτελεί απαραίτητο μέρος και θα πρέπει να γίνει στα όρια ενός ευρύτερου πλαισίου. Αυτό γίνεται γιατί η σωστή κατανομή αποκεντρωμένων πόρων , αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακών σχεδιασμών σε αναβαθμισμένους ΟΤΑ , πρώτου και δεύτερου βαθμού πάντα με την βοήθεια των αρχών της εγγύτητας και της αποτελεσματικότητας , αναμένεται στην καλύτερη οργάνωση των τοπικών αναγκών αλλά και στην αναβάθμιση και νομιμοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης .

Επιπρόσθετα , είναι γνωστό ότι οι ΟΤΑ θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις εσωτερικές τους αδυναμίες οι οποίες αυτές είναι λειτουργικές , διοικητικές και οργανωτικές όσο και τους καλύτερους όρους μεταξύ των σχέσεων τους με τις τοπικές κοινωνίες και την αγορά έτσι ώστε να υπάρχει ένα βιώσιμο πλαίσιο τοπικής διακυβέρνησης .

1.5 Οι αρμοδιότητες των τοπικών οργανισμών σύμφωνα με το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα

Οι αρμοδιότητες των τοπικών οργανισμών σύμφωνα με τον Δ.Κ.Κ.¹⁰ προβλέπει ότι μπορούν να αναπτύξουν οποιαδήποτε δραστηριότητα που προάγει τα κοινωνικά , οικονομικά ,πολιτιστικά και πνευματικά συμφέροντα των κατοίκων τους .

¹⁰ Δημοτικό και κοινοτικό κώδικα

Η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες ,των οποίων το εύρος είναι μεγάλο . Οι επιμέρους αυτές δραστηριότητες φαίνονται στο παραπάνω σχήμα.

2^οΚεφάλαιο : ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Πρώτα απ' όλα πρέπει να γίνει μια ορθολογική ανάλυση του τι σημαίνει προγραμματίζω.

Προγραμματίζω σημαίνει ότι αναλαμβάνω να προσδιορίσω και να κατευθύνω μια δράση ή μια ομάδα δράσεων σήμερα για να πετύχω κάτι συγκεκριμένο στο μέλλον.

Στον δημόσιο προγραμματισμό προσδιορίζω μια ομάδα διαδικασιών με τις οποίες οι δημόσιοι φορείς προσπαθούν να διαμορφώσουν και να καθοδηγήσουν ομάδες μέσων και δράσεων με σκοπό την επίτευξη μιας συγκεκριμένης κατάστασης (αναπτυξιακής όταν πρόκειται για αναπτυξιακό προγραμματισμό) στο μέλλον , την οποία την έχουν προσδιορίσει εκ των προτέρων .

Τα αναπτυξιακά προγράμματα χωρίζονται σε δυο κατηγορίες τα μεσοχρόνια¹¹ και τα ετήσια¹² .Τα αναπτυξιακά προγράμματα αφορούν τον εθνικό χώρο , τις περιφέρειες , τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τους δήμους¹³ και ονομάζονται αντίστοιχα Εθνικά Αναπτυξιακά Προγράμματα , Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα , Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα και Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα .

Η διοικητική διάρθρωση και η κατανομή των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων , διαμόρφωσης και υλοποίησης μεταξύ των κεντρικών , περιφερειακών και άλλων κοινωνικών οικονομικών φορέων μιας χώρας προσδιορίζουν το σύστημα περιφερειακού προγραμματισμού της.

Τα βασικά συστήματα προγραμματισμού είναι δυο: α) το συγκεντρωτικό και β) το αποκεντρωτικό σύστημα .

Το βασικό χαρακτηριστικό του συγκεντρωτικού συστήματος είναι η κατάρτιση , η οριστικοποίηση και η εφαρμογή ενός προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης από τα κεντρικά όργανα .

¹¹ Είναι τα προγράμματα που έχουν χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτος

¹² Είναι τα προγράμματα που έχουν χρονική ισχύ ένα έτος

¹³ Οι γεωγραφικές ενότητες του άρθρου 183 του Δ.Κ.Κ.

Αντίθετα , η ουσιώδης συμμετοχή στην προγραμματική διαδικασία φορέων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο χαρακτηρίζει το αποκεντρωτικό σύστημα .

Όταν είναι σε ισχύ το συγκεντρωτικό σύστημα προγραμματισμού , οι κεντρικές υπηρεσίες του κράτους αναλαμβάνουν αποκλειστικά τη διαμόρφωση και οριστικοποίηση του περιφερειακού προγράμματος . Η κεντρική εξουσία διαμορφώνει το πρόγραμμα σύμφωνα με τις επιθυμίες της για την ανάπτυξη και την κοινωνική διανομή¹⁴ , με αποτέλεσμα να αφαιρείται κάθε εξουσία από την περιφέρεια και την τοπική αυτοδιοίκηση , να αποκλείεται η συμμετοχή των τοπικών κοινωνικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού στις διαδικασίες που διεξάγονται .

Συνεπώς ,πολλές φορές το πρόγραμμα προβάλλεται ως μέσο επιβολής και όχι εξυπηρέτησης των αντικειμενικών σκοπών της περιφερειακής πολιτικής που γίνονται αποδεκτοί από τους κατοίκους των περιφερειακών και των κατοίκων της τοπικής κοινωνίας¹⁵ .

Τα πλεονεκτήματα του συγκεντρωτικού συστήματος ,όπως, αναφέρονται για τον καλύτερο συντονισμό των περιφερειακών προγραμμάτων από μια ισχυρή κεντρική προγραμματική αρχή ,την επίτευξη των στόχων της εθνικής και περιφερειακής πολιτικής και κατανόηση όσο αφορά τον προγραμματισμό.

Αντιθέτως , στο αποκεντρωτικό σύστημα προγραμματισμού , το περιφερειακό πρόγραμμα αποτελεί ουσιαστικό έργο των περιφερειακών υπηρεσιών και των τοπικών αρχών γιατί αυτές έχουν το μερίδιο ευθύνης όσο αφορά τη λήψη των σχετικών αποφάσεων της κατάρτισης και της εφαρμογής του .

Με το αποκεντρωτικό σύστημα , οι περιφερειακοί και τοπικοί φορείς , οι οποίοι έχουν απόλυτη γνώση των προβλημάτων τους , μπορούν και επιλέγουν το είδος και τα μέσα της ανάπτυξης που αυτοί επιθυμούν για το τόπο τους . Επιπλέον , παρακολουθούν την πορεία εφαρμογής των μέτρων και των δράσεων του προγράμματος και ελέγχουν άμεσα τις τυχόν παρεκκλίσεις από τα προβλεπόμενα .

Επιπρόσθετα με την ενεργοποίηση των περιφερειακών και των τοπικών φορέων και υπηρεσιών όσο αφορά την διαδικασία του προγραμματισμού βελτιώνεται το επίπεδο της αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης και ενδυναμώνουν οι σχετικές υπηρεσίες με το κατάλληλο εξειδικευμένο προσωπικό και με πολλά οφέλη για την τοπική κοινωνία.

Η πραγματοποίηση ενός περιφερειακού προγράμματος στο αποκεντρωτικό σύστημα προγραμματισμού πρέπει να λειτουργεί στα πλαίσια που επιβάλλει η ανάγκη εναρμόνισης του περιφερειακού με το εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα και γενικά να εξυπηρετεί τους στόχους της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

¹⁴ Δελής 1980

¹⁵ Κόνσολας 1997

Βεβαίως κανένα σύστημα δεν λειτουργεί από μόνο τους αλλά με συνδυασμό μεταξύ τους και με διαφορές παραλλαγές .

Η δομή του συστήματος προγραμματισμού μιας χώρας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την διοικητική διάρθρωση και το θεσμικό πλαίσιο . Ειδικότερα , ο βαθμός διοικητικής αποκέντρωσης μιας χώρας προσδιορίζει το ισχύον σύστημα προγραμματισμού και συνεπώς το ρόλο των περιφερειακών φορέων , της τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων φορέων σε τοπικό επίπεδο στην προγραμματική διαδικασία.

2.1 Ο Περιφερειακός Προγραμματισμός

Ο Περιφερειακός Προγραμματισμός¹⁶ είναι το βασικότερο εργαλείο των κρατών για την επίλυση προβλημάτων , που προκαλεί η άνιση κατανομή της ανάπτυξης στο χώρο και για την βελτίωση της ευημερίας των περιοχών και των ατόμων . Επιπρόσθετα καταλαμβάνει όλο και περισσότερο σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια προώθησης της συνοχής και της αρμονικής ανάπτυξης των μελών υπερεθνικών ενώσεων , με αξιόλογο παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το βασικό εργαλείο της περιφερειακής πολιτικής είναι ο περιφερειακός προγραμματισμός . Ο περιφερειακός προγραμματισμός είναι ένα είδος δημοσίου προγραμματισμού¹⁷ . Ο περιφερειακός προγραμματισμός δίνει έμφαση στην εξέλιξη της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας στο χώρο όσο αναφορά την χωρική κατανομή και τις σχέσεις των δραστηριοτήτων μέσα στις περιφέρειες . Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ο περιφερειακός προγραμματισμός έχει σαν σκοπό να προσανατολίσει και να διαχειρίζεται την αναπτυξιακή διαδικασία η οποία εκφράζεται από μια αέναη αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων μέσα στις περιφέρειες , μέσω του προγραμματισμού και του ελέγχου αυτών στο γεωγραφικό χώρο .¹⁸

Σύμφωνα με τα προηγούμενα , ο πιο προσιτός ορισμός για τον περιφερειακό προγραμματισμό είναι ο εξής :

«Ως περιφερειακός προγραμματισμός νοείται ο τύπος της δημόσιας δράσης που σχετίζεται άμεσα με τον έλεγχο της αναπτυξιακής πραγματικότητας , μέσω μιας συστηματικής προσπάθειας προσδιορισμού και προσανατολισμού των δράσεων σε μια δεδομένη κλίμακα χώρου , η οποία είναι κατά κανόνα μεγαλύτερη από την τοπική και μικρότερη από

¹⁶ Παπαδασκαλοπουλος – Χριστοφακης (2002)

¹⁷ Martins 1986

¹⁸ Martins 1986 και Wannop 199

την εθνική , με σκοπό τον εκ των προτέρων έλεγχο μιας μελλοντικής , σαφώς προσδιορισμένης χρονικά , αναπτυξιακής κατάσταση¹⁹

2.2 Ο Τοπικός Προγραμματισμός

Ο τοπικός προγραμματισμός σύμφωνα με τα παραπάνω είναι ένα κομμάτι του δημοσίου αναπτυξιακού προγραμματισμού που αναφέρεται στα όρια μιας συγκεκριμένης περιοχής.

Δηλαδή, με τον όρο Τοπικό αναφερόμαστε σε μια συγκεκριμένη περιοχή , μικρής έκτασης . Στο επίπεδο των Πολιτικών Αρχών , η έννοια του τοπικού αναφέρεται κυρίως σε επίπεδο Δήμου , κοινότητας ή και σε επίπεδο νομού .

Η επιδίωξη της ανάπτυξης αναφέρεται σε ένα σύνολο στόχων στους διάφορους τομείς δραστηριοτήτων ενός τοπικού γεωγραφικού χώρου π.χ. στον οικονομικό τομέα ,δηλαδή τομέων που διαθέτει ο δήμος μέσω μιας αναπτυξιακής μελέτης . Στόχος της μελέτης είναι η βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών δεικτών στην περιοχή και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής .

Τέλος με τον όρο προγράμματα εξηγούμε πως θα αναλαμβάνουμε να προσδιορίσουμε και να κατευθύνουμε μια δράση ή μια ομάδα δράσεων σήμερα για να πετύχουμε κάποιο συγκεκριμένο στόχο στο μέλλον τον οποίο και έχουμε προσδιορίσει εκ των προτέρων²⁰.

Συγκεκριμένα με την έννοια των προγραμμάτων εξηγείται η διαδικασία λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησης που πραγματοποιείται σε περισσότερα του ενός στάδια και έχει σαν απώτερο σκοπό την εφαρμογή σε πολυετή βάση των στόχων που έχουν καθοριστεί με έμφαση στο χρονικό ορίζοντα υλοποίησης ,

Τα προγράμματα τα ορίζουμε με βάση τον χρονικό ορίζοντα ,είτε σε μακροπρόθεσμα(π.χ. τετραετίας , πενταετίας) ,είτε σε μεσοπρόθεσμα (π.χ. ετήσια).

Οι βασικές αρχές των αναπτυξιακών προγραμμάτων

Οι βασικές αρχές που διέπουν τη διαμόρφωση ενός αναπτυξιακού προγράμματος είναι οι ακόλουθες :

- 1) Εσωτερική συνοχή στόχων και μέτρων.
- 2) Σαφής εξειδίκευση και ποσοτικοποίηση στόχων
- 3) Διοικητική και οργανωτική επάρκεια .

¹⁹ Παπαδασκαλόπουλος – Χριστοφάκης(2002) σελ 22

²⁰ Παπαδασκαλόπουλος Δ.Αθαν.(2000) Περιφερειακός προγραμματισμός

- 4) Ανανέωση – εκσυγχρονισμός αναπτυξιακών στόχων και μέσων της περιφερειακής πολιτικής .
- 5) Συνοχή με τα άλλα προγράμματα και τις πολιτικές .
- 6) Διασφάλιση κοινωνικής συναίνεσης .
- 7) Ενεργοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κοινωνικών εταίρων .
- 8) Συνεργασία επιχειρηματικών και αναπτυξιακών φορέων .
- 9) Αναπτυξιακή αποτελεσματικότητα .
- 10) Βιωσιμότητα – ένταξη των έργων και των παρεμβάσεων στο οικιστικό ιστό .
- 11) Προστασία του περιβάλλοντος .

2.3 ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Από την ένταξη της χώρας μας στη Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.)²¹ , η περιφερειακή/ αναπτυξιακή πολιτική της Ελλάδας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την περιφερειακή πολιτική της κοινότητας . Ειδικότερα για την Ελλάδα οι χρηματοδοτήσεις που παρέχουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και οι άλλοι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί αποτελούν τη βασική πηγή εσόδων για την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων δράσεων και έργων .

Είναι χαρακτηριστικό ότι το τελευταίο αναπτυξιακό εθνικό πρόγραμμα που τέθηκε σ' εφαρμογή ήταν εκείνο του 1983-1987 .Από τότε τα μόνα εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόζονται στην χώρα μας είναι τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης που αναφέρονται στην ανάπτυξη του συνόλου της εθνικής οικονομίας .

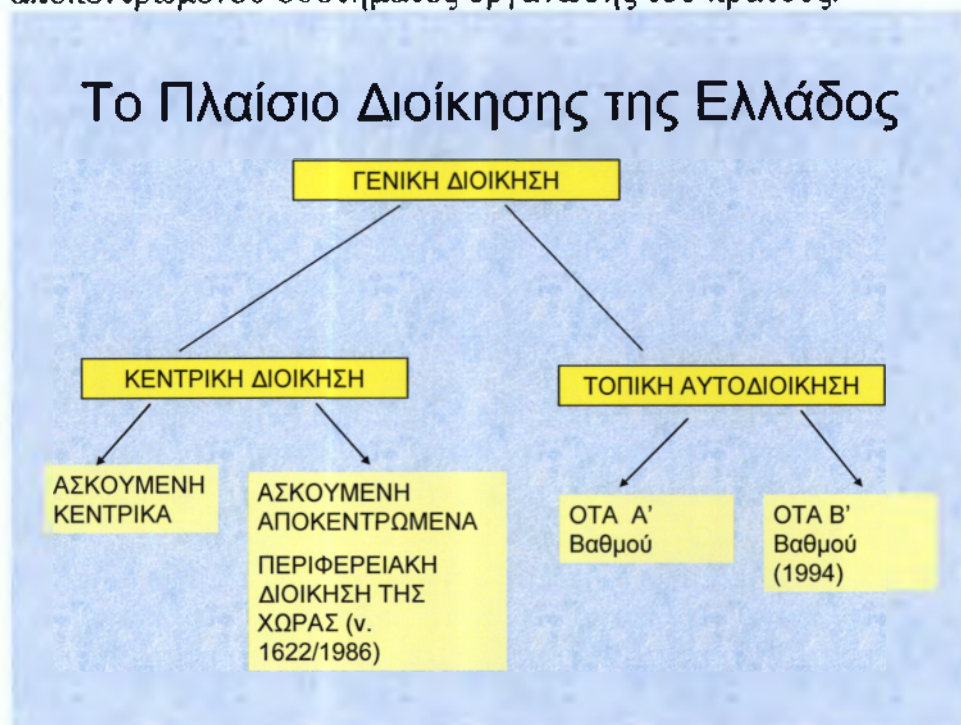
Το σύστημα του αναπτυξιακού προγραμματισμού μιας χώρας καθορίζεται όπως είδαμε από το διοικητικό σύστημα της χώρας και την κατανομή αρμοδιοτήτων αναπτυξιακού προγραμματισμού μεταξύ των διοικητικών οργάνων.

Στην Ελλάδα και όπως σε όλα τα δημοκρατικά κράτη το γενικό σχήμα διοίκησης της χώρας χαρακτηρίζεται από τη λειτουργία της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης . Στην συνέχεια περιγράφουμε σε γενικές γραμμές το σύστημα της διοίκησης της χώρας και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για το αναπτυξιακό προγραμματισμό στην Ελλάδα.

²¹ Παπαδασκαλοπούλος – Χριστοφάκης (2002), «Περιφερειακο Προγραμματισμός»

2.3.1 Το διοικητικό σύστημα της χώρας

Οι αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης ασκούνται είτε κεντρικά μέσω των υπουργείων, είτε αποκεντρωμένα μέσω της περιφερειακής διοίκησης, η οποία αποτελεί αποκεντρωμένη οργανωτική, διοικητική και λειτουργική μονάδα του κεντρικού κράτους, στο πλαίσιο του αποκεντρωμένου συστήματος οργάνωσης του κράτους.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας είναι ο άμεσος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και ο υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής στην περιφέρεια.

Το κυρίαρχο συλλογικό όργανο που παίρνει τις αποφάσεις σε περιφερειακό επίπεδο είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από :

- a) Το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ως πρόεδρος.
- b) Τους προέδρους των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων²² της περιφέρειας.
- c) Έναν εκπρόσωπο από κάθε Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) της περιφέρειας
- d) Ένα εκπρόσωπο της περιφερειακής οργάνωσης από τους παρακάτω :

²² Οι νομάρχες, δηλαδή

- των Επιμελητηρίων των παραγωγικών τάξεων
- του τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
- του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
- του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
- του Ναυτικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
- της Α.Δ.Ε.Δ.Υ
- της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ
- της Γ.Σ..Ε.Ε

Οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης ασκούνται μέσω της λειτουργίας δυο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στην οποία υπάγονται οι Δήμοι και οι Κοινότητες της χώρας και της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στην οποία ανήκουν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις .

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διαχειρίζεται όλες τις τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου , με τα άμεσα εκλεγμένα όργανα της .

Τα όργανα αυτά είναι ο αιρετός Νομάρχης και το Νομαρχιακό συμβούλιο.

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στις αρμοδιότητες των Δήμων και των Κοινοτήτων με τα άμεσα εκλεγμένα όργανα τους . Τα όργανα της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ο αιρετός δήμαρχος και το δημοτικό συμβούλιο²³ .

Τονίζεται ότι στην άσκηση της περιφερειακής πολιτικής και στη ρύθμιση των ζητημάτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο , συμμετέχουν αρκετοί φορείς , σε κεντρικό περιφερειακό και τοπικό επίπεδο , οι οποίοι ασκούν άμεσα περιφερειακή πολιτική , διαφορετικά επηρεάζουν έμμεσα την περιφερειακή πολιτική , μέσω των αποφάσεων και των προγραμμάτων τους . Επίσης στην κατάρτιση κι εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων μπορούν και συμμετέχουν και άλλοι φορείς²⁴ πέρα από τα θεσμοθετημένα όργανα .

Γίνεται κατανοητό ότι οι διαδικασίες του σχεδιασμού και της εφαρμογής των αναπτυξιακών πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο δεν ανήκουν αποκλειστικά και μόνο στην αρμοδιότητα της κεντρικής και αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης .

Συνεπώς οι συμμετέχοντες φορείς στη διαδικασία περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης είναι οι εξής :

²³ ΕΕΤΑΑ 1997

²⁴ Κέντρα ερευνών, υπηρεσίες μελετών, αναπτυξιακές εταιρίες, πανεπιστήμια, ιδρύματα κ.α.

- Οι φορείς της κεντρικής διοίκησης μέσω των υπηρεσιών τους σε κεντρικό επίπεδο .
- Ο πρώτος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης .
- Ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης .
- Η περιφερειακή διοίκηση και οι αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες με τα αποκεντρωμένα τμήματά τους .
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.
- Οι αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες.
- Τα Ν.Π.Δ.Δ. που αποτελούν οργανισμούς και λειτουργούν υπό καθεστώς αυτοδιοίκησης.
- Οι τράπεζες του δημοσίου .
- Οι κάθε είδους θυγατρικές εταιρείες των νομικών προσώπων .
- Τα επιμελητήρια που κατέχουν σημαντικό ρόλο στη δρομολόγηση της διαδικασίας της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης .
- Οι τοπικές επιχειρήσεις .
- Η τριτοβάθμια εκπαίδευση .

2.3.2 Η θεσμοθέτηση του Δημοκρατικού προγραμματισμού

Στην Ελλάδα, ο Ν. 1622/1986 «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός προγραμματισμός»²⁵ καθιέρωσε τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό , σύμφωνα με τον οποίο τα αναπτυξιακά προγράμματα καταρτίζονται και υλοποιούνται με τη συμμετοχή των παραγωγικών και κοινωνικών φορέων σε όλα τα επίπεδα διάρθρωσης της δημόσιας διοίκησης²⁶. Δηλαδή με την έννοια του Δημοκρατικού Προγραμματισμού που λειτουργεί στην χώρα μας σε εθνικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο προωθείται η αρχή της *εταιρικής σχέσης*²⁷. Η επίτευξη της αρχής της αποτελεσματικότητας προωθείται με την υιοθέτηση αρχών επιχειρησιακού προγραμματισμού, που αφορά την τεχνοκρατική υποστήριξη του, η οποία μπορεί να γίνει είτε μέσα από ένα άρτια οργανωμένο γραφειοκρατικό μηχανισμό είτε μέσα από εξωτερικές τεχνοκρατικές ομάδες

²⁵ Παπαδασκαλόπουλος – Χριστοφάκης(2002) Περιφερειακός προγραμματισμός

²⁶ Κονσόλας 1997

²⁷ Μαραβά Ν. (2006) Σημειώσεις Μέθοδοι και Διαδικασίες Προγραμματισμού, Τμήμα ΤΑ, ΤΕΙ Καλαμάτας

Στο πλαίσιο του Δημοκρατικού Προγραμματισμού σε κάθε χωρική βαθμίδα προβλέπονται αντίστοιχα αναπτυξιακά προγράμματα , μεσοπρόθεσμα και ετήσια , τα οποία συντάσσονται με τη συμμετοχή και συνεργασία των διαφόρων φορέων.

Στο πλαίσιο αυτό διακρίνονται τα Εθνικά ,τα Περιφερειακά , τα Νομαρχιακά και τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα .

Αναλυτικότερα ο αναπτυξιακός προγραμματισμός στην χώρας υλοποιείται:

Σε Εθνικό επίπεδο με την σχεδίαση Εθνικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Ε.Α.Π.). Τα Ε.Α.Π. αφορούν τον Εθνικό χώρο και υλοποιούνται από κεντρικούς φορείς του Δημοσίου τομέα (με την συγκεκριμένη αρμοδιότητα)

Σε Περιφερειακό επίπεδο με την σχεδίαση Περιφερειακών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.), προγράμματα που αφορούν τις περιφέρειες της χώρας και ακολουθούν τις γενικές κατευθύνσεις των Ε.Α.Π.

Σε Νομαρχιακό επίπεδο με την εκπόνηση Νομαρχιακών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Ν.Α.Π.), δηλαδή προγράμματα για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που κατευθύνονται στα πλαίσια των Π.Ε.Π.

Και σε Τοπικό επίπεδο με την εκπόνηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Τ.Α.Π.), για την Τοπική Αυτοδιοίκηση σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Ν.Α.Π.

ΕΠΙΠΕΔΟ	ΟΡΓΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ	Κεντρικοί φορείς με συντονιστή το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Εθνικό Αναπτυξιακό πρόγραμμα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Περιφερειακά Συμβούλια	Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα
ΝΟΜΟΙ	Νομαρχιακά Συμβούλια	Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα
ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	Δημοτικά Συμβούλια Κοινοτικά Συμβούλια Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι	Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα

Όσο αφορά τη διαδικασία κατάρτισης των προγραμμάτων κάθε βαθμίδας , η αρμοδιότητα ανήκει στα όργανα προγραμματισμού της ίδιας βαθμίδας. Ως προς τη διαδικασία έγκρισης ,οι αρμοδιότητες

διαφοροποιούνται . Η αρμοδιότητα έγκρισης των μεσοπρόθεσμων προγραμμάτων μιας βαθμίδας ανήκει στα όργανα της αμέσως ανώτερης ιεραρχικά βαθμίδας . Αντίθετα για την έγκριση των ετησίων προγραμμάτων κάθε βαθμίδας , η αρμοδιότητα ανήκει στα όργανα προγραμματισμού της ίδιας βαθμίδας²⁸ .

²⁸ Ανδρικοπούλου 1994

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΤΟΠΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (ΤΑΠ) άρχισαν να γίνονται γνωστά από κάποιους Δήμους της χώρας στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '80 μέσα σε ένα κλίμα με πολλές μεταρρυθμιστικές αλλαγές που επέφερε η τότε κυβέρνηση και μετά από την κατάρτιση του αναπτυξιακού νόμου Ν.1622/86²⁹ που προέβλεπε την δημιουργία των ΤΑΠ.

Σκοπός της νέα πολιτικής ήταν η δημοκρατική συμμετοχή , αποκέντρωση , ενίσχυση των ΟΤΑ και η λήψη αποφάσεων πιο κοντά στον πολίτη . Απόγονοι αυτού του κλίματος ήταν θεσμοί όπως το Εθνικό Συμβούλιο Αναπτυξιακής Πολιτικής , τα συνοικιακά συμβούλια , οι συνελεύσεις , τα συμβούλια διαμερισμάτων και οι πάρεδροι συννοικισμών του Ν1270/82 , τα λαϊκά συμβούλια , οι Πολεοδομικές Επιτροπές Γειτονίας (ν.1337/83) , ΟΙ Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι , οι Δημοτικές και κοινοτικές Επιχειρήσεις , οι προγραμματικές Συμβάσεις και φυσικά τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα .

Ξεκινώντας την ανάλυση των ΤΑΠ θα ήταν σωστό να αναλύσουμε την ερμηνεία των όρων της έννοιας ΤΑΠ , δηλαδή Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα .

Με τον όρο Τοπικό αναφερόμαστε σε μια συγκεκριμένη περιοχή , μικρής έκτασης . Στο επίπεδο των Πολιτικών Αρχών , η έννοια του τοπικού αναφέρεται κυρίως σε επίπεδο Δήμου , κοινότητας ή και σε επίπεδο νομού .

Η επιδίωξη της ανάπτυξης αναφέρεται σε ένα σύνολο στόχων στους διάφορους τομείς δραστηριοτήτων ενός τοπικού γεωγραφικού χώρου π.χ. στον οικονομικό τομέα ,δηλαδή τομέων που διαθέτει ο δήμος μέσω μιας αναπτυξιακής μελέτης . Στόχος της μελέτης είναι η βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών δεικτών στην περιοχή και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής .

Τέλος με τον όρο προγράμματα εξηγούμε πως θα αναλαμβάνουμε να προσδιορίσουμε και να κατευθύνουμε μια δράση ή μια ομάδα δράσεων

²⁹ Ν.1622/86

σήμερα για να πετύχουμε κάποιο συγκεκριμένο στόχο στο μέλλον τον οποίο και έχουμε προσδιορίσει εκ των πρότερων³⁰.

Συγκεκριμένα με την έννοια των προγραμμάτων εξηγείται η διαδικασία λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησης που πραγματοποιείται σε περισσότερα του ενός στάδια και έχει σαν απώτερο σκοπό την εφαρμογή σε πολυετή βάση των στόχων που έχουν καθοριστεί με έμφαση στο χρονικό ορίζοντα υλοποίησης, ενδεικτική πηγή πόρων ενώ οι στόχοι και οι δράσεις θα είναι ξεκάθαροι και πλήρως κατανοητοί.

Τα προγράμματα τα ορίζουμε με βάση τον χρονικό ορίζοντα, είτε σε μακροπρόθεσμα (π.χ. τετραετίας, πενταετίας), είτε σε μεσοπρόθεσμα (π.χ. ετήσια).

Το ΤΑΠ υλοποιείται στα πλαίσια της τετραετούς θητείας της Δημοτικής Αρχής του κάθε Δήμου, για το διάστημα της θητείας της, μπορεί όμως να υπάρξει και σε Νομαρχιακό επίπεδο, πενταετή Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα.

Τέλος το ΤΑΠ είναι η σχεδίαση μιας ολοκληρωμένης προγραμματικής αναπτυξιακής μελέτης που υλοποιείται σε μια συγκεκριμένη περιοχή παρέχοντας τεχνικές.

3.2 ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ ΕΝΑ ΤΑΠ

Ένα Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα κυρίως υλοποιείται από τον Δήμο σύμφωνα με την σύσταση των νέων Δήμων από τον Νόμο Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ οι Δήμοι έχουν την δυνατότητα εκπόνησης τέτοιων προγραμμάτων.

Από αυτήν την εφαρμογή τα ΤΑΠ αναφέρονται κυρίως στους εξής φορείς:

Τον Δήμο (ΟΤΑ) αφού μέσα από την εφαρμογή των ΤΑΠ, είναι δυνατόν να εφαρμοστούν οι κατάλληλες αναπτυξιακές πολιτικές που σχεδιάζουν οι Δημοτικές Αρχές, για παραδείγματα θα πραγματοποιηθεί ανάπτυξη στο τομέα των παρερχόμενων υπηρεσιών βελτίωσης στον εξοπλισμό και τις υποδομές «τεχνικές και κοινωνικές» κ.λ.π.

Την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, που αναφέρονται σε ανάπτυξη όχι μόνο σε τοπικό βαθμό αλλά και στον ευρύτερο Εθνικό τομέα, με την βελτίωση και αύξηση των δράσεων στο τομέα των παραγωγικών δραστηριοτήτων, στην αύξηση της αποδοτικότητας των απασχολούμενων στην μείωση της ανεργίας, και βελτίωση των εισοδημάτων κ.λ.π.

Την Ευρωπαϊκή Ένωση, βοηθώντας την στην επίτευξη καλλίτερων ολοκληρωμένων πολιτικών τοπικής ανάπτυξης βελτιώνοντας τα έργα και

³⁰ Παπαδασκαλοπουλος –Χριστοφάκης, 2002

τις υποδομές, την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών, την διατήρηση του περιβάλλοντος και μείωση των μολύνσεων κ.λ.π.

Όλοι οι παραπάνω φορείς έχουν άμεσα οφέλη από την εφαρμογή και υλοποίηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, τόσο στους τομείς της οικονομίας της φύσης και του περιβάλλοντος στις κοινωνικές υποδομές σε ανθρώπινο δυναμικό κ.λ.π.

3.3 ΣΚΟΠΟΙ ενός ΤΑΠ

Όπως αναφέραμε η τοπική αυτοδιοίκηση στην προσπάθεια της να επιτύχει την πρόοδο στην περιοχή της και την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών της, πρέπει να έρχεται σε άμεση επαφή με τους κατοίκους της τοπικής κοινωνίας ώστε να ακούει τις απόψεις τους να βλέπει τις ανάγκες τους, να καταγράφει όλες τις αδυναμίες της περιοχής, αυτή η μελέτη θα δώσει πολύ σημαντικά αποτελέσματα για τους σχεδιαστές του ΤΑΠ , αφού γνωρίζοντας τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας θα μπορούν να σχεδιάσουν και να διαμορφώσουν τους στόχους του ΤΑΠ.

Οι στόχοι θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα καταγεγραμμένα προβλήματα, εκτός όμως όλων των παραπάνω οι στόχοι θα πρέπει να σχεδιάζονται και σύμφωνα με άλλες οικονομικές, κοινωνικές, γεωγραφικές κ.λ.π. συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, για παράδειγμα των παραπάνω θα μπορούσαμε να αναφέρουμε:

- 1)Τις επενδύσεις από ιδιωτικά και δημόσια κεφάλαια
- 2)Την απασχόληση και τα ποσοστά ανεργίας στην περιοχή
- 3)Το ορεινό έδαφος, και οι δυσμενείς γεωγραφικές συνθήκες όλα τα παραπάνω παραδείγματα θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαν στοιχεία που πρέπει να μελετηθούν και να υπολογιστούν για την κατάρτιση των στόχων .

Έχοντας υπόψη μας όλα τα παραπάνω θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ορισμένους βασικούς στόχους που θέτονται σε κάθε ΤΑΠ

- 1)Να υπάρξει μια μορφή αξιοποίησης και καλής χρήσης όλων των πόρων που έχει στην διάθεση της μια περιοχή ΤΑΠ και λέγοντας πόρους εννοούμε όλα τα θετικά στοιχεία που έχει στην διάθεση της η περιοχή, από τους φυσικούς πόρους (π.χ. εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, επιστημονικό προσωπικό κ.λ.π.) τους οικονομικούς πόρους (π.χ. επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις) και κάθε άλλη μορφή πόρων που θα συντελέσουν στην ανάπτυξη μίας περιοχής

2)Θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία μεταξύ φορέων τοπικής εξουσίας ώστε να ακουστούν όλες οι απόψεις μεταξύ φορέων τοπικής εξουσίας για τα προβλήματα μιας περιοχής και να καταρτιστούν κατάλληλα προγράμματα που θα έχουν ως αντικειμενικό σκοπό , την αντιμετώπιση όλων των δυσμενών συνθηκών στην περιοχή.

3)Ένας βασικός στόχος για τους μελετητές ενός ΤΑΠ θα πρέπει να είναι το περιβάλλον, δηλαδή για κάθε ΤΑΠ θα πρέπει να θέτονται στόχοι για την προστασία και διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος σε μία περιοχή, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να γίνονται επιβλαβές για το περιβάλλον δραστηριότητας.

Στον τομέα του περιβάλλοντος επίσης θα πρέπει να γίνει σχεδιασμός για την υλοποίηση μελετών που θα αξιοποιούν τις τοπικές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με αυτόν τον τρόπο θα αξιοποιείται ο αέρας, το νερό, και ο ήλιος όπου αυτό είναι δυνατό και θα γίνεται εξοικονόμηση τεχνητής ενέργειας από την χρήση των φυσικών πηγών ενέργειας σε κάθε περιοχή.

4)Θα πρέπει να στοχεύσει στην αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων και δε των εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία ώστε να τους παρέχει καλλίτερες συνθήκες ζωής και βελτιώνοντας ταυτόχρονα το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, προσπαθώντας να το βελτίωση τόσο όσο αυτό παρέχεται στους κατοίκους των αστικών κέντρων καθώς και των άλλων Ευρωπαϊκών κρατών

5)Ένας στόχος θα πρέπει να είναι και η αξιοποίηση των νέων μορφών τεχνολογίας που εφαρμόζονται στην παραγωγική αλυσίδα, παρέχοντας κίνητρα στους παραγωγούς και προβάλλοντας τις δυνατότητες και τα καλλίτερα αποτελέσματα που θα έχει για την παραγωγή και τους παραγωγούς η χρήση νέων τεχνολογιών.

6)Σε περιοχές με μεγάλα προβλήματα ανεργίας αλλά και σε περιοχές με μικρότερα θα πρέπει να γίνονται ενέργειες για την καταπολέμηση της, σχεδιάζοντας τρόπους για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για νέους και μεγαλύτερους.

7)Στην σχεδίαση και υλοποίηση ενός προγράμματος ΤΑΠ θα πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στον θεσμό της συνεργασίας των τοπικών φορέων μεταξύ τους αλλά και με άλλους δημόσιους, Ιδιωτικούς φορείς συνεργασίας για να υπάρξει σωστότερη και αποτελεσματικότερη πρόοδος στην περιοχή.

Αυτός ο στόχος είναι σημαντικός γιατί βοηθάει τους Δήμους να αναπτύξουν το θεσμό των διαδημοτικών συνεργασιών για την παροχή καλύτερων αποτελεσμάτων.

Όλοι οι παραπάνω στόχοι ενός ΤΑΠ θα πρέπει να μελετηθούν προσεκτικά και με μεγάλη ανάλυση να καθοριστεί η δράση των προγραμμάτων. Γιατί οι σκοποί στο τέλος της ολοκλήρωσης του προγράμματος θα είναι αυτοί μέσω των οποίων θα διεξαχθούν οι

αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων και θα διαπιστωθεί αν η μελλοντική πορεία που ακολουθεί το ΤΑΠ ήταν επωφελής και συνέβαλε στην ανάπτυξη της περιοχής.

3.4 ΚΥΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΠ

Το ΤΑΠ θα πρέπει να καταρτιστεί έχοντας υπόψη του όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που έχει στην διάθεση της η περιοχή μελέτης π.χ η γη (και οι παροχές που προκύπτουν από αυτή), το περιβάλλον, ο ανθρώπινος παράγοντας κ.λ.π όλα αυτά τα στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν εφαρμόζοντας τις κατάλληλες στρατηγικές και να απέλθει η ανάπτυξη, και πρόοδος στην περιοχή. Για την επιτυχή πορεία του ΤΑΠ θα πρέπει οι μελετητές να εντάξουν στην μελέτη τους τα εξής στοιχεία:

1) Σε πρώτο επίπεδο θα πρέπει να γίνει η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων (δεδομένων)³¹ που συγκεντρώθηκαν. Δηλαδή θα πρέπει να συγκεντρωθούν από τις πηγές πληροφόρησης όλα τα χρήσιμα και απαραίτητα στοιχεία που θα χρειαστούν για την μελέτη του ΤΑΠ, αφού τα συλλέξουν θα γίνει μια πρώτη επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων αυτών.

2) Στην συνέχεια θα πραγματοποιηθεί η διατύπωση των σκοπών και των στόχων που θα επιδιώξει το ΤΑΠ. Δηλαδή θα καθοριστεί ο σκοπός που επιθυμείται να πραγματοποιηθεί στην περιοχή, η κατάρτιση ενός τέτοιου προγράμματος, επίσης θα καταρτιστούν και οι στόχοι που το πρόγραμμα θα επιδιώξει να υλοποιήσει.

3) Το επόμενο στάδιο είναι η κατάρτιση από τους μελετητές ενός συνόλου από εναλλακτικές αναπτυξιακές στρατηγικές, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για ένα ΤΑΠ.

4)Αφού έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι παραπάνω καταστάσεις σειρά έχει η σύνταξη του σχεδίου υλοποίησης που θα καθορίσει τις εργασίες του ΤΑΠ.

Το σχέδιο υλοποίησης είναι ένα πλάνο που περιέχει τις εργασίες και τα έργα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του ΤΑΠ το πλάνο αυτό θα περιέχει χρονικό όριο, και οικονομικά χαρακτηριστικά για το έργο.

5)Τέλος αφού το πρόγραμμα ολοκληρωθεί και τα έργα τελειώσουν θα πρέπει να γίνει μια σύγκριση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν με τους στόχους που τέθηκαν στην αρχή, το αποτέλεσμα που θα προκύψει θα αξιολογηθεί κατάλληλα από ειδικούς περί της αξιολόγησης και θα αποδοθεί στο Δήμο και στην περιοχή τα θετικά χαρακτηριστικά και στοιχεία που θα προκύψουν.

³¹ Ε.ΠΑΝΑΣ(1995)

Όλα τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε ΤΑΠ με ιδιαίτερη πάντοτε προσοχή.

3.5 ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΤΑΠ

Οι μελετητές των ΤΑΠ³² θα πρέπει να ορίσουν κάποια μέσα που θα έχει στην διάθεση της η κάθε ομάδα σχεδίασης για να μπορέσει να μιλήσει για εκπόνηση ΤΑΠ.

Τα μέσα αυτά θα πούμε πως σε γενικές γραμμές είναι ίδια για κάθε περιοχή που επιθυμεί να εφαρμόσει ένα ΤΑΠ. Πιο συγκεκριμένα τα μέσα αυτά είναι:

1) Η ενημέρωση, στο σημείο αυτό οι προγραμματιστές του ΤΑΠ θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν την δημοσιότητα μέσω των τοπικών εφημερίδων, των περιοδικών των ράδιο – τηλεοπτικών και λοιπών μέσων μαζικής επικοινωνίας, που θα διαθέτει η περιοχή για να γνωστοποιήσει στους πολίτες το νέο αυτό θεσμό των ΤΑΠ, παρέχοντας πληροφορίες για τα οφέλη και τα ευνοϊκά αποτελέσματα που επιδιώκονται να προκύψουν από την εφαρμογή του προγράμματος, επίσης μέσω της δημοσιότητας θα ευαισθητοποιηθεί το κοινό και θα ανταποκριθεί θετικά στον θεσμό αυτό της Αυτοδιοίκησης¹⁰.

2) Ο διάλογος. Ο διάλογος είναι ένα πολύ απαραίτητο μέσω στην εφαρμογή ενός ΤΑΠ, ο διάλογος που θα πρέπει να γίνεται μεταξύ των τοπικών φορέων, των τεχνικών, και επιστημονικών συμβούλων,³³ των προγραμματιστών και των οργανωτών των ΤΑΠ, ο διάλογος είναι απαραίτητος γιατί μέσω αυτού παρέχονται πιο αποτελεσματικές και ποιο επιτυχημένες προτάσεις και πληροφορίες για να μπορέσει να υλοποιηθεί το ΤΑΠ. Ο διάλογος είναι ένα πολύ δημοκρατικό μέσο και είναι πολύ σημαντικό παράγοντας για την εφαρμογή ενός ΤΑΠ.

3) Ο συντονισμός. Ο συντονισμός θεωρείται ως μέσο στο ΤΑΠ από την αρχή της σχεδίασης του, στην συνέχεια διέπει και το στάδιο της υλοποίησης και φτάνει ακόμα και στο στάδιο της ολοκλήρωσης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν.

Όλοι οι ανωτέρω φορείς θα είναι αυτοί που βασικά θα στηρίζουν το ΤΑΠ στην εξέλιξη της πορείας του, και θα το βοηθήσουν στην σωστή υλοποίηση του. Ο συντονισμός λοιπόν είναι ένα απαραίτητο μέσο για την δημιουργία ενός ΤΑΠ.

³² Παν. Γ. Μαίτρος (2000)- αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης

³³ ΠΑΝ.Γ.ΜΑΙΣΤΡΟΣ(2000) – αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης

4)Αξιοποίηση των ενδιαφερόμενων πολιτών, ένα μέσο του ΤΑΠ μπορεί να θεωρηθεί η χρησιμοποίηση ορισμένων ομάδων που αναπτύσσονται στις περιοχές, που συγκροτούνται από άτομα με κοινά ενδιαφέροντα κοινά χαρακτηριστικά κοινές γνώσεις, οι ομάδες αυτές θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην υλοποίηση ενός ΤΑΠ .

5)Επιμόρφωση. Το μέσο της επιμόρφωσης μπορεί να παρέχεται σε ένα ΤΑΠ σε όλες τις φάσεις (σχεδίαση, υλοποίηση, αξιολόγηση), η επιμόρφωση έχει την έννοια της συνεχούς εκπαίδευσης στην συνεχή παροχή νέων και σημαντικών πληροφοριών, την υποστήριξη των προγραμμάτων και στον τεχνικό τομέα, την συνεχή εκπαίδευση, την συνεχή ενημέρωση κ.λ.π. Επίσης στην επιμόρφωση ανήκει και το στάδιο της αξιολόγησης όπως είπαμε αφού μέσω αυτών των αποτελεσμάτων μαθαίνουμε και στο μέλλον αποφεύγουμε τις ίδιες δυσμενείς ή μη πρόσφορες λύσεις.

3.6. ΦΑΣΕΙΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΠ

Κατά το στάδιο της σχεδίασης έως και την ολοκλήρωση ενός ΤΑΠ η ομάδα των μελετητών που είναι υπεύθυνη για την επιτυχή πορεία του προγράμματος, πρέπει να βρίσκονται συνεχώς σε συνεργασία με τον Δήμο που κυρίως εκπονεί το πρόγραμμα με τους υπαλλήλους του (τεχνικό, οικονομικό, διοικητικό πρόγραμμα) καθώς και με τους παραγωγούς και τους εκπροσώπους τους, επίσης και με τον απλό κόσμο που θα έχει όφελος από την πορεία του προγράμματος. Κατά την σχεδίαση της μελέτης ενός ΤΑΠ οι μελετητές χωρίζουν το όλο πρόγραμμα σε φάσεις υλοποίησης. Οι φάσεις περιέχουν τα διάφορα στάδια του προγράμματος ως εξής:

2.4.1.ΦΑΣΗ Α ΣΧΕΔΙΑΣΗ³⁴

Στην φάση αυτή πραγματοποιούνται συνήθως οι διαδικασίες σχεδιασμού της μελέτης. Ο σχεδιασμός αποτελεί το πρώτο βήμα της μελέτης στο στάδιο αυτό. Το πρόγραμμα γίνεται γνωστό στους κατοίκους της περιοχής και στις κοινωνικές και παραγωγικές μονάδες μέσω των μέσων του ΤΑΠ που αναπτύξαμε.

Αφού το πρόγραμμα γνωστοποιηθεί, γίνονται οι απαραίτητες διαδικασίες για την συλλογή των στοιχείων που διαθέτει η κάθε περιοχή, δηλαδή συλλέγοντας τα γεωγραφικά, δημογραφικά, κλιματολογικά, κοινωνικά , τεχνικά και λοιπά στοιχεία.

³⁴ Παν. Γ. Μαϊστρος (2000) –αναπτυξιακοί θεμοί της αυτοδιοίκησης

Αφού συλλέξουν τα παραπάνω στοιχεία επέρχεται το στάδιο της επεξεργασίας τους με στόχο την εκτίμηση της αναπτυξιακής δυνατότητάς που διαθέτει η περιοχή. Οι μελετητές είναι υπεύθυνοι για να ανακαλύψουν ποιες δυνατότητες ανάπτυξης έχει την ευκαιρία να ενισχύσει ένα ΤΑΠ.

Εκτός όμως από τα θετικά χαρακτηριστικά της, η περιοχή αντιμετωπίζει και προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά που θα καταγραφούν από τους μελετητές θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Απαιτείται δηλαδή σχεδιασμός δράσεων που θα εξαλείψουν ή θα προσπαθήσουν να τα μειώσουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, ώστε να παραχθεί εξέλιξη και για την βελτίωση του κοινού συμφέροντος των πολιτών.

Για την καλή και σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων στο στάδιο αυτό θέτονται οι στόχοι και επιλέγονται με αυτόν τον τρόπο οι βέλτιστες λύσεις που θα χρησιμοποιηθούν για να επιτευχθεί ορθό αναπτυξιακό αποτέλεσμα για την περιοχή.

2.4.2. ΦΑΣΗ Β' ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ³⁵

Στην Β' φάση πραγματοποιείτε κυρίως η υλοποίηση των προγραμμάτων. Τα προγράμματα που βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης έχουν καθορισμένους τους στόχους για την μελλοντική τους πορεία .

Αφού λοιπόν οι στόχοι είναι σχεδιασμένοι, στο στάδιο της υλοποίησης το πρόγραμμα είναι έτοιμο προς εκτέλεση. Η εκτέλεση του προγράμματος πραγματοποιείτε ανά θεματικό τομέα ενδιαφέροντος, όπου σε κάθε τομέα θέτονται οι άξονες παρέμβασης στους οποίους περιγράφονται αναλυτικά οι τομείς παρέμβασης (όπου περιέχονται: οι στόχοι, οι επιδιωκόμενες χρηματοδοτήσεις και οι πηγές τους, οι φορείς υλοποίησης, ο χρονικός ορίζοντας), οι τομείς παρέμβασης με την σειρά τους περιγράφουν κάποια έργα ομαδοποιημένα, ανά κατηγορία. Οι άξονες υλοποιούνται σταδιακά, σύμφωνα με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

³⁵ Παν.Γ. Μαϊστρος - 2000

3.7 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΤΑ ΤΑΠ

Για την επιτυχή λειτουργία ενός ΤΑΠ³⁶, θα πρέπει να πραγματοποιείται διάκριση τους στα εξής επίπεδα:

ΕΠΙΠΕΔΟ 1 => Γεωγραφική – ανθρώπινη- οικονομική σύνθεση της περιοχής.

Οι μελετητές στο επίπεδο αυτό θα πρέπει να πραγματοποιήσουν έρευνα για να διαπιστώσουν κάποια φυσικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει η περιοχή μελέτης, ξεκινώντας από τα εδαφικά χαρακτηριστικά που είναι : η κατάσταση του εδάφους, οι δυνατότητες του υπεδάφους, το κλίμα, η μορφολογική κατάσταση της περιοχής, στην συνέχεια θα παρατηρηθούν άλλες κατηγορίες όπως είναι ο άνθρωπος παράγοντας δηλαδή μελέτη του πληθυσμού, της ηλικιακής κατάστασης του πληθυσμού, κατανομή ηλικιών ανάλογα με το φύλλο, ποσοστά γήρανσης του πληθυσμού κ.λ.π.

Επίσης θα μελετηθούν και διάφορα κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής όπως είναι, η ανεργία, το εισόδημα των εργαζομένων, τα ποσοστά μετανάστευσης, η απασχόλησης, οι τομείς παραγωγής που απασχολούν περισσότερο προσωπικό κ.λ.π.. Όλα τα παραπάνω στοιχεία θα συντελούν στην κατανόηση της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή με βάση στατιστικές αναλύσεις.

ΕΠΙΠΕΔΟ 2 => Στην συνέχεια αφού διαπιστωθούν όλες οι παραπάνω καταστάσεις γίνεται μια *πρώτη επεξεργασία των στοιχείων και αναλύονται οι συνθήκες που επικρατούν στην κάθε περιοχή*, διαπιστώνονται ποια θετικά στοιχεία διαθέτει, τις δυνατότητές για μεγαλύτερη βελτίωση, επίσης διατυπώνονται και τα μειονεκτήματα που υπάρχουν, και επιδιώκονται να μειωθούν με την χρήση καλύτερων δράσεων.

Όλα αυτά μελετώνται και συγκεντρώνονται και στο τέλος καταρτίζονται οι δυνατότητες, ευκαιρίες που έχει η περιοχή στην διάθεση της για περαιτέρω ανάπτυξη.

ΕΠΙΠΕΔΟ 3 => Στο επόμενο στάδιο γίνεται ένας *αναλυτικός καθορισμός των στόχων* που θα επιδιώκονται να υλοποιηθούν.

Οι φορείς κατάρτισης του ΤΑΠ αφού έχουν στην διάθεση τους όλα τα στοιχεία από το πρώτο επίπεδο και έχουν λάβει γνώση και για τα στοιχεία του δεύτερου επιπέδου όπου εκεί εμφανίζονται όλες οι ευκαιρίες

³⁶ Παν.Γ. Μαΐστρος - 2000

και οι δυνατότητες που διαθέτει η κάθε περιοχή λαμβάνοντας τα υπόψη προχωρούν στην εύρεση και σχεδίαση των στόχων, των οποίων θα εφαρμοστούν στο ΤΑΠ για να γίνει πλήρης χρησιμοποίηση όλων των δυνατοτήτων και να αποφευχθούν οι δυσάρεστες καταστάσεις.

ΕΠΙΠΕΔΟ 4 => Στην συνέχεια και αφού έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι παραπάνω διαδικασίες οι μελετητές πρέπει να **σχεδιάσουν την διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος**, το πρόγραμμα πρέπει να μελετηθεί κατάλληλα ώστε να μην είναι μόνο ένα θεωρητικό κείμενο αλλά να έχει την δυνατότητα να υλοποιηθεί ως ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Στο στάδιο της υλοποίησης η μελέτη θα πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτικά όλα τα έργα που επιδιώκονται να πραγματοποιηθούν, περιγράφοντας λεπτομερώς όλες τις ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν για το κάθε έργο, τους πόρους που θα χρηματοδοτήσουν κάθε ένα και χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωσή τους, το στάδιο της υλοποίησης είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να δίνεται μεγάλη προσοχή, έως σήμερα τα περισσότερα ΤΑΠ σταματάνε στο στάδιο αυτό παραμένοντας μόνο στα χαρτιά ως απλές αναπτυξιακές μελέτες.

ΕΠΙΠΕΔΟ 5 => Σαν επόμενο στάδιο θα αναφέρουμε τις **πηγές χρηματοδότησης ενός τέτοιου προγράμματος**. Για την εφαρμογή του ΤΑΠ θα πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες χρηματοδοτήσεις για τα έργα που επιδιώκονται να υλοποιηθούν, όπως αναφέραμε και σε επόμενο κεφάλαιο τα προγράμματα αυτά κυρίως χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά ταμεία, από τους ιδίους πόρους των Δήμων από κρατικούς πόρους, και πολλά είναι επίσης και τα προγράμματα (Ευρωπαϊκά – Εσωτερικά) που χρηματοδοτούν τα ΤΑΠ όπως είναι το ΚΠΣ, το ΕΠΤΑ κ.λ.π.

ΕΠΙΠΕΔΟ 6 => Σαν τελικό στάδιο σε ένα ΤΑΠ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πως είναι το στάδιο του **ελέγχου, αξιολόγησης των αποτελεσμάτων που προέκυψαν**.

Όταν λοιπόν το πρόγραμμα ολοκληρωθεί ή όταν τελειώσει το χρονικό περιθώριο που είχε καθοριστεί για την υλοποίησης, προχωράμε στο στάδιο του ελέγχου και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί βάσει των αρχικών στόχων που είχαν τεθεί στο τρίτο επίπεδο. Για να θεωρηθεί επιτυχής η δράση του προγράμματος οι στόχοι αυτοί πρέπει να έχουν πλήρως ικανοποιηθεί και ο Δήμος να έχει να επιτύχει μια νέα εικόνα ανάπτυξης.

Ε Π Ι Π Ε Δ Α Τ Α Π ³⁷	
ΕΠΙΠΕΔΟ 1	Γεωγραφική – ανθρώπινη- οικονομική σύνθεση της περιοχής
<i>ΕΠΙΠΕΔΟ 2</i>	Πραγματοποιείται επεξεργασία των στοιχείων, και διακρίνονται τα θετικά στοιχεία, οι δυνατότητες της περιοχής, τα μειονεκτήματα.
ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Στο επόμενο στάδιο γίνεται ένας αναλυτικός καθορισμός των στόχων που επιδιώκεται να υλοποιηθούν
<i>ΕΠΙΠΕΔΟ 4</i>	Αρχίζει η διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος.
<i>ΕΠΙΠΕΔΟ 5</i>	Περιγράφονται οι πηγές χρηματοδότησης του προγράμματος
<i>ΕΠΙΠΕΔΟ 6</i>	Έλεγχος – Αξιολόγηση αποτελεσμάτων.

3.8 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΤΑΠ

Η χρηματοδότηση είναι ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά κατά την διάρκεια σχεδίασης ενός ΤΑΠ σε μια περιοχή.

Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να καταρτιστούν προσεκτικές μελέτες που θα συγκεντρώνουν το σύνολο των πόρων που απαιτεί κάθε τομέας υλοποίησης του ΤΑΠ. Παράλληλα, θα πρέπει να διακρίνονται οι φορείς που θα χρηματοδοτήσουν το πρόγραμμα καθώς και οι διαχειριστές και δικαιούχοι των πόρων.

Σημαντικό είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτονται για το σχεδιασμό ενός ΤΑΠ ότι, όταν αναφερόμαστε σε πόρους δεν εννοούμε μόνο τους οικονομικούς πόρους, αλλά σε πόρους ανθρωπίνου δυναμικού, επιστημονικού, εξειδικευμένου προσωπικού, σε υλικοτεχνικές παροχές, υλικά, προμήθειες κ.λ.π.

Ενδεχόμενες Πηγές Χρηματοδότησης ενός ΤΑΠ³⁸

Όσον αφορά τώρα τους οικονομικούς πόρους θα μπορούσαμε να πούμε πως ένα ΤΑΠ χρηματοδοτείται βασικά από τρεις πηγές :

- Α)τους Διεθνείς πόρους,
- Β) τους Εθνικούς πόρους και
- Γ)τους Τοπικούς πόρους

³⁷ Παν.Γ. Μαΐστρος 2000 – αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης

³⁸ Παν. Γ. Μαΐστρος 2000 – αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης

εκτός αυτών χρηματοδοτήσεις αντλούν και από άλλες πηγές π.χ. (ΚΠΣ, ΠΕΠ κ.λ.π.)

Ποιο αναλυτικά τα ΤΑΠ αντλούν διεθνείς χρηματοδοτήσεις από τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία.

1)Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το ταμείο αυτό παρέχει πόρους για χρηματοδοτήσεις κυρίως όσων αφορά την εκπαίδευση, επιμόρφωση σε νέους και μεγαλύτερους πολίτες.

2)Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το οποίο χρηματοδοτεί προγράμματα για την στήριξη της ενδογενούς ανάπτυξης. Εκτός όμως από τα διαρθρωτικά ταμεία στον διεθνή τομέα χρηματοδοτήσεις παρέχονται και από το ταμείο συνοχής το οποίο παρέχει τους πόρους του κυρίως σε έργα που έχουν σχέση με τις υποδομές και το περιβάλλον.

3)Τέλος το ΕΓΤΠΕ και το ΧΜΠΑ

Σε Εθνικό επίπεδο οι χρηματοδοτήσεις που παρέχονται για τα ΤΑΠ είναι κυρίως από:

Τις ΣΑΤΑ (Συλλογικές Αποφάσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης) που παρέχονται στις τοπικές Αυτοδιοικήσεις πρώτου βαθμού, για την διεκπεραίωση έργων.

Από το ΕΠΤΑ (Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης) το οποίο παρέχεται στις στους ΟΤΑ για την κάλυψη των αναγκών τους σε θέματα υποδομών και αφορά κυρίως τους νέους ΟΤΑ.

Όσον αφορά τώρα τις τοπικές χρηματοδοτήσεις του ΤΑΠ γίνονται από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

3.9 ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΠ

Ξεκινώντας την σχεδίαση, την επεξεργασία και την υλοποίησης ενός ΤΑΠ, πρέπει σε πρωταρχικό βαθμό να διευκρινιστεί ποιοι θα είναι οι αρμόδιοι φορείς που θα συντελέσουν στην εκπόνηση του ΤΑΠ.

Οι φορείς αυτοί λοιπόν σε μία τοπική κοινωνία μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες φορέων. Τους πολιτικούς φορείς και τους τεχνικούς λοιπούς φορείς, και οι δύο κατηγορίες όμως θα πρέπει να συμφωνούν με το κοινό συμφέρον και να επιδιώκουν το κοινό όφελος για την περιοχή μελέτης.

Το ΤΑΠ όπως αναφέραμε και παραπάνω κυρίως εφαρμόζονται από τους ΟΤΑ σε τοπικό επίπεδο. Οι φορείς λοιπόν υλοποίησης θα πρέπει να διακρίνονται ως εξής:

1) Πολιτικοί φορείς. Λέγοντας πολιτικούς φορείς εννοούμε τους πολιτικούς φορείς που υπάρχουν στον Δήμο και έχουν τοπική δύναμη, την τοπική αυτοδιοίκηση και λοιπούς τοπικούς φορείς.

Ποιο αναλυτικά στις παραπάνω κατηγορίες περιλαμβάνονται, οι τοπικές δημοτικές Αρχές κάθε Δήμου, τα τοπικά συμβούλια που υπάρχουν στο Δήμο και γενικότερα όσοι έχουν τοπική εξουσία, όλοι αυτοί επιθυμούν να καταρτίσουν ΤΑΠ, για την ανάπτυξη της περιοχής τους και να συντελέσουν στην πρόοδο του Δήμου, σχεδιάζοντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των αποτελεσματικών έργων, υπηρεσιών κ.λ.π.

Κατά την σχεδίαση του ΤΑΠ η Τοπική Διοίκηση θα πρέπει να βρίσκεται σε άμεση επαφή και συνεργασία με την κεντρική εξουσία με την οποία θα πρέπει να συνεργάζεται και να υπάρχει κατανόηση και αλληλεγγύη ώστε να επιτυγχάνεται τοπική ανάπτυξη και η πρόοδος σε τοπικό αλλά και σε Εθνικό επίπεδο.

2) Οι τεχνικοί και λοιποί φορείς. Όσον αφορά τους τεχνικούς φορείς θα μπορούσαμε να αναφέρουμε με λίγα λόγια ότι στην κατηγορία αυτή βρίσκονται οι φορείς υποστήριξης όλων των αποφάσεων του παραπάνω επιπέδου, ποιο αναλυτικά στο επίπεδο αυτό περιλαμβάνονται, επιστημονικό προσωπικό, τεχνικό προσωπικό, ειδικά καταρτισμένο προσωπικό σε συγκεκριμένα θέματα, άτομα και ομάδες που επιδιώκουν να ασχοληθούν με κάποιο συγκεκριμένο θέμα του ΤΑΠ, φορείς που επιδιώκουν την στήριξη της υλοποίησης των ΤΑΠ όπως αναπτυξιακές εταιρίες και ομάδες αναπτυξιακού ενδιαφέροντος, προγραμματιστές και οργανωτές, όλοι οι ανωτέρω φορείς επιδιώκουν την χειροπιαστή υλοποίηση των προγραμμάτων.

Περνώντας ως στοιχείο τους στόχους που έχουν τεθεί από το πρώτο επίπεδο καταρτίζουν τα κατάλληλα σχέδια οργανώνουν τους στόχους και την πορεία δράσης, των προγραμμάτων στο τέλος και της πορείας του προγράμματος κάνουν τις αξιολογήσεις και επισημαίνουν τα αποτελέσματα.

3.10 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΩΝ ΤΑΠ

Τα Τοπικά Αναπτυξιακά προγράμματα, όπως αναλύσαμε και παραπάνω είναι ένας τοπικός θεσμός που υλοποιείται από τον Δήμο με σκοπό την ανάπτυξη και την πρόοδο της περιοχής, σε τοπικό πάντοτε επίπεδο, τα ΤΑΠ κατά την πορεία εφαρμογής τους αντιμετώπισαν αρκετά προβλήματα και τα περισσότερα αν όχι όλα δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν, παρά έμειναν στο στάδιο της σχεδίασης.

Στην παράγραφο αυτή θα εξετάσουμε τα αδύναμα στοιχεία των ΤΑΠ εξαιτίας των οποίων δεν επήλθε η υλοποίηση και η δημιουργία αποτελεσμάτων από αυτά. Παρακάτω θα προσδιορίσουμε ορισμένα από τα αδύναμα στοιχεία των ΤΑΠ.

1) Η σχεδίαση των προγραμμάτων ανατίθεται σε εξωτερικά αναπτυξιακά μελετητικά γραφεία³⁹, τα οποία δεν γνωρίζουν επακριβώς τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε περιοχή, είναι εξωτερικοί παρατηρητές με αποτέλεσμα να μην σχεδιάζονται προγράμματα που θα ανταποκρίνονται πλήρως στις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή.

2) Οι εταιρείες καταρτίζουν το πρόγραμμα μόνες τους, χωρίς την συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, οι οποίοι έχουν γνώση των προβλημάτων, αντίθετα αυτές περνούν ότι στοιχεία μπορούν κατά την διάρκεια της συλλογής, για να σχεδιάσουν το πρόγραμμα και μετά σταματούν να πληροφορούν και να ανανεώνουν τα στοιχεία τους, με τα σύγχρονα δεδομένα που προκύπτουν, γίνονται έτσι κλειστές μελέτες χωρίς επικοινωνία και ενημέρωση με το εξωτερικό περιβάλλον που υπάρχει στο Δήμο.

³⁹ Χρήσιμος -2000 - Σχεδιασμός και προγραμματισμός στους Δήμους

3)Για τον λόγω της μη συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς, του Δήμου καθώς και για την μη συνεργασία με τους κατοίκους των περιοχών τα προγράμματα που σχεδιάζονται πολλές φορές δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και προβλήματα της περιοχής.

4)Το πρόγραμμα που τελικά σχεδιάζεται δεν είναι παρά μια αναπτυξιακή μελέτη, η οποία συνήθως παραθέτει τα έργα και τις ενέργειες⁴⁰ που επιδιώκονται να πραγματοποιηθούν. Οι μελέτες αυτές δεν έχουν καταρτισμένα τεχνικά δελτία (για τα έργα / ενέργειες), με αποτέλεσμα να γίνεται μια απλή περιγραφή των χαρακτηριστικών της περιοχής και να μην υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω υλοποίηση.

5)Τα προβλήματα που επιδιώκονται να αντιμετωπιστούν από την εφαρμογή τέτοιου είδους προγραμμάτων, είναι μικρής σημασίας, δηλαδή μικρά καθημερινά προβλήματα, ατομικού κυρίως ενδιαφέροντος, με αποτέλεσμα να μένουν άλυτα μακροχρόνια προβλήματα μεγαλύτερης διάρκειας και μεγαλύτερου καλυπτόμενου πληθυσμού.

6)Στην παραπάνω αδυναμία βοηθούν και οι εκλεγμένοι αιρετοί, οι οποίοι στα πλαίσια πολιτικών τους συμφερόντων λειτουργούν σε καθημερινό επίπεδο προσπαθώντας να λύσουν καθημερινά ζητήματα με αποτέλεσμα να μην ασχολούνται με την χάραξη μακροχρόνιων πολιτικών σχεδίων τα οποία είναι ικανά να επιφέρουν ανάπτυξη στην περιοχή.

7)Οι στόχοι που τελικά θέτονται από τους μελετητές για να υλοποιηθούν στα πλαίσια του προγράμματος δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στις απαιτήσεις που έχει η περιοχή και οι κάτοικοι της, με αποτέλεσμα να είναι ελλείψεις και μη ικανοποιητικού περιεχομένου.

8)Εκτός του γεγονότος των μη ικανοποιητικών στόχων δεν γίνεται στις μελέτες των ΤΑΠ ανάλυση για την εύρεση εναλλακτικών λύσεων .Οι εναλλακτικές αυτές λύσεις θα μπορούσαν να παρέχουν καλλίτερα αποτελέσματα στην υλοποίηση ενός προβλήματος και είναι συμφέρουσες.

9)Δεν υπάρχει δυνατότητα στα πλαίσια του προγράμματος για την εύρεση και παρατήρηση των τοπικών αναγκών, των περιοχών με αποτέλεσμα να μην αξιολογούνται πλήρως οι συνθήκες στην περιοχή και να μην έχουμε ικανοποιητικές λύσεις.

⁴⁰ Η.Λίτσος 2002 - Τετραετές επιχειρησιακό πρόγραμμα ανάπτυξης στους Δήμους

10) Τα προγράμματα πολλές φορές ματαιώνονται ή διακόπτουν τις διαδικασίες τους για τον λόγο ότι δεν υπάρχει ενδιαφέρον για συμμετοχή σε αυτά, από τους κατοίκους, και τους φορείς που θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων.

11) Ένα μεγάλο πρόβλημα για τα ΤΑΠ είναι οι οικονομικοί πόροι, οι ΟΤΑ δεν διαθέτουν αρκετούς πόρους για να μπορέσουν να υλοποιήσουν τα αναπτυξιακά αυτά προγράμματα, διότι οι ίδιοι πόροι που διαθέτουν πολλές φορές δεν επαρκούν για περαιτέρω αναπτυξιακά προγράμματα, εκτός από τους ίδιους πόρους όμως δύσκολη είναι και η διαδικασία έγκρισης εναλλακτικών χρηματοδοτήσεων για τα ΤΑΠ., στον οικονομικό τομέα το ελλειμματικό σύστημα κοστολόγησης που διαθέτουν οι Δήμοι δημιουργοί συνεχή προβλήματα στον προϋπολογισμό και συνεχείς αλλαγές του.

12) Κατά το στάδιο της αξιολόγησης δυσκολίες παρουσιάζει το ΤΑΠ, διότι δεν υπάρχουν ικανοποιητικά μέσα που θα έχουν την δυνατότητα να ασκήσουν έλεγχο και να αξιολογηθούν πλήρως τα αποτελέσματα των προγραμμάτων, στην έλλειψη αξιολόγησης βοήθησε το ελλειμματικό σύστημα παρακολούθησης που διαθέτουν οι ΟΤΑ.

13) Λόγω του συγκεντρωτισμού των αρμοδιοτήτων της δημόσιας διοίκησης δεν υπάρχει δυνατότητα ελέγχου των προγραμμάτων, σε τοπικό επίπεδο με αποτέλεσμα ο έλεγχος να είναι μη επαρκής. Όλες οι παραπάνω αδυναμίες των ΤΑΠ συντέλεσαν στην ανάγκη για αναζήτηση νέων μορφών προγραμματισμού των ΟΤΑ για να επιτύχουν την ανάπτυξη της περιοχής του ⁴¹

⁴¹ «» Σπυροπούλου Ελένη 2003 - Ο Αναπτυξιακός Προγραμματισμός σε τοπικό επίπεδο

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ :Ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός των ΟΤΑ Α' Βαθμού

Για την καλύτερη κάλυψη των αρμοδιοτήτων τους οι Δήμοι και οι Κοινότητες χρηματοδοτούνται από πολλές πηγές . Είτε από τα ίδια έσοδα τους , είτε από θεσμοθετημένους πόρους της Τοπικής αυτοδιοίκησης , είτε από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους προγραμμάτων Υπουργείων και περιφερειών από προγράμματα διεθνών οργανισμών κ.α.

Παρά την εμπειρία των τοπικών αρχών στην διαχείριση του δημόσιου χρήματος υπήρχαν κάποιες αδυναμίες από την κεντρική διοίκηση , τις τοπικές αρχές και τις τοπικές κοινωνίες στον έλεγχο των χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζονται οι ΟΤΑ.⁴²

Γίνετε πλέον κατανοητό ότι για τον σωστό προγραμματισμό των ΟΤΑ δεν επαρκή μόνο ο ετήσιος προϋπολογισμός και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα έργων και προμηθειών .

Για να μπορέσει να καθιερωθεί η νομιμότητα και η διαφανής δράσης τους , είναι αναγκαία η μέτρηση της αποτελεσματικότητας μέσω της οριοθέτησης καινούριων στόχων και της θέσπισης εργαλείων σχεδιασμού, παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναδιατύπωσης του προγραμματισμού της υλοποίησης των στόχων αυτών.

Οι ΟΤΑ ευρωπαϊκών ή μη κρατών για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν σε ανάλογους προβληματισμούς , προχώρησαν στη θέσπιση εργαλείων στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακού προγραμματισμού . Από την δεκαετία του '70 σε αρκετές Ευρωπαϊκές χώρες και πολιτείες των ΗΠΑ παρατηρείται μια αδιαφορία προς των παραδοσιακών πρακτικών και μεθόδων προγραμματισμού και αύξηση ενδιαφέροντος προς την εισαγωγή στους ΟΤΑ μεθόδων στρατηγικού σχεδιασμών με χρήση στόχων . Η τάση αυτή εντάχθηκε πρόσφατα με την επιρροή των νέων ιδεών του New Public Management ,και παρατηρείται συχνά σε διεθνές επίπεδο η εισαγωγή στους ΟΤΑ διαδικασιών στρατηγικής διοίκησης (strategic management) και διοίκησης επιδόσεων (performance management) μέσω της υιοθέτησης μεσοπρόθεσμων στόχων και της χρήσης δεικτών επίδοσης για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων των λειτουργιών που ασκούν οι ΟΤΑ ⁴³ .

Παρά τα αποτελέσματα που επέφεραν τα παραπάνω , η ανάγκη των επιχειρησιακών σχεδίων έγινε πιο έντονη στη χώρα μας μετά την λανθασμένη εφαρμογή και τα προβλήματα που δημιούργησαν τα Τοπικά

⁴² Ν. 3242/2004, Αιτιολογική έκθεση κώδικα Δήμων και κοινοτήτων

⁴³ Λίτσος Ηλ. (2002) Επιχειρησιακά προγράμματα και διαδικασίες προγραμματισμού των ΟΤΑ επιθεώρηση τοπικής αυτοδιοίκησης τ.101 Δεκέμβριος 2002

Αναπτυξιακά Προγράμματα (ΤΑΠ) πολλά από τα οποία δεν κατάφεραν να τελειοποιηθούν και έμειναν στην φάση του σχεδιασμού.

4.1 Θεσμικό Πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού των ΟΤΑ Α' Βαθμού

Με τα άρθρα 203-207 του νέου κώδικα Δήμων και κοινοτήτων ⁴⁴ (ΚΔΚ) θεσπίζεται η εκπόνηση τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων από τους Δήμους και τις Κοινότητες στα οποία περιλαμβάνεται ο οικονομικός και αναπτυξιακός προγραμματισμός αλλά και οι κοινωνικές δράσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ . Αρχικά , την υποχρέωση αυτή την έχουν οι ΟΤΑ με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων και Δήμοι – Πρωτεύουσες νομών , όπως και οι ΟΤΑ που προέρχονται από εθελούσια συνένωση.

Πέρα από τα επιχειρησιακά προγράμματα στο πλαίσιο των ΚΠΣ αναπτυξιακού χαρακτήρα , είχε ξαναεπιχειρηθεί η εισαγωγή μεθόδων επιχειρησιακού προγραμματισμού στην δημόσια διοίκηση με το ν.2414/96 όπου επιχειρείται ο λειτουργικός και οργανωτικός εκσυγχρονισμός των ΔΕΚΟ , ο σαφής καθορισμός των σχέσεων κράτους και δημόσιων επιχειρήσεων και επίσης η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των διοικήσεων .

4.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σκοποί των τετραετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων

Οι γενικοί σκοποί των τετραετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

⁴⁴ Άρθρο 203-207 ν.3463/06 (ΦΕΚ 114/Α') «κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

A) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

- α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και
- β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του.

α] Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Η δραστηριοποίηση των ΟΤΑ στους προηγούμενους τομείς γίνεται κυρίως μέσω της κατασκευής τεχνικών έργων, της παροχής υπηρεσιών συντήρησης των τεχνικών υποδομών και της θέσπισης κανονιστικών όρων και ρυθμίσεων.

Οι αποδέκτες των δράσεων αυτών είναι οι διάφορες γεωγραφικές ενότητες του ΟΤΑ (Δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα, συνοικίες ή γειτονιές).

β] Η βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς

- Κοινωνικής πολιτικής
- Παιδείας / Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης

Οι αποδέκτες των δράσεων αυτών είναι οι διάφορες κοινωνικό-οικονομικές ομάδες των κατοίκων της περιοχής του ΟΤΑ (πχ νέοι, παιδιά, ηλικιωμένοι, αγρότες, άνεργοι κλπ)

B) Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει υποπρογράμματα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως κοινωνικού και πολιτικού θεσμού), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της

αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- ✓ στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη,
- ✓ στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων,
- ✓ στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Γ) Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων

Πολλές τοπικές αρχές θεωρούν ότι ο ρόλος ενός ΟΤΑ δεν πρέπει να περιορίζεται στις οριοθετημένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές του και ότι οι ΟΤΑ είναι υποχρεωμένοι να μεριμνούν για τη συνολική ευημερία της περιοχής τους. Η διοίκηση ενός ΟΤΑ γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση της παροχής ορισμένων πάγιων δημοτικών υπηρεσιών, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το επιχειρησιακό πρόγραμμα ενός ΟΤΑ θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ :

- ✓ Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- ✓ Οι γειτονικοί ΟΤΑ
- ✓ Οι λοιποί φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς, Περιφέρεια, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση)

Επομένως, το επιχειρησιακό πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο ΟΤΑ, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημόσιων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής των φορέων αυτών από τον ΟΤΑ.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και

κοινωνικού τομέα, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή τοπικών υπηρεσιών⁴⁵.

Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών προγραμμάτων

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα των Ο.Τ.Α. αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού τους ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ : Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του : Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών προσώπων του.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου : Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του : Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τετραετούς

⁴⁵ ΕΕΤΑΑ (2000)

επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τετραετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων : Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο :

- Αιρετά όργανα (Δημ. Συμβούλιο, επιτροπές του Δημ. Συμβ., Αντιδήμαρχοι, ΔΣ επιχειρήσεων, Τοπικά συμβούλια)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Επιχειρήσεων, στελέχη της υπηρεσίας Προγραμματισμού)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (πχ Περιφέρεια, ΝΑ)

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης : Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ενός ΟΤΑ.

Ειδικά για την πρώτη περίοδο εφαρμογής του θεσμού δεν απαιτείται η κατάρτιση δεικτών επίδοσης⁴⁶.

⁴⁶ ΕΕΤΑΑ 2000- .πρότυπο εγχειρίδιο για τα Ε.Π.,Ημερίδα73-77

4.3 Το περιεχόμενο και η δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Στο Επιχειρησιακό πρόγραμμα αρχικά καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι , οι προτεραιότητες της Τοπικής ανάπτυξης και η οργάνωση των υπηρεσιών των ΟΤΑ και των επιχειρήσεων τους με παράλληλη εξειδίκευση των δράσεων της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών , καθώς και οι υφιστάμενες πιθανές πηγές χρηματοδότησης .

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη του αρχικά της ανάγκες της περιφέρειας , το κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής , τη σύνθεση του πληθυσμού ,τις γενικότερες στρατηγικές και επενδύσεις του κράτους . Επίσης το Επιχειρησιακό πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες , τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο ΟΤΑ , εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημόσιων φορέων και προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής αυτών με τον ΟΤΑ .

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξειδικεύεται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του ΟΤΑ και αυτοτελή Ετήσια Προγράμματα Δράσης των Κοινοφελών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων της Δημοτικής επιχείρησης ,Υδρευσης και αποχέτευσης ,των Ν.Π.Δ.Δ. ,των ΟΤΑ και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων⁴⁷ .

Για τον έλεγχο νομιμότητας από την περιφέρεια , υποβάλλεται με ευθύνη του Δημάρχου έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος εγκεκριμένη από το Δημοτικό Συμβούλιο⁴⁸ .

Η διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας εξετάζει τα συγκεκριμένα στοιχεία και εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας . Ο τελευταίος αποφασίζει εντός τριάντα (30) ημερών εάν το πρόγραμμα τηρεί τα στοιχεία ελέγχου . Εάν δεν τηρούνται, το επιχειρησιακό πρόγραμμα επιστρέφεται στον Δήμο για αναμόρφωση και επανεξέταση . Όσο διάστημα δεν έχει εγκριθεί από την Περιφέρεια και επιστραφεί στο Δήμο , δεν επιτρέπεται η ενεργοποίηση του ⁴⁹ .

Η προτεινόμενη δομή των Επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η εξής :

⁴⁷ Μόνο για φέτος, ως τέτοιο θεωρείται το Τεχνικό Πρόγραμμα και ο Οικονομικός Προϋπολογισμός του Ο.Τ.Α., του ιδίου έτους. Όσον αφορά στα Νομικά Πρόσωπα, για τη φετινή χρονιά θα απαιτηθεί μόνο ο Οικονομικός τους Προϋπολογισμός.

⁴⁸ Σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για την δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετήσιων Προγραμμάτων δράσης των ΟΤΑ

⁴⁹ Σ.Καραγιάννης .Οικονομικός Προγραμματισμός των ΟΤΑ και ο νέος τύπος προϋπολογισμού .Εκδόσεις Γ.Μ.Καρανασταση

Το τελικό κείμενο του επιχειρησιακού προγράμματος ενός Δήμου θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια :

- **ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ**
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**
- **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.1 : ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ**
- **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ**
- **ΕΝΟΤΗΤΑ2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ**
- **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.1 : ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ**
- **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2:ΤΕΤΡΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ**
- **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.3 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ⁵⁰**

Ακολουθεί ανάλυση των ενοτήτων και κεφαλαίων

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το εισαγωγικό κεφάλαιο θα περιλαμβάνει κυρίως την παρουσίαση της διαδικασίας και των εμπλεκόμενων στην κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος (π.χ. υπηρεσίες του Δήμου, όργανα που συστήθηκαν).

Συγκεκριμένα θα περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση της ομάδας έργου που συνέταξε το Ε.Π. και του συντονιστή της
- Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο συμμετείχαν οι υπηρεσίες και τα Νομικά πρόσωπα του Δήμου στην εκπόνηση του Ε.Π.
- Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1.1.1. Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

1.1.2. Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, ως οργανισμών

⁵⁰ www.ypec.gr/epixeirhsiaka

ΕΕΤΑΑ 2000- πρότυπο εγχειρίδιο για τα Ε.Π.

Κεφάλαιο 1.2: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1.2.1 Το όραμα και οι αρχές του Δήμου

1.2.2 Η στρατηγική του Δήμου

1.2.3 Οι άξονες & τα μέτρα του προγράμματος

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 2.1: ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

2.1.1 Τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής

2.1.2 Δράσεις διαδημοτικής και υπερτοπικής σημασίας

Κεφάλαιο 2.2: ΤΕΤΡΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

2.2.1 Ιεράρχηση & συνοπτικός προγραμματισμός των δράσεων

2.2.2 Ομαδοποίηση των δράσεων του προγράμματος

2.2.3 Αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων Α' προτεραιότητας

Κεφάλαιο 2.3.: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

2.3.1 Εκτίμηση των εσόδων

2.3.2 Κατανομή των εσόδων για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

2.3.3 Χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος

Το προηγούμενο προγραμματικό κείμενο θα αποτελεί το προϊόν μιας διαδικασίας, η οποία προτείνεται να περιλαμβάνει τα ακόλουθα 9 βήματα :

Βήματα διαδικασίας Κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ενός ΟΤΑ Α' Βαθμού

Βήμα 1 : Προετοιμασία και οργάνωση

Βήμα 2 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Βήμα 3 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών

Βήμα 4 : Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Βήμα 6 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Βήμα 7 : Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων

Βήμα 8 : Οικονομικός προγραμματισμός

Βήμα 9 : Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

Πηγή: ΕΕΤΑΑ (2000) Πρότυπο εγχειρίδιο για τα Ε.Π.

Ακολουθεί η περίληψη του περιεχόμενου των προηγούμενων βημάτων.

Βήμα 1 : Προετοιμασία και οργάνωση

Σκοπός του βήματος είναι η προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος. Το βήμα ολοκληρώνεται με τις εξής ενέργειες :

- Συγκρότηση της ομάδας έργου
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής
- Οργάνωση και προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου

Βήμα 2 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του δήμου

Σκοπός του βήματος είναι η συνοπτική περιγραφή και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και ο εντοπισμός των σημαντικότερων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη τετραετία.

Για το σκοπό αυτό, η ομάδα έργου περιγράφει συνοπτικά τη γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου και αναφέρει τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της.

Στη συνέχεια η ομάδα έργου αξιολογεί την κατάσταση της περιοχής και εντοπίζει τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»)

Κρίσιμα ζητήματα είναι τα σημαντικά (στρατηγικής σημασίας) προβλήματα της περιοχής (ολιγάριθμα κατά το δυνατόν), τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη περίοδο, αξιοποιώντας τις σχετικές Δυνατότητες & Ευκαιρίες, προκειμένου να εκπληρώσει καλύτερα την αποστολή του.

Βήμα 3 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών

Σκοπός του βήματος είναι η συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του και ο εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Για το σκοπό αυτό, οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, συμπληρώνουν ερωτηματολόγιο, στο οποίο περιγράφουν και αξιολογούν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της οικείας υπηρεσίας, στις εξής ενότητες :

- ✓ Αποδέκτες της υπηρεσίας
- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας της υπηρεσίας
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά της υπηρεσίας

Στη συνέχεια η ομάδα έργου, αξιοποιώντας τις απαντήσεις στα προηγούμενα ερωτηματολόγια, συνθέτει τη γενική εικόνα του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και αναφέρει τα βασικά χαρακτηριστικά του, στις εξής ενότητες :

- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά

Τέλος η ομάδα έργου αξιολογεί τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος που περιγράφηκαν στην προηγούμενη ενέργεια και εντοπίζει τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης σε κάθε μία από τις προηγούμενες θεματικές ενότητες.

Βήμα 4 : Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου

Σκοποί του βήματος είναι α) η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης β) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και γ) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης. Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από την ομάδα έργου σε συνεργασία με τη Δημοτική αρχή.

α) Η διαμόρφωση της στρατηγικής ενός Δήμου σημαίνει :

- τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος (γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης) και
- τη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίζουν επιτυχή προσέγγιση των ως άνω γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης (γενικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης και πολιτικές δράσης).

Οι γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης θα προκύψουν μετά από ιεράρχηση των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης. Οι γενικοί στόχοι είναι τα επιλεγμένα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που αποφασίζει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη τετραετία και διατυπώνονται ανά θεματικό τομέα:

- ✓ «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»,
- ✓ «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,
- ✓ «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Οι γενικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης και οι πολιτικές δράσης στοχεύουν στη βελτίωση των χαρακτηριστικών του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και εν τέλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Διατυπώνονται στις ακόλουθες ενότητες :

- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά

Οι πολιτικές δράσης αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής αρχής που καθοδηγούν, προσανατολίζουν ή περιορίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων των σχεδίων δράσης.

β) Οι συναφείς γενικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε προτεραιότητες – Μέτρα και τα συναφή Μέτρα ομαδοποιούνται σε ευρύτερες προτεραιότητες – Άξονες. Επίσης ορίζεται η αρμόδια υπηρεσία που θα έχει την ευθύνη για την επίτευξη κάθε ενός από τους γενικούς στόχους.

γ) Διατυπώνεται το όραμα για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου και για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού, καθώς και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και γενικά τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου
- Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Βήμα 6 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, στο βήμα αυτό, καταρτίζεται ένα σχέδιο δράσης για την επίτευξη του κάθε ενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου.

Ένα σχέδιο δράσης περιλαμβάνει στόχους και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου και καταρτίζεται από την υπηρεσία που είναι αρμόδια για το γενικό στόχο. Για την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης απαιτούνται οι εξής ενέργειες:

1. Προσδιορισμός των στόχων

2. Προσδιορισμός των δράσεων
3. Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης

Αρχικά καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους τοπικής ανάπτυξης και στη συνέχεια καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους εσωτερικής ανάπτυξης.

Βήμα 7 : Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων

Σκοποί του βήματος είναι α) η ιεράρχηση και ο προγραμματισμός των δράσεων που περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσης που έχουν προτείνει οι αρμόδιες υπηρεσίες, β) η ομαδοποίηση, ο έλεγχος και η οριστικοποίηση όλων των δράσεων του ΕΠ από την ομάδα έργου και γ) ο αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων πρώτης προτεραιότητας.

Αναλυτικότερα :

α) Η αρμόδια υπηρεσία που έχει καταρτίσει ένα σχέδιο δράσης συντάσσει πίνακα με τα βασικά στοιχεία προγραμματισμού των δράσεων του σχεδίου (ιεράρχηση, χρον/μια, δαπάνες, πηγή χρηματοδότησης)

β) Προκειμένου να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των δράσεων του ΕΠ η ομάδα έργου δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί :

- ανάλογα με το Μέτρο στο οποίο συμβάλλουν
- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους
- ανάλογα με το είδος τους

Μέσω των προηγούμενων ομαδοποιήσεων διενεργούνται ποικίλοι έλεγχοι των δράσεων.

γ) Τέλος γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ο αναλυτικός προγραμματισμός υλοποίησης των δράσεων πρώτης προτεραιότητας, συμπληρώνοντας σχετικό έντυπο.

Βήμα 8 : Οικονομικός προγραμματισμός

Στο βήμα αυτό α) εκτιμώνται τα έσοδα του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης, για κάθε έτος της επόμενης τετραετίας, β) γίνεται κατανομή των εσόδων στις δράσεις πρώτης

προτεραιότητας γ) καταρτίζεται συγκεντρωτικός πίνακας δαπανών ανά μέτρο και άξονα και δ) συντάσσονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος.

Συγκεκριμένα:

α) Προκειμένου να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των εκτιμώμενων εσόδων από τις πιθανές πηγές χρηματοδότησης, συντάσσεται πίνακας των προσδοκώμενων εσόδων του Δήμου, ανά πηγή χρηματοδότησης και ανά έτος.

β) Δεδομένου ότι τα έσοδα συνήθως δεν επαρκούν για τη κάλυψη των δαπανών όλων των δράσεων, αξιοποιείται η ιεράρχηση των δράσεων και προσδιορίζονται οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα από κάθε πηγή χρηματοδότησης

γ) Προκειμένου να αποκτήσουμε τη συνολική εικόνα των δαπανών του προγράμματος και να ελεγχθεί η κατανομή των οικονομικών πόρων καταρτίζεται συγκεντρωτικός πίνακας δαπανών ανά άξονα και μέτρο.

δ) Τέλος, συντάσσονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος (ανά σχέδιο δράσης, μέτρο και άξονα), στους οποίους συσχετίζονται οι δαπάνες με τα έσοδα.

Βήμα 9 : Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- ολοκλήρωση του σχεδίου επιχειρησιακού προγράμματος από την ομάδα έργου και η υποβολή του στο Δήμαρχο
- έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- έλεγχος της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Περιφέρεια
- δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο

Είναι απαραίτητο να μην ταυτίζουμε την έννοια του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τον προϋπολογισμό σε ετήσια βάση. Όπως διακρίνουμε παραπάνω ,γίνετε κατανοητό ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα περιλαμβάνει τις πηγές χρηματοδότησης των δράσεων του ,αλλά αυτό θα γίνετε σε γενικότερες γραμμές απ'ότι στον προϋπολογισμό .

Όπως τόνισε και ο εκπρόσωπος της ΕΕΤΑΑ στον οδηγό κατάρτισης θα εμπεριέχεται και η έννοια της τοπικής διακυβέρνησης. Βέβαια το αν θα εφαρμοστούν εξαρτάται από την αντίληψη του Δημάρχου , την

ικανότητα του Δήμου να παίζει ηγετικό ρόλο , να συντονίζει τους εταίρους , να συμμετέχει σε τοπικά δίκτυα , να κάνει συνεργασίες κ.α.

Επιπλέον πιστεύει πως η περιφέρεια θα πρέπει να έχει αποκλειστικό έλεγχο μονιμότητας στα Επιχειρησιακά προγράμματα .Τέλος πιστεύει ότι η Περιφέρεια θα μπορούσε να δώσει κάποιες κατευθύνσεις στους Δήμους και ο ρόλος της να είναι υποστηρικτικός , καθοδηγητικός και όχι ελεγκτικός⁵¹ .

4.4 Όργανα και διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης ΕΠ ΟΤΑ Α' Βαθμού

4.4.1. Όργανα και διαδικασία κατάρτισης

Η κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου από το Δημοτικό Συμβούλιο⁵². Για το σκοπό αυτό συγκροτείται διεπιστημονική ομάδα έργου, η οποία συντάσσει σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με την υποστήριξη της υπηρεσίας προγραμματισμού, κατά τη διαδικασία του άρθρου 2, το οποίο εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Η υπηρεσία προγραμματισμού του Δήμου είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του Δήμου, των Νομικών Προσώπων του και της ομάδας έργου κατά τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, στα οποία εξειδικεύεται το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Η διεπιστημονική ομάδα έργου συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο υπεύθυνος της ομάδας, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Ο Δήμαρχος έχει τη γενική εποπτεία της προόδου των εργασιών της ομάδας. Στην ομάδα έργου συμμετέχουν :

Μέλη των οργάνων διοίκησης, εκ των οποίων τουλάχιστον ένας Αντιδήμαρχος, και υπάλληλοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, προερχόμενοι κατά προτίμηση από την Οικονομική Διεύθυνση, την Τεχνική Υπηρεσία, καθώς και την Υπηρεσία Προγραμματισμού, όπου αυτές υφίστανται. Ο αριθμός των μελών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα έξι (6).

⁵¹ Λίτσος – 2007

⁵² Ειδικά για την πρώτη δημοτική περίοδο εφαρμογής του θεσμού, η ανωτέρω προθεσμία για την εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος, παρατάχθηκε με την 4503/8-8-2007 απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έως τις 31 Ιανουαρίου 2008.

Επίσης είναι δυνατή η συμμετοχή ειδικών συμβούλων, ειδικών επιστημονικών συνεργατών του Δημάρχου και εξωτερικών συμβούλων με γνώσεις σε οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά θέματα. Ο αριθμός των συμβούλων και συνεργατών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους τρεις (3).

Για τη συμβουλευτική υποστήριξη των εργασιών της ομάδας έργου, μπορεί να ανατίθενται σχετικές υπηρεσίες σε εξωτερικούς συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007⁵³, του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995⁵⁴ και της Απόφασης 2/45564/0026/31.07.2001 του Υπουργού Οικονομικών⁵⁵. Ως «Νομικά Πρόσωπα του Δήμου» νοούνται τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα δημοτικά ιδρύματα, οι δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και οι δημοτικές ανώνυμες εταιρείες.

Οι αρμοδιότητες των οργάνων στις διαδικασίες κατάρτισης και ψήφισης ενός επιχειρησιακού προγράμματος παρουσιάζεται στην συνέχεια στο ακόλουθο σχεδιάγραμμα και αναλύεται στην συνέχεια.

Η ομάδα έργου (το ανώτερο εξαμελής) η οποία θα απαρτίζεται από αιρετούς και υπαλλήλους των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α., εισάγει προς συζήτηση στις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του αρχικό κείμενο σχετικά με την υφιστάμενη , κατάσταση (στην περιοχή του Δήμου και στις υπηρεσίες) και την αξιολόγησή της και αφού λάβει υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών, συντάσσει σχέδιο με το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου, το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο.

Ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.

Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, εάν υπάρχει, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, από τα τοπικά ή διαμερίσματα συμβούλια, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Με απόφαση του Δημάρχου μπορεί να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συζήτηση και όποια άλλη ενέργεια διαβούλευσης κρίνεται αναγκαία.

Οι υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγησή τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του επιχειρησιακού προγράμματος, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

⁵³ ΦΕΚ 64 Α

⁵⁴ ΦΕΚ 27Α

⁵⁵ ΦΕΚ 1066Β

Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

Η ομάδα έργου επεξεργάζεται και συνθέτει τις προτάσεις των υπηρεσιών, τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο.

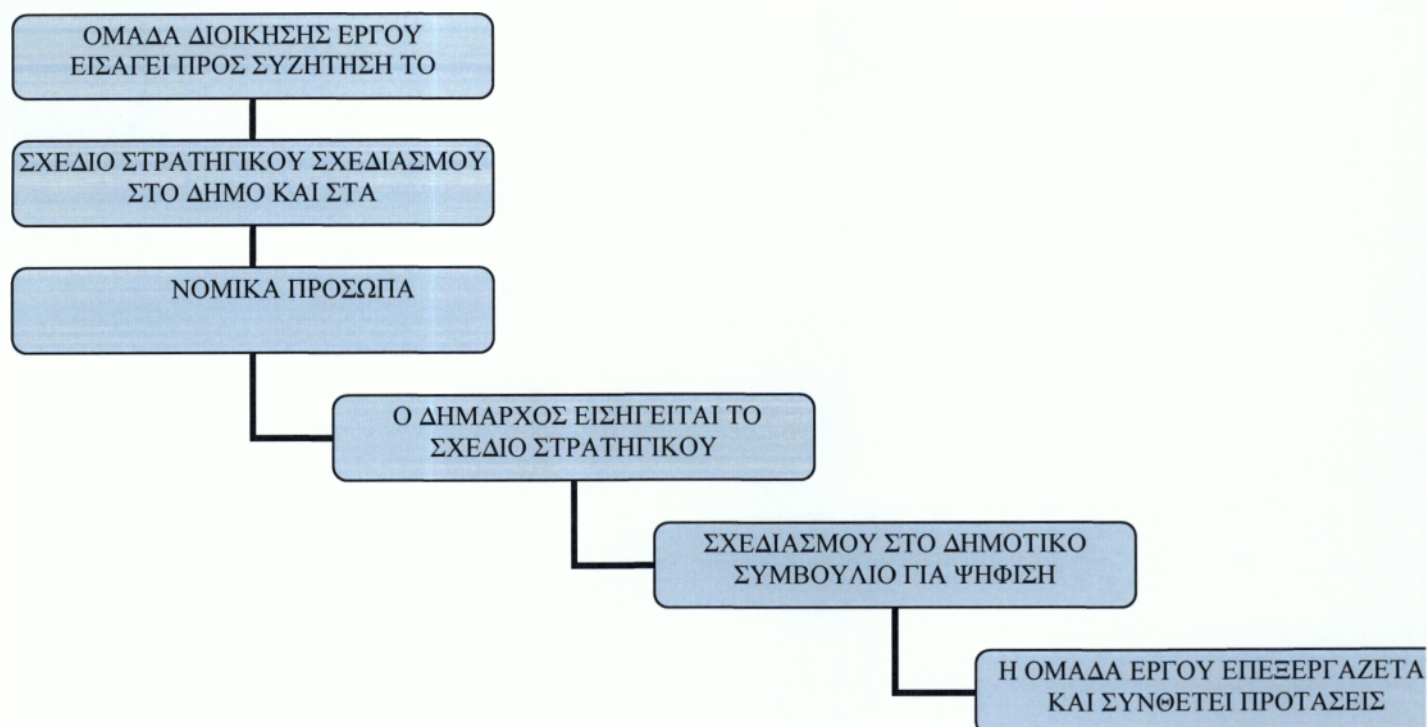
Στην περίπτωση που η Ομάδα Έργου χρειαστεί συμβουλευτική υποστήριξη δίνεται η δυνατότητα από το Προεδρικό Διάταγμα να ανατεθεί η σχετική υπηρεσία σε εξωτερικό σύμβουλο.

Ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

1. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισής του από την Περιφέρεια, καταχωρείται στην ιστοσελίδα του Δήμου, εάν υπάρχει, και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Η διαβούλευση πρόκειται για μια ουσιαστική και όχι τυπική διαδικασία, στην οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, εφόσον σχετίζεται τόσο με τη διαφάνεια της δράσης του Ο.Τ.Α., όσο και με την ευρύτερη αποδοχή των δράσεων του Ε.Π., ενώ η μη σωστή τήρησή της μπορεί να αποτελέσει και αιτία απόρριψης του Ε.Π. κατά τον έλεγχο νομιμότητας από την Περιφέρεια.

Τέλος, είναι σκόπιμο η παροχή των συμβουλευτικών υπηρεσιών να διαρκέσει και μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης του Ε.Π., προκειμένου οι υπηρεσίες του Ο.Τ.Α., όταν αναλάβουν εξ ολοκλήρου τις σχετικές διαδικασίες παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης, να διαθέτουν πλήρη επιχειρησιακή επάρκεια.

4.4.2 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο υπεύθυνος για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι ο Δήμαρχος με την βοήθεια της Υπηρεσίας προγραμματισμού

Η υπηρεσία προγραμματισμού συντάσσει ενδιάμεση και τελική Έκθεση αξιολόγησης τις οποίες και υποβάλλει στον Δήμαρχο με σκοπό την αντικειμενικότερη αξιολόγηση.

Τότε αξιοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας που επιτρέπουν την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των στόχων σε σχέση με τα αποτελέσματα και δείκτες αποδοτικότητας που αφορούν το κόστος υλοποίησης με τις εκροές των δράσεων .

Το Προεδρικό Διάταγμα εξηγεί με αρκετή σαφήνεια τις αναγκαίες διαδικασίες και όργανα για τη σωστή κατάρτιση και υλοποίηση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος .

Παρατηρούμε τον συνεχή πρωταρχικό ρόλο του Δημάρχου σε όλες τις φάσεις κατάρτισης , παρακολούθησης και αξιολόγησης αλλά και κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης καθώς με απόφαση Δημάρχου οργανώνονται όλες οι ενέργειες (ημερίδες , θεματικές συναντήσεις , δημόσιες συναντήσεις κ.α.)

Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται με την ολοκλήρωση του απολογισμού του δεύτερου έτους της δημοτικής περιόδου και η τελική έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται κατά το τελευταίο δίμηνο της δημοτικής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Με σκοπό την αντικειμενικότερη αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος χρησιμοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας, που επιτρέπουν να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων σε σχέση με τα αποτελέσματα των δράσεων και δείκτες αποδοτικότητας, που συσχετίζουν το κόστος πραγματοποίησης με τις εκροές των δράσεων.

4.4.3 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου και σε ετήσια προγράμματα δράσης των Νομικών Προσώπων του, τα οποία καταρτίζονται κάθε έτος της δημοτικής περιόδου, μαζί με τον ετήσιο προϋπολογισμό αυτών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης.

Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου καταρτίζεται από τη Δημαρχιακή Επιτροπή και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των δημοτικών ιδρυμάτων καταρτίζεται από την εκτελεστική επιτροπή και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των λοιπών Νομικών Προσώπων του Δήμου καταρτίζεται από τον Πρόεδρο και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών.

Για την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, η υπηρεσία προγραμματισμού, αφού λάβει υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών, συντάσσει σχέδιο ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, το οποίο υποβάλλει στη Δημαρχιακή Επιτροπή.

4.5 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ

Τα όργανα κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον απολογισμό τους, με την υποστήριξη της υπηρεσίας προγραμματισμού.

Η υπηρεσία προγραμματισμού:

α. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, συντάσσει εκθέσεις παρακολούθησης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ανά τακτά χρονικά διαστήματα που ορίζονται με απόφαση του Δημάρχου.

β. Πριν από τη σύνταξη του οικονομικού απολογισμού, υποβάλλει στη δημορχιακή επιτροπή έκθεση με τον απολογισμό δράσης του προηγούμενου έτους, αφού λάβει υπόψη τις απολογιστικές εκθέσεις των υπηρεσιών.

Για τη διευκόλυνση του συντονισμού, της αλληλοενημέρωσης, της παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου των δημοτικών υπηρεσιών, είναι δυνατή η συγκρότηση και λειτουργία επιτροπών συντονισμού, στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν προϊστάμενοι των υπηρεσιών, εκπρόσωποι των Νομικών Προσώπων του Δήμου, αντιδήμαρχοι και ο δήμαρχος. Η σύνθεση και οι αρμοδιότητες των επιτροπών αυτών καθορίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου.

4.6 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Από όλα τα προηγούμενα διακρίνεται ότι η σύνταξη ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος από τους ΟΤΑ επιφέρει κάποια οφέλη . Αυτά είναι :

Προωθεί τον Αναπτυξιακό και κοινωνικό ρόλο των ΟΤΑ

Οδηγεί σε αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή και αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων

Επισπεύδει την ωρίμανση και υλοποίηση των δράσεων

Βοήθα στην προέλευση προσθέτων οικονομικών πόρων , διότι οι ΟΤΑ αποκτούν ετοιμότητα για την άμεση αξιοποίηση των εύκαιρων χρηματοδότησης που προκύπτουν

Περιορίζει την αποσπασματική αντιμετώπιση των προβλημάτων , προωθεί το συντονισμό των δομών του ΟΤΑ και την ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Στην κατεύθυνση της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ , η υιοθέτηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων θα πρέπει να συνδυαστεί με τη λήψη μέτρων για τα ακόλουθα ζητήματα :

Συγκρότηση υπηρεσιακών μονάδων προγραμματισμού . Ακόμη και αν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνταχθεί χωρίς την υποστήριξη κάποιας υπηρεσίας προγραμματισμού, οι δυσκολίες και τα εμπόδια στη φάση της υλοποίησης του προγράμματος δημιουργούν την ανάγκη για συχνές αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις.

Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα των ΟΤΑ .προκείμενου το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα να αποτελέσει οργανικό τμήμα της καθημερινής λειτουργίας ενός ΟΤΑ , οι βασικές στρατηγικές και επιχειρησιακές επιλογές θα πρέπει να αποτυπώνονται σε τυποποιημένα έντυπα.

Οργανωτικές αλλαγές .Η δομή ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος σε άξονες και μέτρα λειτουργεί ως συνεκτικό στοιχείο , διευκολύνει το συντονισμό και αντιμετωπίζει το πρόβλημα του κατακερματισμού των αρμοδιοτήτων συγκεντρώνοντας την ευθύνη και λογοδοσία.

Συντονισμός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του δημοσίου τομέα. Η εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στους ΟΤΑ σταδιακά θα εγείρει ζητήματα συντονισμού και εναρμόνισης των διάφορων επιπέδων προγραμματισμού της χώρας.

4.7 Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΩΣΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ Α' ΒΑΘΜΟΥ

Η εμπειρία από τις υφιστάμενες διαδικασίες προγραμματισμού στην πλειοψηφία των Ο.Τ.Α. έχει αναδείξει σημαντικές ελλείψεις, όπως: Αποσπασματικότητα και έλλειψη συνοχής στα προγραμματισμένα ή εκτελούμενα έργα και στη συνέχεια απουσία παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους.

- Έλλειψη συμμετοχής του προσωπικού των Ο.Τ.Α. κατά το σχεδιασμό και προγραμματισμό της δράσης του, με ό,τι αυτό συνεπάγεται στη συνέχεια για το ενδιαφέρον και το βαθμό συμμετοχής του στην υλοποίηση των έργων.

- Έλλειψη δομών προγραμματισμού.

Στόχος λοιπόν είναι η εκπόνηση του Ε.Π. από τους υπόχρεους ή μη Ο.Τ.Α., να μην εστιάζει μόνο στην παραγωγή ενός προγραμματικού κειμένου, αλλά κυρίως στις διαδικασίες με τις οποίες αυτό εκπονείται, παρακολουθείται και αξιολογείται.

Ως εκ τούτου, επειδή το Ε.Π. έχει πολυτομεακό χαρακτήρα, με μεγάλο εύρος θεματικού αντικειμένου, αντίστοιχο του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν καθημερινά τις δημοτικές αρχές, ενώ, παράλληλα, καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων ενός Ο.Τ.Α. και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων, η εκπόνησή του απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του Ο.Τ.Α., όσο και της τοπικής κοινωνίας, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους μεμονωμένους δημότες, αλλά και τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Μ' αυτόν τον τρόπο το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής μπορεί να γίνει ρεαλιστικό και η τοπική και εσωτερική ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. να εναρμονιστεί με τις κατευθύνσεις του περιφερειακού και εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Αποβλέποντας στη διασφάλιση της νομιμότητας και της διαφάνειας της δράσης των Ο.Τ.Α., δεδομένης της πληθώρας των χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζονται, κρίθηκε απαραίτητη η μέτρηση της αποτελεσματικότητάς της. Για το λόγο αυτό εισάγεται για πρώτη φορά η χρήση δεικτών οι οποίοι, σύμφωνα με την περιγραφή τους σε ειδική έκδοση που θα ακολουθήσει, θα επιτρέπουν διορθωτικές κινήσεις προς όφελος των Ε.Π.. Η υποχρεωτική χρήση δεικτών θα ισχύσει από την επόμενη δημοτική περίοδο, αφού είναι αναγκαίο, πρώτον, αυτοί να καθορισθούν μετά από ειδική μελέτη που θα εκπονηθεί σε συνεργασία με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. και, δεύτερον, να εξοικειωθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι με τις διαδικασίες προγραμματισμού κατά την παρούσα δημοτική περίοδο.

Επειδή στόχος είναι το Ε. Π. να αποτελεί εργαλείο δουλειάς για την εκάστοτε δημοτική αρχή και όχι ακόμα μια ανεφάρμοστη μελέτη, οι δημοτικές αρχές και οι υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. πρέπει να κατανοήσουν την επιτακτική ανάγκη ενεργού συμμετοχής τους στη διαδικασία κατάρτισης. Για το λόγο αυτό θα υπάρξει υποστήριξη κατά το πρώτο έτος (2007), σε συνεργασία με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τις Τ.Ε.Δ.Κ. και την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., ώστε να αποκτηθεί από τα στελέχη των Ο.Τ.Α. η απαιτούμενη τεχνογνωσία.

5ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΘΗΣΕΑΣ»

5.1 Στόχοι και διάρκεια

Το Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης⁵⁶ (Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ») καταρτίστηκε για την υποστήριξη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου βαθμού, ως προς την πραγματοποίηση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και για την βελτίωση της ποιότητας των υφιστάμενων υποδομών και των παρεχομένων υπηρεσιών με γνώμονα την αρμονική, ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον ευνοεί την σύμπραξη του ιδιωτικού με το δημόσιο τομέα. Πρόκειται δηλαδή για την αυτοχρηματοδότηση των δήμων, γεγονός που σημαίνει ότι μέσα σ' αυτό το διάστημα οι δήμοι πρέπει να διαχειριστούν τα χρήματα που τους αναλογούν όχι μόνο για να καλύψουν υπάρχουσες ελλείψεις υποδομής και άλλες, αλλά και για να επενδύσουν στο μέλλον με στόχο την οικονομική τους αυτάρκεια.⁵⁷

⁵⁶ Πηγή: Νόμος 3274, ΦΕΚ 195 Α/19.10.2004

⁵⁷ ΥΠΕΣΔΔΑ 2000, Εισηγητική έκθεση για το Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα "Θησέας"

Στόχοι του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» είναι:

- ο συντονισμός του συνόλου των επί μέρους πολιτικών που εφαρμόζονται για τους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, με κατεύθυνση την ενίσχυση του αναπτυξιακού τους ρόλου και των μεταξύ τους συνεργασιών

- η ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων που κατευθύνονται στους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, έτσι ώστε να βελτιώνεται η αποδοτικότητά τους, και⁵⁸

- η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού.

Το Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» έχει πενταετή διάρκεια (2005-2009), η οποία μπορεί να παραταθεί, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, για δύο επιπλέον έτη (2005-2011).

5.2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» συντίθεται από τα ακόλουθα Υποπρογράμματα και Μέτρα⁵⁹:

⁵⁸ Νομος 3274 φεκ 195^Α/ 19.10.2004

⁵⁹ ΥΠΕΣΔΔΑ 2000 .Εισηγητική έκθεση για το νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑ»

Πίνακας 1 Περιεχόμενο του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ

Υποπρόγραμμα 1 Οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των δήμων		Υποπρόγραμμα 2 Τοπική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος		Υποπρόγραμμα 3 Κοινωνικές - Πολιτιστικές υποδομές & δραστηριότητες		Υποπρόγραμμα 4 Τεχνική στήριξη του Προγράμματος	
1.1	Κατάρτιση επιχειρησιακών προγραμμάτων	2.1 α	Μελέτες	3.1 α	Μελέτες	4.1	Αμοιβές συμβούλων και προσωπικού
1.2 α	Μελέτες οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α	2.1 β	Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων Ο.Τ.Α. με ιδιώτες	3.1 β	Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων Ο.Τ.Α. με ιδιώτες	4.2	Μελέτες στήριξης του προγράμματος
1.2 β	Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων Ο.Τ.Α. με ιδιώτες	2.2	Συγκοινωνιακά έργα – Μεταφορές	3.2	Υποδομές και έργα διοικητικής εξυπηρέτησης	4.3	Λειτουργικές δαπάνες διοίκησης προγράμματος
1.3	Έργα οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α	2.3	Ύδρευση	3.3	Υγεία – Πρόνοια – Αντιμετώπιση κοινωνικού αποκλεισμού	4.4	Δημοσιοποίηση του προγράμματος
1.4	Μηχανοργάνωση των Ο.Τ.Α. και εφαρμογή τεχνολογιών πληροφορικής	2.4	Αποχέτευση – Επεξεργασία λυμάτων	3.4	Αθλητισμός		
1.5	Συμπράξεις των Ο.Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα με αντικείμενο αναφερόμενο σε δράσεις του Υποπρογράμματος Ι	2.5	Διαχείριση απορριμμάτων	3.5	Πολιτισμός		
1.6	Οριζόντιες δράσεις	2.6	Οικισμοί	3.6	Εκπαίδευση – Κατάρτιση		
1.7	Αντιμετώπιση ειδικών, εκτάκτων και επείγουσών λειτουργικών δαπανών	2.7	Εγγειοβελτιωτικά – Αντιπλημμυρικά έργα	3.7	Προγράμματα Νέας Γενιάς		
1.8	Συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες	2.8	Υποστήριξη οικονομικών δραστηριοτήτων	3.8	Απαλλοτριώσεις κτιρίων		
		2.9	Τεχνικός και μηχανολογικός εξοπλισμός των Ο.Τ.Α.	3.9	Συμπράξεις των Ο.Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα		
		2.10	Απαλλοτριώσεις ακινήτων	3.10	Ενίσχυση των διαδημοτικών συνεργασιών και των συνεργασιών των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο		
		2.11	Συμπράξεις των Ο.Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα	3.11	Οριζόντιες δράσεις		
		2.12	Ενίσχυση των διαδημοτικών συνεργασιών και των συνεργασιών των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο	3.12	Αντιμετώπιση εκτάκτων και επείγουσών αναγκών		
		2.13	Οριζόντιες δράσεις				
		2.14	Αντιμετώπιση εκτάκτων και επείγουσών αναγκών				

Πηγή: www.ypes.gr/thiseas Σε διαφορετικό φόντο, το υπό εξέταση Μέτρο.

5.3 Πόροι

Οι πόροι του προγράμματος προέρχονται από⁶⁰:

- Το 10% από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό
- Το 25% από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που εγγράφονται στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (Σ.Α.Τ.Α.)
- Το 80% του φόρου των τόκων καταθέσεων φυσικών και νομικών προσώπων
- Ποσό ίσο με το 35% των ανωτέρω πόρων, που προέρχεται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος .Δημοσίων .Επενδύσεων Υπουργείων και Περιφερειών⁶¹.
- Οι τόκοι των χρηματικών υπολοίπων των Ο.Τ.Α. που κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος κάθε έτους, με διαχειριστή το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

5.4 Κατανομή των πόρων του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ»

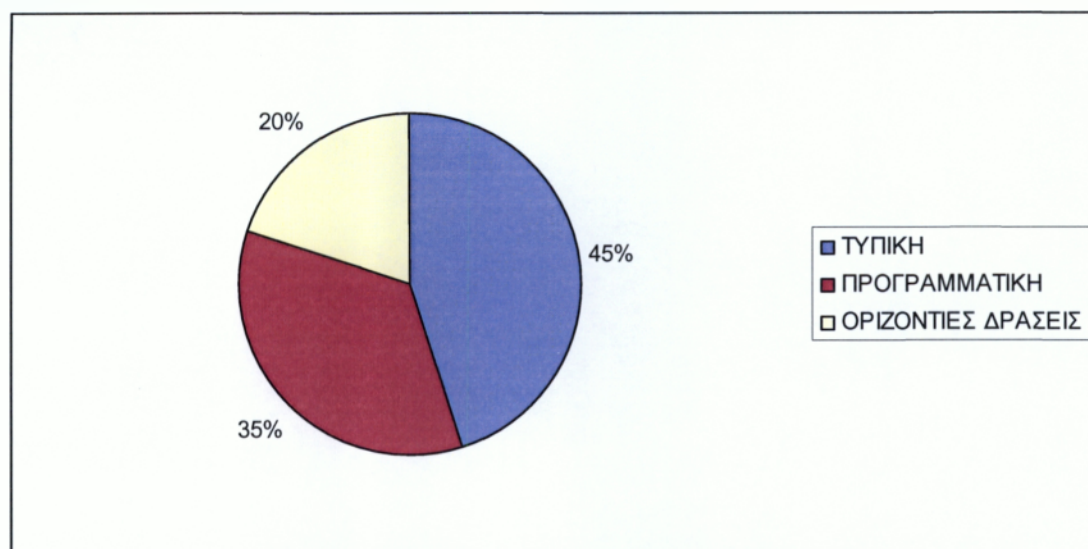
Σύμφωνα με την απόφαση 1/14-1-05, Επιτροπής Παρακολούθησης του ΘΗΣΕΑ στο ΥΠΕΣΔΔΑ, οι πόροι του «ΘΗΣΕΑ» έχουν κατανεμηθεί:

- στην τυπική κατανομή ποσοστό 45%

⁶⁰ Πηγή: <http://www.ypes.gr/thiseas/thiPoroi.html>

⁶¹ Λεπτομερής ανάλυση ανά φορέα υπάρχει στο Νόμος 3274, ΦΕΚ 195 Α/19.10.2004 Άρθ. 8

- στην κατανομή με προγραμματικά κριτήρια 35%
- στο προβλεπόμενο από τα άρθρα 7 και 10 του Ν.3274/2004, ποσοστό 20%, για οριζόντιες δράσεις, έκτακτες και επείγουσες ανάγκες και υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας για τις συμπράξεις ΟΤΑ με ιδιώτες.

Αναλυτικά, οι επιμέρους κατανομές έχουν ως εξής :

Τυπική κατανομή (45%)⁶²

Η κατανομή του 45% των πόρων του προγράμματος στις Περιφέρειες προέκυψε από τη στάθμιση γεωγραφικών και πληθυσμιακών κριτηρίων (μόνιμος και εποχιακός πληθυσμός της Περιφέρειας, έκταση και αριθμός δημοτικών διαμερισμάτων) και κριτηρίων σύγκλισης (μείωση μόνιμου πληθυσμού, ανεργία, αριθμός ορεινών και νησιωτικών ΟΤΑ κλπ). Μπορούν εδώ οι ΟΤΑ να εντάξουν, χωρίς περιορισμό, μελέτες, έργα ή ενέργειες που εντάσσονται στο σύνολο των Μέτρων του «Θησέας».

⁶² ΥΠΕΣΔΔΑ. (2007) ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΕΤΙΑΣ.

Με βάση τις εκτιμήσεις για τις αναμενόμενες εισροές του προγράμματος το όριο εγκεκριμένων πιστώσεων ανά Περιφέρεια έχει την διαμόρφωση που φαίνεται στο Παράρτημα (Πίνακας Π4).

Προγραμματική κατανομή (35%)

Η προγραμματική κατανομή διέπεται από τελείως διαφορετική φιλοσοφία. Στοχεύει στην επίλυση χρονιζόντων προβλημάτων των Ο.Τ.Α., προκειμένου να επιτευχθούν κοινοί στόχοι μεταξύ κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, για την εξυπηρέτηση της τοπικής κοινωνίας. Κατά συνέπεια προϋποθέτει τον αποκλεισμό κατηγοριών έργων ή ενεργειών που είτε αποδεδειγμένα εμφανίζονται ως δευτερεύουσας σπουδαιότητας από τους ίδιους τους ΟΤΑ., είτε δεν συμπληρώνουν πρωταρχικές εθνικές και περιφερειακές επιλογές κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο

Οι κατηγορίες δράσεων που επιλέγονται προς χρηματοδότηση στα πλαίσια της προγραμματικής κατανομής προέκυψαν έως εξής:

- επεξεργασία στοιχείων καταγραφής αναγκών ΟΤΑ που διενεργήθηκε κατά το τελευταίο δίμηνο του 2004 (έγγραφό ΥΠΕΣΔΔΑ Α.Π.58572/18-11-2004),
- επεξεργασία στοιχείων ενταγμένων έργων τυπικής κατανομής
- επεξεργασία προτάσεων προτεραιοτήτων που έθεσαν οι ΟΤΑ για την

προγραμματική κατανομή,

- γνωμοδότηση της ΚΕΔΚΕ (ΚΕΔΚΕ: 243/4250/19-10-2005 Πρακτικό).

Η κατανομή των κονδυλίων που αφορούν την προγραμματική κατανομή παρουσιάζεται στον Πίνακα Π5 του Παραρτήματος

Υπόλοιπο κατανομής (20%)

Το προβλεπόμενο από το Ν. 3274/2004, άρθρα 7 και 10 παρ. 3, ποσοστό 20% των οριζόντιων δράσεων, των έκτακτων και επειγουσών αναγκών και της υποστήριξης της προσυμβατικής διαδικασίας για τις συμπράξεις ΟΤΑ με ιδιώτες, ύψους 700 εκ. €, κατανέμεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και

Αποκέντρωσης, για την πενταετία 2005-2009. Στο ποσοστό αυτό συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες του Υποπρογράμματος 4, «Τεχνική στήριξη του προγράμματος».

Οι πόροι αυτοί καλύπτουν κυρίως δράσεις σχετικές με⁶³ :

- 1) Προσυμβατική διαδικασία για έργα και υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο συμπράξεως ΟΤΑ με τον ιδιωτικό τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.)
- 2) Δράσεις τεχνικής υποστήριξης των αδύναμων ΟΤΑ στην ωρίμανση των έργων, μέσω της πρόσληψης μηχανικών στις Περιφέρειες
- 3) Μελέτες αποκατάστασης των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.) σε συνεργασία και με δημόσιους φορείς
- 4) Δράσεις αποτίμησης σεισμικής διακινδύνευσης σε επίπεδο ΟΤΑ σε συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

5.5 Το Σύστημα Διοίκησης

Το σύστημα διοίκησης του προγράμματος «Θησέας» διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα όπου λειτουργούν τα αντίστοιχα όργανα αποφασιστικής αρμοδιότητας⁶⁴:

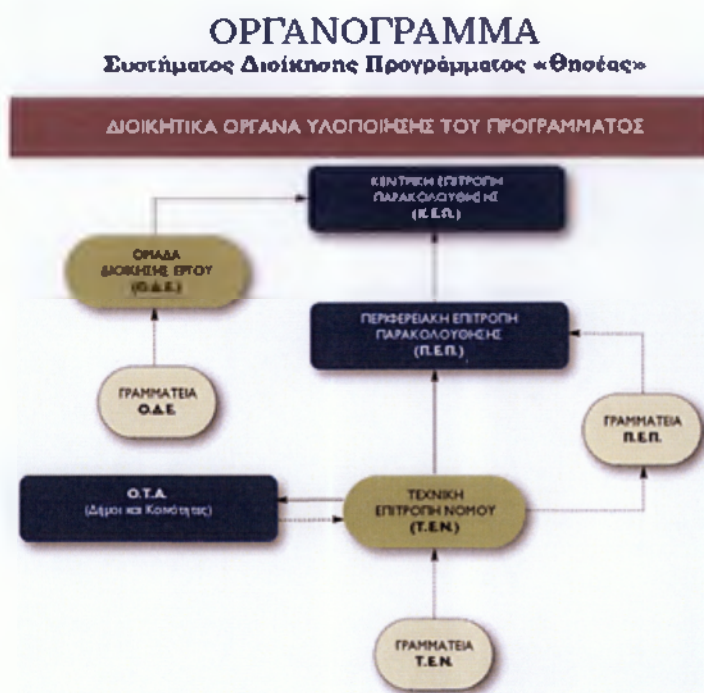
- η Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος σε κεντρικό επίπεδο
- οι Περιφερειακές Επιτροπές Παρακολούθησης του Προγράμματος σε κάθε περιφέρεια της χώρας
- τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια.

⁶³ Πηγή: ΥΠΕΣΔΔΑ: 2007- Απολογισμός έργου διετίας – Προγραμματισμός δράσεων για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού στο www.ypes.gr/apologismos/apologismos_ota.pdf

⁶⁴ Πηγή: <http://www.ypes.gr/thiseas/thiSysManag.html>

Στο παρακάτω οργανόγραμμα παρουσιάζεται συνοπτικά το σύστημα διοίκησης του Προγράμματος και η επικοινωνία μεταξύ των επιμέρους οργάνων:

Διάγραμμα 1

www.vpew.gr/thiseas/thicriteria.html

Αναλυτικά, οι διοικητικοί φορείς υλοποίησης του προγράμματος είναι οι εξής:

Σε εθνικό επίπεδο

Α) η Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος (Κ.Ε.Π.)

Συγκροτήθηκε για την κατάρτιση, παρακολούθηση, υποστήριξη και διοίκηση της εφαρμογής του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ». Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι:

- 1) Η αποτύπωση των πολιτικών και προτεραιοτήτων του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ».
- 2) Ο συντονισμός των διαφόρων δράσεων των Υπουργείων για τους Ο.Τ.Α. , που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.
- 3) Η προένταξη και ένταξη έργων, δράσεων και ενεργειών στο Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ».
- 4) Η εξέταση της πορείας ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του προγράμματος και η λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.
- 5) Η εξειδίκευση των κριτηρίων ένταξης έργων, μελετών και ενεργειών στο Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ»

Β) η Ομάδα Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.)

Είναι φορέας που λειτουργεί υποστηρικτικά για το έργο της Κεντρικής Επιτροπής Παρακολούθησης. Έχει ως αρμοδιότητες:

- 1) Τον συντονισμό και την παρακολούθηση των προπαρασκευαστικών ενεργειών που απαιτούνται για την εφαρμογή του προγράμματος.
- 2) Την παρακολούθηση της κατάρτισης και εφαρμογής του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ».
- 3) Την εισήγηση στην Κ.Ε.Π. για την προένταξη και ένταξη έργων στο Πρόγραμμα, με βάση την πρόταση της Περιφερειακής Επιτροπής Παρακολούθησης (Π.Ε.Π.) και το πρακτικό αξιολόγησής της.
- 4) Την υποβολή προτάσεων στην Κ.Ε.Π.
- 5) Την διατύπωση στις Π.Ε.Π. των πολιτικών και των προτεραιοτήτων του Προγράμματος, καθώς και των κριτηρίων ένταξης έργων στο Πρόγραμμα

Γ) η Γραμματεία

Δρα επικουρικά προς την Ο.Δ.Ε. Έργο της είναι:

- 1) Η συλλογή, ο έλεγχος και η επεξεργασία των στοιχείων των έργων, μελετών και ενεργειών του Προγράμματος από τις Π.Ε.Π.
- 2) Η σύνταξη εκθέσεων παρακολούθησης του προγράμματος και η υποβολή τους στην Ο.Δ.Ε.
- 3) Η προετοιμασία των συνεδριάσεων της Ο.Δ.Ε. και των Επιτροπών Παρακολούθησης του Προγράμματος

Σε περιφερειακό επίπεδο

Α) η Περιφερειακή Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος (Π.Ε.Π.)

Είναι ο φορέας που παρακολουθεί το Πρόγραμμα σε περιφερειακό επίπεδο. Αρμοδιότητές του είναι:

- 1) Η εξειδίκευση των πολιτικών και των προτεραιοτήτων του προγράμματος, στο πλαίσιο του αναπτυξιακού σχεδιασμού της Περιφέρειας.
- 2) Η αξιολόγηση και η ιεράρχηση των προτεινόμενων έργων από τις Τεχνικές Επιτροπές Νομών (Τ.Ε.Ν.).
- 3) Η έκδοση απόφασης προένταξης έργων, μελετών και ενεργειών στο πρόγραμμα και η υποβολή της στην Κ.Ε.Π.
- 4) Η έκδοση απόφασης οριστικής έργων, μελετών και ενεργειών στο πρόγραμμα και η κοινοποίηση της στην Κ.Ε.Π.
- 5) Η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του προγράμματος στην Περιφέρεια.
- 6) Η διατύπωση προτάσεων προς την Κ.Ε.Π. και η λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την υλοποίηση του προγράμματος.
- 7) Η συνεργασία με τις Επιτροπές Παρακολούθησης άλλων προγραμμάτων, στα οποία εντάσσονται έργα του προγράμματος.

B) η Γραμματεία

Δρα επικουρικά προς την Π.Ε.Π. Έργο της είναι:

1. Η συλλογή, ο έλεγχος και η επεξεργασία των στοιχείων των έργων, μελετών και ενεργειών του Προγράμματος από τις Τ.Ε.Ν.
2. Η σύνταξη και η αποστολή των μηνιαίων δελτίων προόδου του προγράμματος στη Γραμματεία της Π.Ε.Π.
3. Η προετοιμασία των συνεδριάσεων της Π.Ε.Π.

Σε επίπεδο νομού

A) η Τεχνική Επιτροπή Νομού (Τ.Ε.Ν.)

Είναι ο φορέας που έχει επιφορτιστεί με την παρακολούθηση του Προγράμματος σε επίπεδο Νομού. Αρμοδιότητές του είναι:

- 1) Η ενημέρωση των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού για τους στόχους και τις προτεραιότητες του «Θησέα», ώστε οι προτάσεις να εναρμονίζονται σε αυτό το πλαίσιο.
- 2) Η υποβοήθηση για την σύνταξη των τεχνικών δελτίων των προτεινόμενων έργων, μελετών ή ενεργειών από τους Ο.Τ.Α. , όπου αυτό απαιτείται
- 3) Η συγκέντρωση και η επεξεργασία των προτάσεων των Ο.Τ.Α. με βάση τους στόχους και τις προτεραιότητες του προγράμματος
- 4) Η σύνταξη της πρότασης του «Θησέα» του νομού και η υποβολή της στη Γραμματεία της Π.Ε.Π. για αξιολόγηση.
- 5) Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του προγράμματος σε επίπεδο νομού.
- 6) Η εισήγηση προτάσεων προς την Π.Ε.Π..

B) η Γραμματεία

Ενεργεί υποστηρικτικά προς το έργο της Τ.Ε.Ν.

Διαδικασίες κατάρτισης

Στο πρόγραμμα «Θησέας» εντάσσονται έργα, μελέτες και ενέργειες που προέρχονται από δήμους και κοινότητες και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου των Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού, συνδέσμους δήμων και κοινοτήτων, συμπολιτείες και κάθε μορφής διαδημοτικές συνεργασίες αναπτυξιακού χαρακτήρα όπως ειδικώς προσδιορίζονται στα επιμέρους Τεχνικά Δελτία των Μέτρων και ανταποκρίνονται στο σκοπό και το περιεχόμενο του προγράμματος «Θησέας». Τα έργα, οι μελέτες και οι ενέργειες εντάσσονται σε δύο φάσεις στο Πρόγραμμα με τις ακόλουθες διαδικασίες :

α) Προένταξη έργων, μελετών και ενεργειών

Οι ΟΤΑ, στο πλαίσιο του ποσού που τους αναλογεί, καταρτίζουν πρόταση για προένταξη έργων, μελετών ή ενεργειών», με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, με δυνατότητα συνδρομής της Τ.Ε.Ν. Η πρόταση, μαζί με τα τεχνικά δελτία ανά έργο, μελέτη ή ενέργεια υποβάλλεται στην Τ.Ε.Ν. η οποία συγκεντρώνει τις προτάσεις αυτές σε επίπεδο νομού τις επεξεργάζεται και τις υποβάλλει για αξιολόγηση στην Π.Ε.Π. η οποία τις αξιολογεί, με βάση τα κριτήρια του άρθρου 11 του Ν. 3274/2004 και τις κατευθύνσεις της Κ.Ε.Π. και αφού συντάξει το σχετικό Πρακτικό Αξιολόγησης αποφασίζει την προσωρινή ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών. Οι αποφάσεις της Π.Ε.Π., υποβάλλονται για έγκριση στην Κ.Ε.Π. που τις αξιολογεί, μετά από πρόταση της Ο.Δ.Ε και τις εγκρίνει ή τις τροποποιεί.

β) Οριστική ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών

Μέσα στο πλαίσιο του ετήσιου ορίου εγκεκριμένων πιστώσεων της Περιφέρειας, τα έργα, οι μελέτες και οι ενέργειες που προεντάσσονται, θα ενταχθούν οριστικά με απόφαση της Π.Ε.Π. κατά την ακόλουθη διαδικασία: Ο ΟΤΑ υποβάλλει αίτηση στην Π.Ε.Π , συνοδευόμενη από πλήρη φάκελο του έργου, της μελέτης ή της ενέργειας. Η Π.Ε.Π. εξετάζει ιδίως:

- τη συμβατότητα του έργου με τα κριτήρια του άρθρου 11 του Ν. 3274/2004 και τις κατευθύνσεις της Κεντρικής Επιτροπής Παρακολούθησης
- την ωριμότητα⁶⁵ του έργου και
- την ύπαρξη των αναγκαίων πόρων για τη χρηματοδότησή του.

Εφόσον τα παραπάνω ικανοποιούνται η Π.Ε.Π. αποφασίζει την οριστική ένταξη του έργου, της μελέτης ή της ενέργειας, εξασφαλίζοντας σε συνεργασία με το φορέα χρηματοδότησης του έργου την ομαλή χρηματοδότηση του ενώ το κοινοποιεί άμεσα στην Κ.Ε.Π. και στη Διεύθυνση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Διεθνών Οργανισμών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται με έγγραφη διαπίστωση από το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α της τήρησης του καθορισμένου ετήσιου ορίου

⁶⁵ **Ωρίμανση Έργου:** Διαδικασία που διατρέχει τις φάσεις ενός Έργου / Ενέργειας από το σχεδιασμό μέχρι την έναρξη της υλοποίησης και περιλαμβάνει τις δραστηριότητες που απαιτούνται για την πλήρη προπαρασκευή του έργου, προκειμένου η υλοποίησή του να είναι απρόσκοπτη

Ωριμότητα: Όρος που προσδιορίζει τη φάση ωρίμανσης ενός Έργου. Διακριτά στάδια Ωριμότητας ενός Έργου μπορεί να είναι, π.χ. η έκδοση μιας Υπουργικής Απόφασης για την ίδρυση Οργανισμού που θα αναλάβει την υλοποίηση του Έργου ή η υπογραφή μιας Σύμβασης με τον Φορέα Υλοποίησης ή η έγκριση της Οριστικής Μελέτης ενός Έργου, κλπ. (Πηγή: ιστοσελίδα www.mou.gr)

εγκεκριμένων πιστώσεων ανά Περιφέρεια. Αν παρατηρηθεί υπέρβαση του ανωτέρω ορίου, το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. αναπέμπει την απόφαση στην Π.Ε.Π προκειμένου να επανελεγχθεί και να αναμορφωθεί.⁶⁶

γ)Τροποποιήσεις του εγκεκριμένου προγράμματος

Τροποποιήσεις στο εγκεκριμένο πρόγραμμα γίνονται με άμεσα εκτελεστές αποφάσεις των Π.Ε.Π., εφόσον:

α) δεν οδηγούν σε αύξηση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της Περιφέρειας και των οικείων Ο.Τ.Α.

β) δε μεταφέρονται πιστώσεις έργου, μελέτης ή ενεργειών για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και ⁶⁷

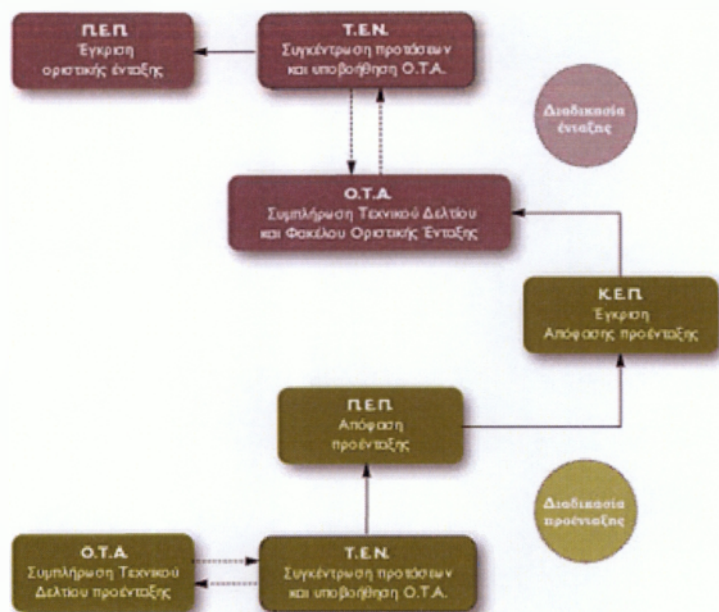
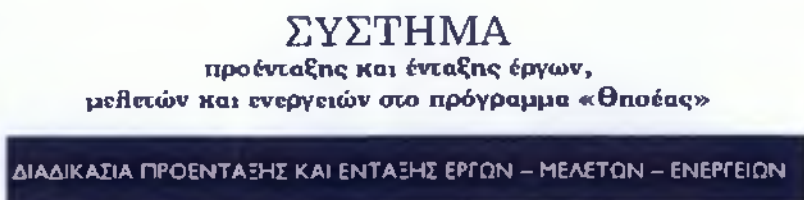
γ) έχει ενταχθεί η τροποποίηση στο μηχανογραφικό σύστημα παρακολούθησης.

Οι ανωτέρω αποφάσεις κοινοποιούνται άμεσα στην Ο.Δ.Ε.

⁶⁶ Φ.Ε.Κ. 195/2004/άρθρο 10

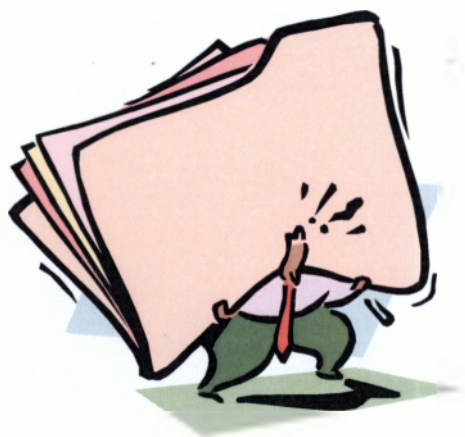
⁶⁷ ΥΠΕΣΔΔΑ, 2000 =Εγκύκλιος 4 «Κατανομή των πόρων του Αναπτυξιακού Προγράμματος "Θησέας"- Κριτήρια και προτεραιότητες για την ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών στο πρόγραμμα»

Διάγραμμα 2

Πηγή: <http://www.ypes.gr/thiseas/thiCriteria.html>

Η παραπάνω διαδικασία ένταξης αφορά έργα που εντάσσονται στα Υποπρογράμματα 1,2 και 3 και αποτελούν το 80%, του προϋπολογισμού του προγράμματος. Για το υπόλοιπο 20%, η ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών στο πρόγραμμα γίνεται από την Κ.Ε.Π, ύστερα από πρόταση του Υφυπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

6ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑΣ» ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

6.1 Ενταγμένα έργα – Έργα σε εξέλιξη – Ολοκληρωμένα έργα

Από την ιστοσελίδα του «ΘΗΣΕΑ» έχουν αντληθεί στοιχεία για την ως τώρα (21/08/2007) πορεία των έργων. Οι παρακάτω πίνακες περιγράφουν αναλυτικά σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και επικράτειας **τα ενταγμένα έργα** (έργα τα οποία είναι ήδη προενταγμένα), **τα έργα σε εξέλιξη** (έργα τα οποία είναι ήδη οριστικά ενταγμένα και βαίνουν προς δημοπράτηση) και **τα ολοκληρωμένα έργα** (έργα που είτε έχουν ήδη δημοπρατηθεί και βρίσκονται σε διαδικασία υλοποίησης είτε έχουν ολοκληρωθεί).Ειδικά για τα έργα σε εξέλιξη καθώς και για τα ολοκληρωμένα έργα παρατίθενται και τα διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία.

6.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΘΗΣΕΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.1 : ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΘΗΣΕΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Πίνακας 1

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,ΘΡΑΚΗ	1027	7%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2006	14%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1239	9%
ΗΠΕΙΡΟΣ	1056	8%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	650	5%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1203	9%
ΑΤΤΙΚΗ	771	6%
ΠΕΛΛΟΠΟΝΗΣΟΣ	1338	10%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1266	9%
ΔΥΤΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1030	8%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	652	5%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	590	4%
ΚΡΗΤΗ	888	6%
ΣΥΝΟΛΟ	13716	100%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων υλοποίησης ΘΗΣΕΑ από την ιστοσελίδα του ΥΠΕΣΔΔΑ μέχρι τις 21.08.2007

Η περιφέρεια που έχει τα περισσότερα έργα είναι η Κεντρική Μακεδονία με ποσοστό 14% σε σύγκριση με τα Ιόνια Νησιά που βρίσκονται στο 5 % και το Νότιο Αιγαίο που έχει ποσοστό 4% και έχει τα λιγότερα συνολικά έργα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.2 : ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΘΗΣΕΑ ΣΤΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

Πίνακας 2

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,ΘΡΑΚΗ	19	9%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	27	13%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9	5%
ΗΠΕΙΡΟΣ	8	4%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	11	5%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	15	7%
ΑΤΤΙΚΗ	34	18%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	16	8%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	15	7%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	21	10%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10	5%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10	5%
ΚΡΗΤΗ	11	5%
ΣΥΝΟΛΟ	200	100%

Το υποπρόγραμμα 1 καλύπτει συνολικά το 2% όλων των υποπρογραμμάτων .Παρατηρούμε , ότι η Κεντρική Μακεδονία έχει ποσοστό 13% και έχει τα περισσότερα έργα σε σύγκριση με την Ήπειρο που έχει τα λιγότερα με ποσοστό 4 %.

Παρατηρούμε ,γενικά ότι όλες οι περιφέρειες δεν έχουν αρκετό μεγάλο αριθμό έργων (οι περισσότερες περιφέρειες έχουν ποσοστό 5%), όσον αφορά το υποπρόγραμμα 1

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

Πίνακας 3

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,ΘΡΑΚΗ	837	7%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1757	15%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	984	9%
ΗΠΕΙΡΟΣ	873	8%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	529	5%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	891	8%
ΑΤΤΙΚΗ	565	5%
ΠΕΔΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1139	10%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1090	10%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	862	8%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	481	4%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	432	4%
ΚΡΗΤΗ	759	7%
ΣΥΝΟΛΟ	11199	100%

Το υποπρόγραμμα 2 καλύπτει συνολικά το 80 % όλων των υποπρογραμμάτων .Στο υποπρόγραμμα 2 , βλέπουμε ότι η Κεντρική Μακεδονία κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό (15 %) και η Στερεά Ελλάδα έχει το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό (10%) , και επομένως έχουν τα περισσότερα έργα σε σύγκριση με το Βόρειο και Νότιο Αιγαίο που έχουν το μικρότερο ποσοστό (4%) και φυσικά έχουν τα λιγότερα έργα .

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3

Πίνακας 4

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,ΘΡΑΚΗ	171	7%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	222	10%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	246	11%
ΗΠΕΙΡΟΣ	175	8%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	110	5%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	297	13%
ΑΤΤΙΚΗ	172	7%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	183	8%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	161	7%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	147	6%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	161	7%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	148	6%
ΚΡΗΤΗ	118	5%
ΣΥΝΟΛΟ	2313	100%

Σ' αυτό τον πίνακα , παρατηρούμε ότι το υποπρόγραμμα 3 καλύπτει το 18% του συνόλου όλων των υποπρογραμμάτων.

Στο υποπρόγραμμα 3 τα λιγότερα έργα τα έχει η περιφέρεια της Κρήτης με ποσοστό 5 % όπως επίσης και τα Ιόνια Νησιά με το ίδιο ποσοστό ,ενώ τα περισσότερα έργα τα κατέχει η περιφέρεια της Θεσσαλίας με ποσοστό 13% .

Στον πίνακα 2 , πίνακα 3 και πίνακα 4 , παρατηρούμε το σύνολο του κάθε υποπρογράμματος σε κάθε περιφέρεια.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΘΗΣΕΑ ΑΝΑ
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΟΡΕΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1				ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2				ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3				ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΤ-ΕΞΕΛ-ΟΛΟΚΑ
	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	
Ν. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,ΘΡΑΚΗ	8	8	3	19	311	422	104	837	77	71	23	171	1027
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	17	5	5	27	1118	451	188	1757	153	53	16	222	2006
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	4	4	1	9	329	506	149	984	89	126	31	246	1239
ΗΠΕΙΡΟΣ	1	7	0	8	314	472	87	873	97	72	6	175	1056
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	5	4	2	11	339	159	31	529	77	27	6	110	750
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9	2	4	15	494	346	51	891	211	72	14	297	1203
ΑΤΤΙΚΗ	17	14	3	34	301	215	49	565	119	44	9	172	771
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8	7	1	16	613	437	89	1139	112	57	14	183	1338
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	6	4	5	15	536	383	171	1090	103	48	10	161	1266
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15	6	0	21	304	481	77	862	68	64	15	147	1030
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	7	3	0	10	323	108	50	481	103	43	15	161	652
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4	6	0	10	302	110	20	432	88	52	8	148	590
ΚΡΗΤΗ	3	5	3	11	387	306	66	759	84	26	8	118	888
ΣΥΝΟΛΟ	104	75	27	206	5671	4396	1132	11199	1381	755	175	2311	13716

ΠΙΝΑΚΑΣ : ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
Θησέας, WWW.YPES/THISEAS.GR

Στο Πίνακα 5 αποτυπώνει τον αριθμό των έργων ανά κατανομή και περιφέρεια. Ισχύει γενικά ότι οι μεγαλύτερες πληθυσμιακά περιφέρειες συντάσσουν και περισσότερες μελέτες για έργα αν και δεν ισχύει απόλυτα (βλ. π.χ. Δυτική Μακεδονία έναντι Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας).

Το πρόγραμμα δεν παρουσιάζει ομοιόμορφη κατανομή μεταξύ των Υποπρογραμμάτων. Βλέπουμε έτσι ότι το Υποπρόγραμμα 1 βρίσκεται κάτω από το 2% σε αριθμό έργων, ενώ το Υποπρόγραμμα 2 κατέχει την συντριπτική πλειοψηφία τους με ποσοστό που υπερβαίνει το 80%. Όσο αφορά το υποπρόγραμμα 1, παρατηρούμε ότι η Κεντρική Μακεδονία και η Αττική έχουν τα περισσότερα ενταγμένα έργα σε σχέση με την Ήπειρο. Η Αττική, όμως κατέχει και τα περισσότερα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη στο υποπρόγραμμα 1 σε σύγκριση με την Περιφέρεια της Θεσσαλίας.

Τα ολοκληρωμένα έργα του υποπρογράμματος 1 , παρατηρούμε ότι η Στερεά Ελλάδα έχει τα περισσότερα έργα σε σχέση με την Ήπειρο , την Δυτική Ελλάδα , το Βόρειο Αιγαίο και το Νότιο Αιγαίο που δεν έχουν ούτε ένα τελειοποιημένο.

Στο υποπρόγραμμα 2 η Κεντρική Μακεδονία έχει περισσότερα ενταγμένα σε σχέση αυτή την φορά με την Αττική .

Αντιθέτως , στα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη , παρατηρούμε ότι η Ήπειρος έχει περισσότερα έργα αν κοιτάξουμε το Βόρειο Αιγαίο .

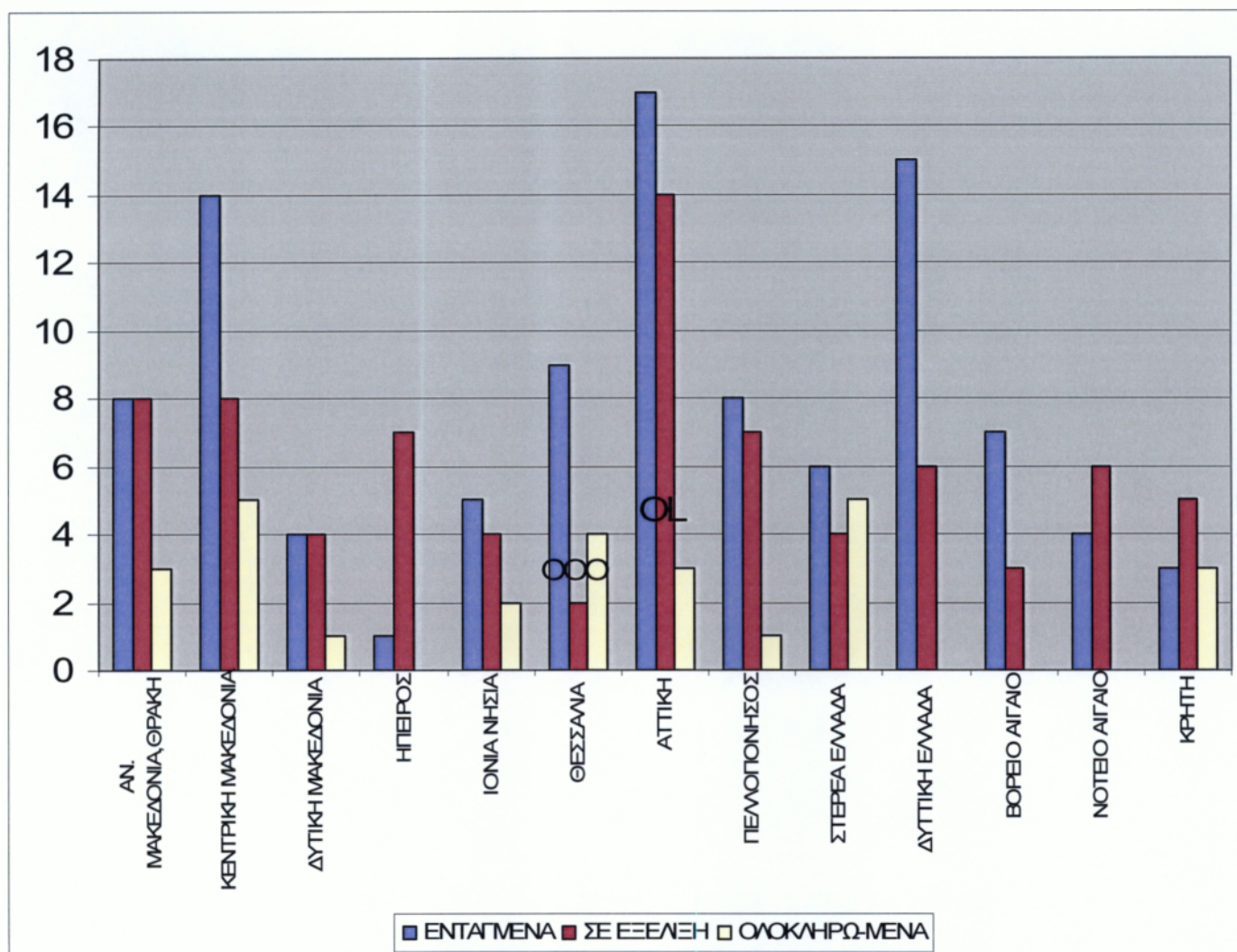
Τέλος , τα ολοκληρωμένα έργα της Στερεάς Ελλάδας είναι πολύ περισσότερα απ'ότι βλέπουμε στο Νότιο Αιγαίο .

Όσο αφορά , το υποπρόγραμμα 3 θα παρατηρήσουμε ότι η Κεντρική Μακεδονία , κατέχει πάλι το μεγαλύτερο αριθμών ενταγμένων έργων σε σχέση με την Δυτική Ελλάδα.

Κοιτώντας την στήλη , με τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ,η Δυτική Μακεδονία με πάλι κατέχει μεγάλο αριθμό έργων σε σχέση με την περιφέρεια της Κρήτης.

Τέλος , η Δυτική Μακεδονία έχει και τα περισσότερα ολοκληρωμένα έργα του υποπρογράμματος 3 σε σχέση με την Ήπειρο και τα Ιόνια Νησιά.

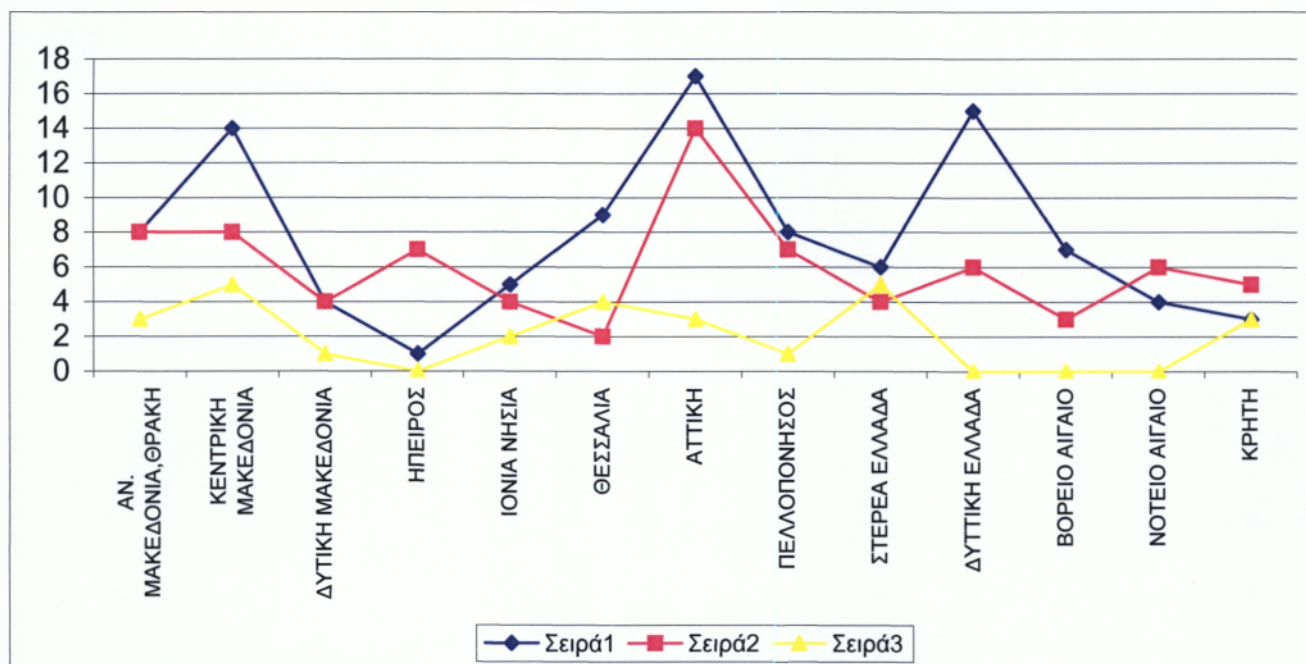
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

πηγή: www.ypes.gr/thiseas

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΓΙΝΕ ΣΤΙΣ 21/8/2007 .

ΣΕΙΡΑ 1 : ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ

ΣΕΙΡΑ 2 : ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

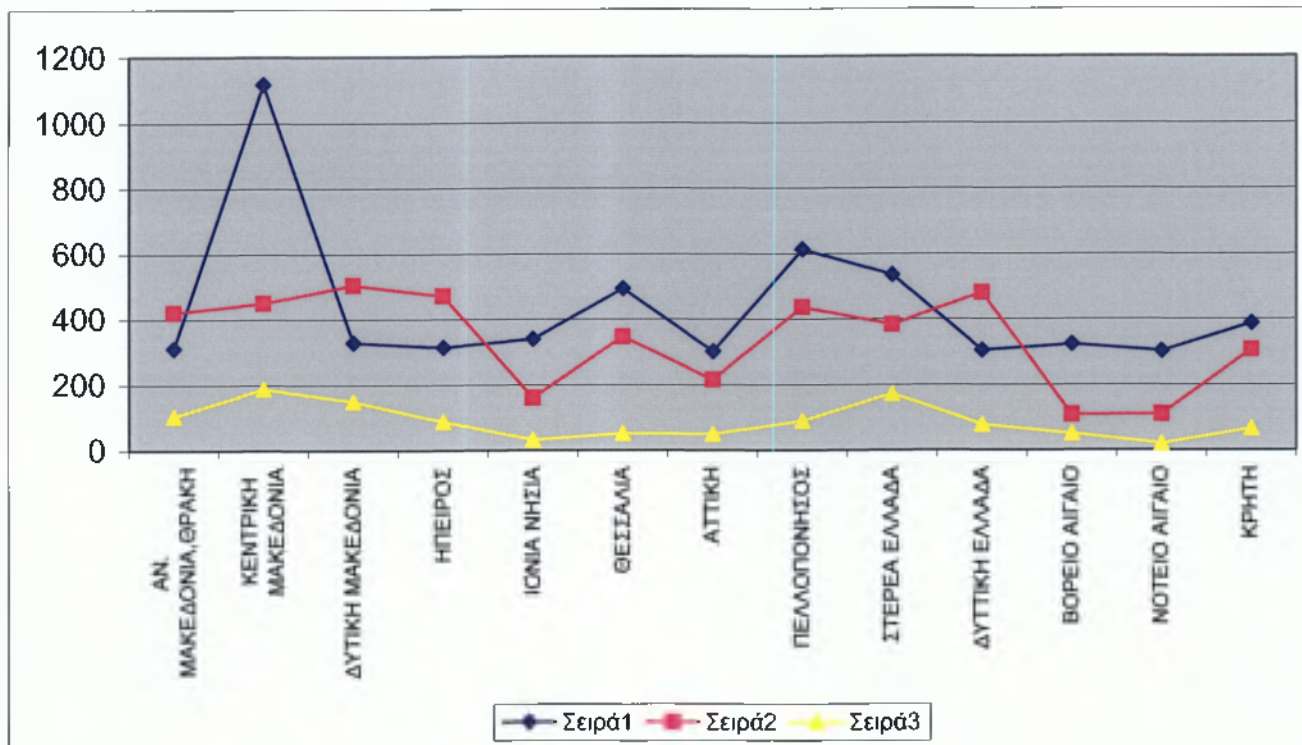
ΣΕΙΡΑ 3 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ

Στο Υποπρόγραμμα 1 ενώ έχουμε πολλά έργα ενταγμένα , ικανοποιητικά βλέπουμε όμως ότι αυτά που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι σε πολλές περιφέρειες στα ίδια ποσοστά και σε μερικές περιφέρειες όπως στην Ήπειρο και στο Νότιο Αιγαίο καλύπτουν τα ενταγμένα.

Αντίθετα , τα ολοκληρωμένα αν εξαιρέσουμε την Στερεά Ελλάδα στις υπόλοιπες περιφέρειες παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει ούτε ένα ολοκληρωμένο έργο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΓΙΝΕ ΣΤΙΣ 21/8/2007 .

ΣΕΙΡΑ 1 : ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
 ΣΕΙΡΑ 2 : ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ
 ΣΕΙΡΑ 3 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ

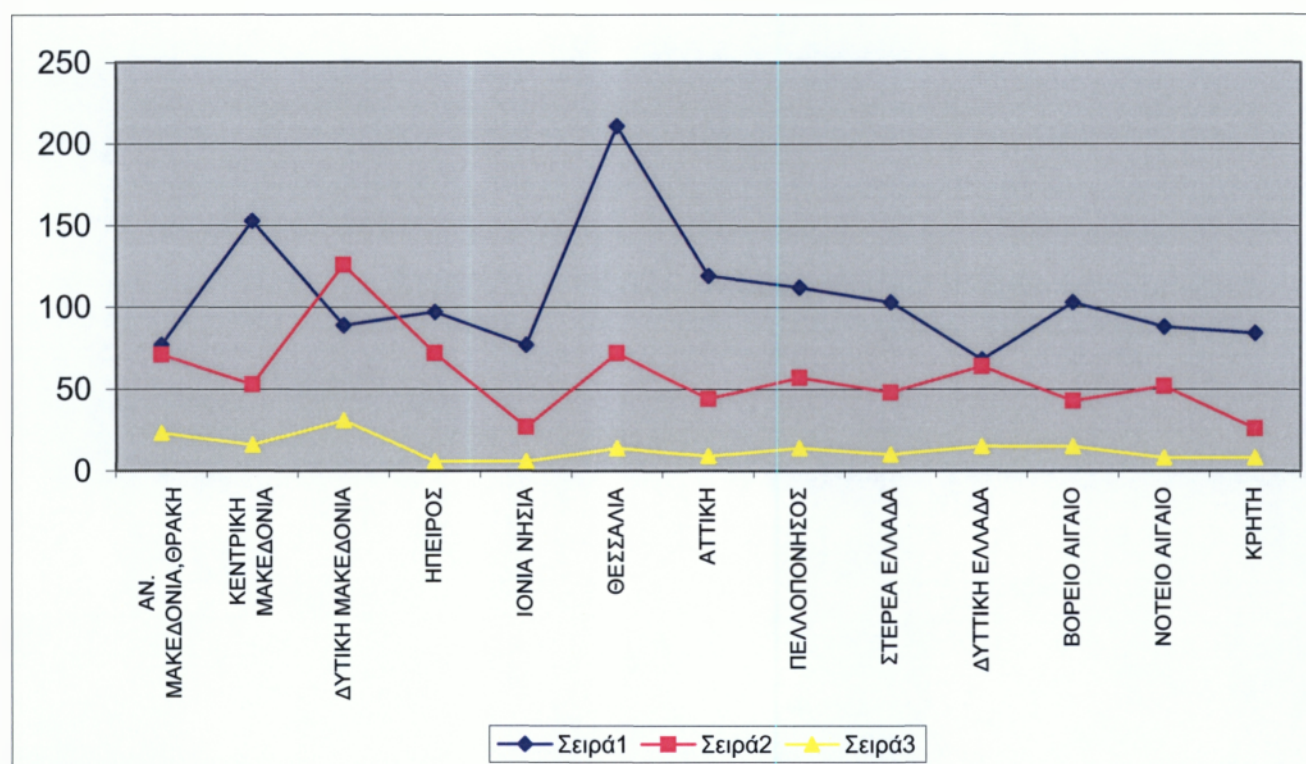
Στο υποπρόγραμμα 2 παρατηρούμε μια αύξηση προγραμμάτων «Θησέα» στα ενταγμένα στην Κεντρική Μακεδονία και στην Πελοπόννησο απ'ότι στην Δυτική Μακεδονία και στην Δυτική Ελλάδα . Παρατηρούμε , όμως ότι στην υπόλοιπη Ελλάδα ,έχουμε μια ομοιομορφία ως προς τα ενταγμένα .

Αντιθέτως τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ,βλέπουμε ότι έχει μια άνοδο στην Μακεδονία (Ανατολική – Κεντρική – Δυτική) και στην Δυτική Ελλάδα ενώ στην Υπόλοιπη Ελλάδα είναι στα ίδια επίπεδα περίπου εκτός τα Ιόνια Νησιά και το Αιγαίο (Βόρειο – Νότιο) που μας δείχνει συμφωνά με το γράφημα ότι δεν έχουν πολλά έργα σε εξέλιξη .

Τα ολοκληρωμένα είναι σε χαμηλά επίπεδα και απλώς μας πιστοποιεί ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί πολλά έργα του Υποπρογράμματος 2 .

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3

Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΓΙΝΕ ΣΤΙΣ 21/8/2007

ΣΕΙΡΑ 1 : ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ

ΣΕΙΡΑ 2 : ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

ΣΕΙΡΑ 3 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ

Στο Υποπρόγραμμα 3 τα Ολοκληρωμένα δεν έχουν καμιά άνοδο που μας δείχνει ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί πολλά έργα όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.

Τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη έχουν μια πρόοδο στην Δυτική Μακεδονία, στις υπόλοιπες περιφέρειες είναι στην μέση των έργων που θα έπρεπε να είχαν ξεκινήσει τα έργα, σε σύγκριση με τα ενταγμένα που παρατηρούμε στο γράφημα που είναι περισσότερα και από τα ολοκληρωμένα και από αυτά που βρίσκονται σε εξέλιξη, ειδικά στην Θεσσαλία.

Παρατηρείται γενικά ότι και στα 3 Υποπρογράμματα τα έργα δεν κατανέμονται ισομερώς στα διαθέσιμα Μέτρα, αλλά αντίθετα υπάρχουν Μέτρα που μονοπωλούν το ενδιαφέρον των ΟΤΑ, ενώ πολλά άλλα εμφανίζονται με ελάχιστη συχνότητα ή και απουσιάζουν εντελώς από την ατζέντα των προτεραιοτήτων τους. Το γεγονός αυτό έχει να κάνει και με τη φύση και την καινοτομία των επιλέξιμων δράσεων

ορισμένων Μέτρων που είναι σχετικά άγνωστες στους ΟΤΑ και αντιμετωπίζονται με την αναμενόμενη επιφύλαξη.

7ο Κεφάλαιο : Η πορεία υλοποίησης του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» και του μέτρου 1.1 στην Περιφέρεια Αττικής

7.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύρια στοιχεία της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της Περιφέρειας Αττικής

Η Περιφέρεια Αττικής διαθέτει το κυρίαρχο μητροπολιτικό κέντρο της χώρας τα όρια του οποίου ξεπερνούν τα στενά όρια της περιφέρειας που το προσδιορίζει. Σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης 200-2006 για τα μητροπολιτικά κέντρα , σε εθνικό επίπεδο ως ζώνη λειτουργικής επιρροής της Αθηνάς μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο της επικράτειας , εντούτοις η Αθηνά έχει μεγαλύτερη επίδραση στην Κεντρική και Νότια Ελλάδα και στο Νησιωτικό Χώρο . Ειδικότερα , η κυριαρχία της Περιφέρειας Αττικής φαίνεται από την παράθεση των παρακάτω ενδεικτικών στοιχείων :

➤ Η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της χώρας 34,31% 2001 .Η πληθυσμιακή της πυκνότητα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την πυκνότητα των υπόλοιπων περιφερειών της χώρας , ενώ είναι πολλαπλάσια της αντίστοιχης εθνικής .Επίσης , ο αστικός πληθυσμός της Περιφέρειας Αττικής καλύπτει το 46,67% 2001 του συνολικού αστικού πληθυσμού της χώρας.

- Στην Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνεται το 40,25% (2001) του συνολικού ενεργού πληθυσμού , παρουσιάζοντας αυξητική τάση διαχρονικά , ενώ διαθέτει και το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας με τα υψηλότερα προσόντα , όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης του και για τα δυο φύλα. Παράλληλα , συγκεντρώνει και το 39,80% (2002) της συνολικής απασχόλησης της χώρας.
- Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Αττικής βρίσκεται σε υψηλότερη θέση από το αντίστοιχο μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας και καλύπτει το 106,15 (2001) του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας.
- Η Περιφέρεια Αττικής το έτος 2001 συγκεντρώνει το 42,39 των απασχολούμενων της χώρας στη βιομηχανία , το 30,92 στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος , φυσικού αερίου και νερού στους διεθνείς οργανισμούς που είναι εγκαταστημένοι στη χώρα. Επίσης , συγκεντρώνεται , το 60% της απασχόλησης στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και στη διαχείριση της ακίνητης περιούσιας , το 48,25 % των απασχολούμενων στις μεταφορές , τις αποθηκεύσεις και τις τηλεπικοινωνίες , το 43,04% στην υγεία και την κοινωνική μέριμνα και το 42 % των εργαζόμενων στη δημόσια διοίκηση και άμυνα.
- Παράλληλα η Περιφέρεια Αττικής διαθέτει το μεγαλύτερο ποσοστό των ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ερευνητικής υποδομής και των τεχνολογικών κέντρων και εργαστηρίων (36% των Ερευνητικών Ιδρυμάτων) της χώρας.
- Στην Αττική υπάρχει ο μεγαλύτερος σε μέγεθος αερολιμένας της χώρας , ενώ το λιμάνι του Πειραιά είναι το μεγαλύτερο σε χωρητικότητα στα Βαλκάνια.
- επίσης συγκεντρώνει σημαντικό μέρος των τουριστικών υποδομών της χώρας και ιδιαίτερα των υποδομών υψηλής ποιότητας , ενώ στον τομέα του διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα , γεγονός που μπορεί να την καταστήσει πολιτισμικό και πνευματικό κέντρο πανευρωπαϊκής και παγκόσμιας εμβέλειας.
- Τέλος , στα όρια της Περιφέρειας Αττικής κινείται το 43,6% των οχημάτων της χώρας.

Με σκοπό την αξιολόγηση της ανάλυσης και καταγραφής του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Αττικής εφαρμόστηκε η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), που αποτελεί τον πλέον αξιόπιστο μοντελοποιημένο τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων της ανάλυσης των ευρημάτων του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.

Απώτερος στόχος της είναι η συμβολή στον καθορισμό των βασικών κατευθύνσεων της Περιφέρειας Αττικής. Με βάση την ανάλυση SWOT, ο Σύμβουλος αξιολόγησε τα συμπεράσματα και τα κατηγοριοποίησε σε τέσσερις διαστάσεις - παραμέτρους:

- ❖ Δυνατά Σημεία
- ❖ Αδύνατα Σημεία
- ❖ Ευκαιρίες
- ❖ Απειλές

Το ακόλουθο Σχήμα παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα ευρήματα της ανάλυσης SWOT της Περιφέρειας Αττικής.⁶⁸

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Περιφέρεια Αττικής αποτελεί το ισχυρότερο διοικητικό και οικονομικό κέντρο της χώρας
- Συμμετοχή σε μεγάλο αριθμό σημαντικών εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων
- Έντονη εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα σε θέματα ΤΠΕ
- Αξιοποίηση υποδομών ΤΠΕ στον τομέα της εκπαίδευσης – κατάρτισης
- Ισχυρή παρουσία των επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο της πληροφορικής
- Σύγχρονη τηλεπικοινωνιακή υποδομή
- Εισαγωγή ΤΠΕ στους φορείς παροχής δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας
- Υψηλός βαθμός διείσδυσης και αξιοποίησης των ΤΠΕ στον τομέα πολιτισμού

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Ανεπαρκής υιοθέτηση των ΤΠΕ στους Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης στην Περιφέρεια Αττικής
- Έλλειψη ανάπτυξης ηλεκτρονικών υπηρεσιών εξυπηρέτησης του πολίτη
- Έλλιπής μηχανισμός συστηματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης προσωπικού των Φορέων της Περιφερειακής Διοίκησης
- Χαμηλός βαθμός εισαγωγής ΤΠΕ στα Κέντρα Υγείας
- Χαμηλός βαθμός αξιοποίησης από ΜΜΕ τεχνολογιών, εργαλείων και υπηρεσιών της ψηφιακής οικονομίας
- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Η ΚτΠ αποτελεί πρωταρχικό στόχο για τις χώρες της Ε.Ε.

⁶⁸ www.vpes.gr/perifereia

•Αυξανόμενη συμμετοχή των πολιτών – επιχειρήσεων στη χρήση Internet και στην ψηφιακή οικονομία

•Η εφαρμογή των ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση

•Η ραγδαία ανάπτυξη και εξέλιξη των νέων τεχνολογιών

•Αξιοποίηση διεθνούς εμπειρίας και βέλτιστων πρακτικών

•Οριζόντια έργα της δημόσιας διοίκησης

•Αύξηση επενδύσεων από τον κρατικό μηχανισμό στο ηλεκτρονικό επιχειρείν

•Αξιοποίηση εμπειρίας από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα λοιπών Περιφερειών και Υπουργείων για τη συμμετοχή στην ΚτΠ

•Οι Ολυμπιακοί Αγώνες «Αθήνα 2004»

•Νέα εργαλεία και μηχανισμοί χρηματοδότησης έργων

ΑΠΕΙΛΕΣ

•Αντίδραση στις αλλαγές

•Ασφάλεια ηλεκτρονικών συναλλαγών και μη έγκαιρη προσαρμογή θεσμικού πλαισίου

•Περιορισμένη διάχυση των αποτελεσμάτων και των ωφελειών της χρήσης ΤΠΕ

Έλλειψη συνεργασίας

7.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στο νομό Αττικής λειτουργούν 91 Δήμοι και 31 Κοινότητες. Το Πρόγραμμα «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ για τις συνενώσεις ΟΤΑ εφαρμόστηκε εδώ μόνο σε ορισμένους νησιωτικούς ή «παραλιακούς» δήμους της νομαρχίας (σήμερα: νομαρχιακού διαμερίσματος) Πειραιώς και συγκεκριμένα στους δήμους Αίγινας, Αμπελακίων, Κυθήρων, Μεθάνων, Σαλαμίνας και Τροιζήνος. Οι μεγαλύτεροι σε πληθυσμό δήμοι είναι οι δήμοι Αθηναίων (745.514 κάτοικοι), Πειραιώς (175697 κάτοικοι) , Καλλιθέας (109609 κάτοικοι).

Με τους παρακάτω πίνακες θα δούμε συγκεκριμένα τους Α' Βάθμιους ΟΤΑ της Περιφέρειας Αττικής ανά Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και πληθυσμιακά στοιχεία αυτών.⁶⁹

⁶⁹ τα στοιχεία είναι από της 5/10/2007

Πίνακας 6

Στη Νομαρχία (Νομαρχιακό Διαμέρισμα) Αθηνών

Υπάρχουν 45 Δήμοι και 3 κοινότητες και έχει συνολικό πληθυσμό 2.577.609

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Ν. ΑΘΗΝΩΝ					
ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	30562	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	75904	Ν.ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ	10112
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	56836	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	45926	Ν.ΨΥΧΙΚΟ	10848
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	65173	ΙΛΙΟΥ(Τα.Ν.ΛΙΟΣΙΩΝ)	80859	Π.ΦΑΛΗΡΟ	64759
ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	32957	ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ	26419	ΠΑΠΑΓΟΥ	13207
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	745514	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	109609	ΠΑΡΝΗΘΑ	4829
ΑΙΓΑΛΕΩ	74046	ΚΑΜΑΤΕΡΟ	22234	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	137918
ΑΛΙΜΟΥ	38047	ΚΗΦΙΣΙΑ	43929	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	48327
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	69470	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ	8116	ΠΕΥΚΗ	19887
ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	33158	ΜΕΛΙΣΣΙΑ	19526	ΤΑΥΡΟΥ	14963
ΒΡΙΛΛΗΣΙΩΝ	25582	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ	26448	ΥΜΗΤΤΟΥ	11139
ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	58042	ΜΟΣΧΑΤΟ	23153	ΦΙΛΟΘΕΗ	7310
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	80409	Ν.ΕΡΥΘΡΑΙΑ	15439	ΧΑΪΔΑΡΙ	46276
ΔΑΦΝΗΣ	23674	Ν.ΙΩΝΙΑ	66017	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	71684
ΕΚΑΛΗΣ	5190	Ν.ΠΕΝΤΕΛΗ	6156	ΧΟΛΑΡΓΟ	32166
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ	16740	Ν.ΣΜΥΡΝΗ	73986	ΨΥΧΙΚΟ	10901
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	76115	Ν.ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ	24112		

Η Νομαρχία Αθηνών έχει 42 δήμους οι οποίες έχουν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων . Δηλαδή καλύπτει ένα ποσοστό 87% για τον Νομό της Αθήνας που έχει πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων .

Πίνακας 7

Στη νομαρχία (Νομαρχιακό Διαμέρισμα) Πειραιώς

Υπάρχουν 16 Δήμοι και 2 κοινότητες .Έχει συνολικό πληθυσμό 524.358

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Ν. ΠΕΙΡΑΙΩΣ			
ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	15060	ΜΕΘΑΝΩΝ	2057
ΑΓΚΙΣΤΡΙ	920	ΝΙΚΑΙΑ	93086
ΑΙΓΙΝΑ	13552	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	175697
ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ	7060	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	25720
ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ	44	ΠΟΡΟΣ	4348
ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ	12944	ΣΑΛΑΜΙΝΑ	30962
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	76102	ΣΠΕΤΣΕΣ	3916
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ	67456	ΤΡΟΙΖΗΝΑΣ	6507
ΚΥΘΗΡΑ	3354	ΥΔΡΑ	2719

Η Νομαρχία του Πειραιά έχει 9 δήμους οι οποίοι έχουν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων . Καλύπτει , δηλαδή , το 68 % των δήμων για το νομό του Πειραιά που έχει πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων .

Πίνακας 8

Στη Νομαρχία (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) Ανατολικής Αττικής
Υπάρχουν 27 Δήμοι και 18 Κοινότητες . Έχει πληθυσμό 296.263

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Ν.ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ			
ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	687	ΚΡΥΟΝΕΡΙ	2721
ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ	9451	ΚΡΩΠΙΑΣ	25325
ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	7189	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗ	10612
Κ.ΑΝΘΟΥΣΗΣ	3024	ΜΑΛΑΚΑΣΑ	1788
ΑΝΟΙΞΗ	5397	ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ	8882
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ(ΛΟΥΤΣΑ)	17391	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΣ	15608
ΑΥΛΩΝΑ	5184	κ.ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΩΡΩΠΟΥ	3894
Κ. ΑΦΙΔΝΩΝ	2543	ΝΕΑ ΜΑΚΡΗ	14809
ΑΧΑΡΝΩΝ	75341	ΠΑΙΑΝΙΑ	13013
ΒΑΡΗΣ	10998	κ.ΠΑΛΑΙΑ ΦΩΚΑΙΑ	3123
Κ. ΒΑΡΝΑΒΑ	1722	ΠΑΛΛΗΝΗ	16679
ΒΟΥΛΑ	25532	κ.ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	2931
ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	6442	κ.ΠΟΛΥΔΕΝΔΡΙ	1438
ΓΕΡΑΚΑ	13921	ΡΑΦΗΝΑ	11909
ΓΛΥΚΑ ΝΕΡΑ	6623	ΡΟΔΟΠΟΛΗ	2090
Κ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ	1486	ΣΑΡΩΝΙΔΑ	2102
ΔΙΟΝΥΣΟΥ	4987	ΣΚΑΛΑ ΩΡΩΠΟΥ	δεν υπάρχουν στοιχεία
ΔΡΟΣΙΑΣ	5865	ΣΤΑΜΑΤΑ	2475
ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΕΣ	4780	κ.ΣΥΚΑΜΙΝΟΥ	1522
ΚΑΛΑΜΟΥ	5468	ΩΡΩΠΟΣ	δεν υπάρχουν στοιχεία
ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΘΟΡΙΚΟΥ	12202		
ΚΑΠΑΝΔΡΙΤΙ	2937		
ΚΕΡΑΤΕΑ	13246		
ΚΟΥΒΑΡΙΑ	1704		

Στην Νομαρχία Ανατολικής Αττικής , υπάρχουν 14 δήμοι , οι οποίοι έχουν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων , δηλαδή καλύπτουν το 69 % για το νομό της Ανατολικής Αττικής που έχει περισσότερο πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων .

Πίνακας 9

Στην Νομαρχία (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) Δυτικής Αττικής

Υπάρχουν 10 Δήμοι και 2 κοινότητες . Έχει συνολικό πληθυσμό 125.177

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Ν. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
ΔΗΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ	26423
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	27741
ΒΙΛΙΩΝ	3215
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	25863
ΕΡΥΘΡΕΣ	3326
ΖΕΦΥΡΙΟΥ	8860
ΜΑΓΟΥΛΑΣ	4005
ΜΑΝΔΡΑ	12792
ΜΕΓΑΡΑ	28195
Ν.ΠΕΡΑΜΟΣ	7480
ΟΙΝΟΗ	765
ΦΥΛΗ	2947

Στην Νομαρχία της Δυτικής Αττικής , οι δήμοι που έχουν άνω των πληθυσμό 10.000 κατοίκων είναι 5 .Καλύπτουν δηλαδή το 50% όλου του νομού της Δυτικής Αττικής .

7.3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΗΣΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ⁷⁰

⁷⁰ Τα στοιχεία είναι από τις 8/10/2007

Πίνακας 10: Η πορεία του ΘΗΣΕΑ στη περιφέρεια Αττικής

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 1				ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 2				ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 3			
		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΕΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΕΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΕΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΘΗΝΑ	ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ				0	2	2	4	2				0
	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ				0	1	1	2	1	1			2
	ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ				0			0	2	2			4
	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΓΥΡΟΙ	2			2	3	3	6	1				1
	ΑΘΗΝΑ		2	2	4	10	7	6	23	5		2	7
	ΑΙΓΑΛΕΩ	1			1		2		2				0
	ΑΛΙΜΟΣ				0	1	6		7	1		1	2
	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ				0	3	2		5				0
	ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ				0		3		3		2		2
	ΒΡΙΛΛΗΣΙΑ				0	4	2	2	8	1			1
	ΒΥΡΩΝΑΣ				0		3		3				0
	ΓΑΛΑΤΣΙ				0	6	2		8	1			1
	ΓΛΥΦΑΔΑ				0		1		1				0
	ΔΑΦΝΗ				0		2		2	1			1
	ΕΚΑΛΗ				0	1	3		4	1			1
	ΕΛΛΗΝΙΚΟ				0	4			4	1			1
	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1			1		3		3	2	1		3
	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ				0				0	4	2		6
	ΗΡΑΚΛΕΙΟ				0		1		1				0
	ΙΛΙΟ(ΝΕΩΝ ΛΙΟΣΙΩΝ)				0	4		1	5		1		1
	ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ				0		2		2	3	1		4
	ΚΑΛΛΙΘΕΑ				0		1		1				0
	ΚΑΜΑΤΕΡΟ				0	3	1	2	6				0
	ΚΗΦΙΣΙΑ				0	2	1		3				0
	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ				0	2	1		3				0
	ΜΕΛΙΣΣΙΑ				0	5	1		6				0
	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ				0	1	3		4				0
	ΜΟΣΧΑΤΟ				0	2	1		3				0
	Ν.ΕΡΥΘΡΑΙΑ				0		1		1				0
	Ν.ΙΩΝΙΑ	1	2		3	4	1		5	1			1
	Ν.ΠΕΝΤΕΛΗ				0	4	4	1	9	4			4
	Ν.ΣΜΥΡΝΗ		1		1	2	1		3	2			2
	ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ				0		1	3	4	1	1		2
	ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ				0			1	1	1			1
	ΨΥΧΙΚΟ	1			1				0				0
	Π.ΦΑΛΗΡΟ				0	1			1		1		1
	ΠΑΠΑΓΟΥ	1			1	2	1		3	2		2	4
	ΠΑΡΝΗΘΑ				0				0				0
	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ		1		1	1			1	1	1		2
	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ				0	1			1	1			1
	ΠΕΥΚΗ		1		1	2			2	2	1	1	4
	ΤΑΥΡΟΣ		2		2		5		5				0
	ΥΜΗΤΤΟΥ				0	4	1		5				0
	ΦΙΛΟΘΕΗ				0		2		2	1			1
	ΧΑΙΔΑΡΙ	1			1				0		1		1
	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	1			1	7	4		11				0
	ΧΟΛΑΡΓΟΣ				0	2			2		2		2
	ΨΥΧΙΚΟ	1	1		2	1	7		8		1		1
	ΣΥΝΟΛΟ	10	10	2	22	83	82	18	183	42	18	6	64

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩ-ΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩ-ΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤ/ΝΟΥ				0	3			3				0
	ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ				0	4	2		6	1			1
	ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ				0	1	2		3	1			1
	ΑΝΘΟΥΣΗΣ				0	14			14	7			7
	ΑΝΟΙΞΗ				0		1	1	2	1			1
	ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ(ΛΟΥΤΣΑ)				0	3	1		4				0
	ΑΥΛΩΝΑ				0	1	3		4				0
	ΑΦΙΔΝΩΝ				0	4			4	2			2
	ΑΧΑΡΝΩΝ				0		5		5				0
	ΒΑΡΗ				0	1	1		2				0
	ΒΑΡΝΑΒΑ				0	2	3	1	6	1			1
	ΒΟΥΛΑ				0	5	1		6		1		1
	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ				0	3	4	1	8				0
	ΓΕΡΑΚΑ				0	1	1		2		1		1
	ΓΛΥΚΩΝ ΝΕΡΩΝ				0	1		2	3	2	1		3
	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ				0	2			2	1			1
	ΔΙΟΝΥΣΟΥ				0		1	2	3	2			2
	ΔΡΟΣΙΑ				0	1	1		2	2			2
	ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΩΝ				0				0		1		1
	ΚΑΛΑΜΟΥ				0				0		1		1
	ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΘΟΡΙΚΟΥ				0	1	2		3				0
	ΚΑΠΑΝΔΡΙΤΙ				0	4	4	1	9	1			1
	ΚΕΡΑΤΕΑ				0		3	1	4				0
	ΚΟΥΒΑΡΑ				0	1	1		2		2		2
	ΚΡΥΟΝΕΡΙ				0		1		1			1	1
	ΚΡΩΠΙΑΣ				0	3	1		4	3	1		4
	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ				0	2	1	1	4				0
	ΜΑΛΑΚΑΣΑ				0		2		2		3		3
	ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ				0		2	1	3	1			1
	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ				0	1	1		2	1			1
	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΩΡΩΠΟΥ				0	3			3		1		1
	ΝΕΑ ΜΑΚΡΗ				0	2	1		3				0
	ΝΕΩΝ ΠΑΛΑΤΙΩΝ				0				0				0
	ΠΑΙΑΝΙΑΣ				0	5	4		9	1			1
	ΠΑΛΛΙΑΣ ΦΩΚΙΑΣ				0	5	2		7	1			1
	ΠΑΛΛΗΝΗ				0	2	1		3				0
	ΠΙΚΕΡΜΙ	1			1	6			6	3			3
	ΠΟΛΥΔΕΝΔΡΙ				0			1	1	1			1
	ΡΑΦΗΝΑ		1		1				0		1		1
	ΡΟΔΟΠΟΛΗ				0	3	3	1	7	1			1
	ΣΑΡΩΝΙΔΟΣ				0	4			4	3	1		4
	ΣΚΑΛΑ ΩΡΩΠΟΥ				0				0				0
	ΣΠΑΤΑ				0		4		4				0
	ΣΤΑΜΑΤΑΣ				0	3	2		5				0
	ΣΥΚΑΜΙΝΟΥ				0	4		2	6				0
	ΩΡΩΠΟΥ				0	5	2		7				0
	ΣΥΝΟΛΟ	1	1	0	0	100	63	15	178	36	14	1	51

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 1				ΥΠΟΠΡΟΓΡ.2				ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 3			
		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ			1	1	4	1		6		1		1
	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ				0	4			4		1		1
	ΒΙΛΙΑ				0	3	2		5				0
	ΕΛΕΥΣΙΝΑ				0	4	1	4	9	2			2
	ΕΡΥΘΡΕΣ				0	2	1		3	2			2
	ΖΕΦΥΡΙ		1		1	4	3	1	8	1			1
	ΜΑΓΟΥΛΑ				0	4	1		5				0
	ΜΑΝΔΡΑ				0	1			1	1			1
	ΜΕΓΑΡΑ				0	5	3	1	9				0
	Ν.ΠΕΡΑΜΟΣ	1			1	2	2		4		3		3
	ΟΙΝΟΗ				0	5	2	1	8	1	2		3
	ΦΥΛΗ				0	2	2		4				0
	ΣΥΝΟΛΟ	1	1		3	40	18	7	66	7	7	0	14

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 1				ΥΠΟΠΡΟΓΡ.2				ΥΠΟΠΡΟΓΡ. 3			
		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝ.ΡΕΝΤΗ				0	3	2		5	1			1
	ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ				0	4	4	1	9				0
	ΑΙΓΙΝΑΣ				0		2	2	4	1			1
	ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ				0	8	3		11	1	1		2
	ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ				0		2		2		1		1
	ΔΡΑΠΕΤΣΙΩΝΑ				0	11			11	5			5
	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ				0	1	7		8	2			2
	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ				0	1			1	1			1
	ΚΥΘΗΡΩΝ				0	2	7	1	10	2	1		3
	ΜΕΘΑΝΩΝ				0	5	7	1	13				0
	ΝΙΚΑΙΑ	1			0	3	3		6	1			1
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ				0	5	3	1	9	2	1		3
	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ				0	4			4		2	1	3
	ΠΟΡΟΥ				0	3	2		5		1		1
	ΣΑΛΑΜΙΝΑ	1			0	12	6	1	19	6			6
	ΣΠΕΤΣΕΣ				0	5			5	2	4		6
	ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ				0	4	2	2	8	1		1	2
	ΥΔΡΑ				0	1	1	1	3				0
	ΣΥΝΟΛΟ	2	0	0	0	72	51	10	133	25	11	2	38

Στους παραπάνω πίνακες είδαμε αναλυτικά ανά Νομό στην Περιφέρειας Αττικής τα έργα του Θησέα και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Παρατηρούμε ότι όσο αφορά το υποπρόγραμμα 1 και το υποπρόγραμμα 3 δεν έχουμε τόσα πολλά έργα σε σύγκριση με το υποπρόγραμμα 2 που από την ανάλυση που είδαμε στο κεφάλαιο 6^ο .

Αυτό μας δείχνει το συμπέρασμα ότι σε σχεδόν σ' όλους τους Δήμους ανά Περιφέρεια υπάρχουν περισσότερα ενταγμένα – σε εξέλιξη και ολοκληρωμένα έργα του υποπρογράμματος 2 παρά των υπολοίπων υπογραμμάτων .

Κεφάλαιο 8. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΘΗΣΕΑΣ», ΤΟ ΜΕΤΡΟ

1.1 ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Το Μέτρο 1.1 κατέχει σημαντικό ποσοστό επί του συνόλου των έργων του Υποπρογράμματος 1 και δείχνει ότι είναι πλέον στις προτεραιότητες των Ο.Τ.Α., με αυξανόμενο ρυθμό.

Στις δράσεις του Μέρους 1.1 συμπεριλαμβάνονται και επιχειρησιακά έργα με τοπικό, ειδικό ή τομεακό χαρακτήρα τα οποία μολονότι έχουν τη χρησιμότητά τους, ωστόσο δεν παύουν να διακατέχονται από αποσπασματική και κατακερματισμένη αναπτυξιακή λογική. Εκτιμάται ότι τα έργα αυτά θα έπρεπε να έπονται των γενικών ολοκληρωμένων επιχειρησιακών σχεδίων επιπέδου Ο.Τ.Α.

Θα πρέπει να εξετασθούν τρόποι ενθάρρυνσης των Ο.Τ.Α. για την ανάληψη σύγχρονων δράσεων που ενισχύουν την εξωστρέφειά τους και τους προσδίδουν ιδιαίτερη δυναμική (οριζόντιες δράσεις, Σ.Δ.Ι.Τ., διαδημοτικές συνεργασίες).

Οι προαναφερθείσες δράσεις μέχρι τώρα δεν απαντώνται με μεγάλη συχνότητα και συνήθως περιορίζονται σε μεγάλους δήμους των ευπορότερων, κυρίως, περιφερειών. Ειδικά στην περίπτωση των οριζόντιων δράσεων ανακύπτουν σημαντικές ευκαιρίες για τους Ο.Τ.Α. προκειμένου να αντλήσουν κονδύλια από μία εναλλακτική θέση σε σχέση με την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων, κάτι που ωστόσο μέχρι τώρα δεν έχει αξιοποιηθεί δεόντως. Επίσης θα πρέπει να εξετασθεί αν το υπόλοιπο (20%) του προγράμματος το οποίο προβλέπει δράσεις υποστήριξης των Ο.Τ.Α. , συμβάλλει σ' αυτήν την προσπάθεια

Μολονότι από τον Νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων απορρέει υποχρέωση εκπόνησης επιχειρησιακών προγραμμάτων μόνο από τους μεγάλους Ο.Τ.Α. (με πληθυσμό μεγαλύτερο των 10.000 κατοίκων), παρατηρείται ότι αρκετοί μικροί Ο.Τ.Α. έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους και ήδη υπάρχουν αντίστοιχα έργα σε εξέλιξη. Αν και ο σχετικός αριθμός είναι ακόμα μικρός, εκτιμάται ότι θα υπάρξει ανάλογη συνέχεια, αφού φαίνεται πως γίνεται σταδιακά αντιληπτό από την τοπική αυτοδιοίκηση ότι ο επιχειρησιακός σχεδιασμός θέτει τις βάσεις για ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο πλαίσιο ανάπτυξης των ΟΤΑ.

Πίνακας 11

**ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ Υποπρογράμματος 1
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ⁷¹**

ΜΕΤΡΟ 1 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ				
ΑΘΗΝΑ	ΝΟΜΟΣ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ
	ΑΘΗΝΩΝ	131	109	24
	ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	147	76	17
	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	51	18	8
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	112	61	11
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	441	264	60

Παρατηρούμε ότι στα ενταγμένα έργα όσο αφορά το μέτρο 1 ,τα περισσότερα βρίσκονται στο νομό της Ανατολικής Αττικής αντιθέτως αν κοιτάξουμε τον νομό της Δυτικής Αττικής που έχει τα λιγότερα .

Όμως , βλέπουμε ότι και στα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ο νομός της Δυτικής Αττικής έχει τα λιγότερα έργα σε σύγκριση αυτή την φορά με τον νομό της Αθήνας που έχει τα περισσότερα .

Οσο αφορά τα ολοκληρωμένα έργα στο νομό της Αθήνας είναι περισσότερα αν συγκρίνουμε τον νομό της Δυτικής Αττικής που για ακόμα μια φορά έχει τα λιγότερα έργα .

⁷¹ Η έρευνά έγινε στις 8/10/2007

Πίνακας 12

Κατανομή των έργων του μέτρου 1.1 στην περιφέρεια Αττικής

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ								
ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΑΝΩ ΤΩΝ 10.000	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 10.000	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΜΕΤΡΟΥ 1.1
ΑΘΗΝΩΝ	43	6	11	2	5	0	0	0
ΑΝΑΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	15	0	0	0	31	0	4	0
ΑΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	5	2	1	1	7	1	1	0
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	9	2	0	0	9	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	72	10	13	3	52	1	5	0

Τα στοιχεία είναι από τις 7/10/2007

Όπως παρατηρούμε στο παραπάνω πίνακα , όσο αφορά την διοικητική διάρθρωση της Περιφέρειας Αττικής , θα δούμε ότι ενώ υπάρχουν παρά πολύ Δήμοι με πληθυσμό άνω των 10.000 τα νέα για τα προγράμματα ΘΗΣΕΑ και ειδικά για το μέτρο 1.1 δεν είναι τα αναμενόμενα.

Ενώ η περιφέρεια Αττική συγκαταλέγει μέσα και την πρωτεύουσα της Ελλάδας που είναι η Αθηνά και πρέπει να είναι υπόδειγμα και παράδειγμα για τους άλλους Δήμους απ' ότι στον πίνακα δεν είναι αυτά που θα περιμέναμε να δούμε.

Βλέπουμε ότι μόνο ο νομός της Αθηνάς έχει τους περισσότερους Δήμους που έχουν ενταγμένα κάποια προγράμματα ΘΗΣΕΑ όσο αφορά το μέτρο 1.1 .

Δυστυχώς ούτε στην περίπτωση των Δήμων με πληθυσμό άνω των 10.000 . αλλά ούτε και στην αντίθετη περίπτωση με πληθυσμό κάτω των 10.000 έχουν ολοκληρωθεί κάποια έργα.

Πίνακας 13

Έργα του μέτρου 1.1 ολοκληρωμένα , σε εξέλιξη και ενταγμένα

	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΟΜΑΔΩΝ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	38.000,00 €
	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	40.000,00 €
	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ	59.132,00 €
ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ Γ.Γ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΕΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	276.825,04
	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ , ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	702.100,00 €
	ΖΕΦΥΡΙΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	50.00,00€
	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	70.000,00 €
	Ν.ΙΩΝΙΑ	ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (ΟΠΣ) ΤΟΥ Δ. Ν.ΙΩΝΙΑΣ	31.550,00 €
	Ν.ΙΩΝΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Δ.Ν.ΙΩΝΙΑΣ	50.001,00
	Π.ΦΑΛΗΡΟ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ & ΧΩΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	1.300.00,00€
	Ν.ΣΜΥΡΝΗ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	468.515,38 €
	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΜΕΛΕΤΗ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ (ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ)	2.720.000,00 €
	ΠΕΥΚΗΣ	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΗΣ ΕΡΙΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	260.057,14 €
	ΤΑΥΡΟΥ	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΤΑΥΡΟΥ	150.00,00€
	ΤΑΥΡΟΥ	ΥΠΗΦΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	100.00,00€
	ΨΥΧΙΚΟΥ	ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ,ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ	100.00,00€

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ
	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	ΜΕΛΕΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
	ΑΙΓΑΛΕΩ	ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Δ.ΑΙΓΑΛΕΩ ΣΤΗ ΡΑΦΗΝΑ
	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ	ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ Δ. ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ ΣΤΟ 4ο ΚΠΣ
	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ	ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
	Ν. ΙΩΝΙΑ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ Δ.Ν.ΙΩΝΙΑΣ
	Ν.ΠΕΡΑΜΟΥ	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
	Ν.ΨΥΧΙΚΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
	ΝΙΚΑΙΑΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΥΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΠΟΥΛΑΜΑΝ
	ΠΑΠΑΓΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Δ.ΠΑΠΑΓΟΥ
	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
	ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ
	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	ΑΝΘΟΥΣΗΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ
	ΑΝΘΟΥΣΗΣ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
	ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ
	ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΔΙΩΜΗ

Οι δήμοι και τα έργα που βρίσκονται σε κίτρινο φόντο είναι επιχειρησιακά προγράμματα που είναι ενταγμένα ή σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένα στην περιφέρεια Αττική του υποπρογράμματος 1 και φυσικά στο μέτρο 1.1.

Παρατηρούμε ότι σύμφωνα με τα δεδομένα των πινάκων δεν έχουμε τοσα πολλά έργα που είναι είτε ενταγμένα , είτε σε εξέλιξη , είτε ολοκληρωμένα που λογικά θα έπρεπε να αναλογούν στην Περιφέρεια Αττικής , αφού έχει τους περισσότερους Δήμους σε σχέση με άλλες περιφέρειες .

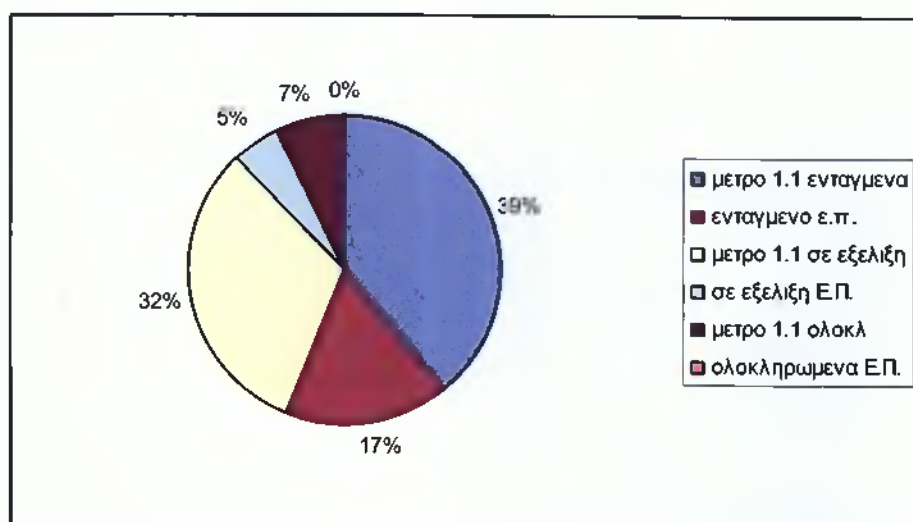
Πίνακας 14

Κατανομή των έργων του μέτρου 1.1 και τα Επιχειρησιακά προγράμματα του μέτρου 1.1

	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΡΓΑ ΜΕΤΡΟΥ 1.1	16	13	3	32
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	7	2	0	9
ΣΥΝΟΛΟ	24	15	3	41

Πηγή: www.vpes.gr/thisea (10/10/2007)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

Δυστυχώς αν θελήσουμε να προσδιορίσουμε το ποσοστό του παραπάνω πίνακα , μας δείχνει ότι για το μέτρο 1.1 της Περιφέρειας Αττικής ,τα έργα τα οποία ανήκουν σε επιχειρησιακά προγράμματα είναι μόλις το 28 % όλης της περιφέρειας .

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της ΕΕΤΑΑ⁷² , αυτό συμβαίνει για το λόγο ότι πολύ συχνά οι ΟΤΑ πιθανόν να βρίσκουν κάποιες άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Επιπλέον , είναι γνωστό ότι πολλές φορές καθυστερεί η διαδικασία κατάρτισης Επιχειρησιακών προγραμμάτων όσο αφορά τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ.

⁷² Λίτσος - ΕΕΤΑΑ τηλεφωνική επικοινωνία 10/10/2007

8.1 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΘΗΣΕΑ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠ ΟΤΑ Α' ΒΑΘΜΟΥ

Η έρευνα έγινε για να δούμε σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι Δήμοι που έχουν ενταγμένα ή σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένα κάποια Επιχειρησιακά προγράμματα , όσο αφορά το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑ και το υποπρόγραμμα 1 στο μέτρο 1.1.

Επιπλέον , ο σκοπός της έρευνας ήταν για να παρατηρήσουμε αν μετά από δύο χρόνια που υπάρχει το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑ , οι Δήμοι έχουν κατανοήσει την λειτουργία και την σκοπιμότητα του .

Δεν ήταν όλοι οι Δήμοι πρόθυμοι να απαντήσουν στις ερωτήσεις μου , αλλά όσοι ήταν γνώστες του προγράμματος ΘΗΣΕΑ , μου απάντησαν εμπειριστατωμένα .Μου εξέθεσαν την ικανοποίηση της λειτουργίας του προγράμματος και την σκοπιμότητα του στους Δήμους τους .

Βεβαίως υπήρχαν και Δήμοι που δεν δέχτηκαν να συνεργαστούν θεωρώντας ότι δεν έπρεπε να απαντήσουν στις ερωτήσεις μου για το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑ για το λόγο ότι θα μου έδιναν κάποιες πληροφορίες που ήταν απόρρητες .

Τέλος , υπήρχαν και Δήμοι που δεν γνώριζαν τίποτα για το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑ και έτσι δεν κατάφερα να αντλήσω της πληροφορίες που ήθελα .

Ο υπό διερεύνηση πληθυσμός ήταν μόνο όσοι Δήμοι συμμετείχαν στο μέτρο 1.1 του ΘΗΣΕΑ με σχετική δράση που αφορούσε εκπόνηση Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Πίνακας15 : Επιχειρησιακά προγράμματα του μέτρου 1.1.

ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΦΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	70.000,00 €	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ
Ν.ΙΩΝΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Δ.Ν.ΙΩΝΙΑΣ	50.001,00	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ	ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
Ν.ΨΥΧΙΚΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
ΠΑΠΑΓΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Δ.ΠΑΠΑΓΟΥ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
ΑΝΘΟΥΣΗΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ
ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ		ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ

Πηγή: www.ypes.gr/thisea στις 8/10/2007

Στον πίνακα βλέπουμε τους δήμους της περιφέρειας Αττικής και ποια επιχειρησιακά προγράμματα έχουν κατάρτιση.

Η μέθοδος συλλογής των απαντήσεων ήταν τηλεφωνική έρευνα με ερωτηματολόγιο λόγω έλλειψης μεγαλύτερου χρόνου εκπόνησης της πτυχιακής δεδομένου δε και της ημερομηνίας συγκέντρωσης των στοιχείων. Το ερωτηματολόγιο θεωρείται το βασικό μέσο επικοινωνίας ανάμεσα στον συντάκτη και σ' αυτόν ερωτώμενο .

Δυστυχώς από την τηλεφωνική έρευνα δεν είχα συνεργασία από όλους τους δήμους και σε μερικές περιπτώσεις δεν απαντούσαν καθόλου στο τηλέφωνο ή ήταν διαρκώς κατειλημμένο. Σαφώς το μειονέκτημα της τηλεφωνικής επικοινωνίας περιόριζε τελικά και το πλήθος των απαντήσεων αλλά και την ποιότητα ενδεχομένως αυτών.

Παράλληλα όμως πιστεύω ότι η τηλεφωνική έρευνα πλεονεκτεί έναντι της ταχυδρόμησης του ερωτηματολογίου. Πιστεύω ότι μ' αυτό τον τρόπο μπορείς να συλλέξεις περισσότερες πληροφορίες , μιας και έχεις μια άμεση επαφή με τον ερωτώμενο. Ο δεύτερος λόγος ήταν γιατί γνωρίζεις ποιος είναι ο υπεύθυνος και ότι σου απαντάει ο ίδιος το ερωτηματολόγιο αντιθέτως αν το έχεις στείλει ταχυδρομικά.

Τα στοιχεία των Δήμων τα βρήκα από το διαδίκτυο και συγκεκριμένα από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών. Η έρευνα διεξήχθη στις 9/10/2007 .

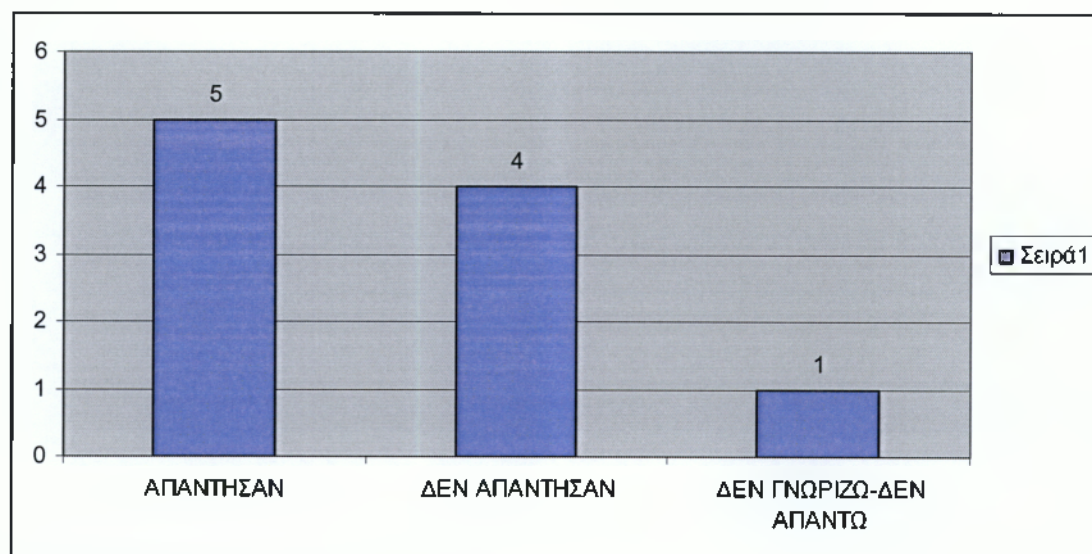
Οι ερωτήσεις που είχα στο ερωτηματολόγιο μου είναι οι εξής :

1. Ποια ήταν/ είναι η αρχική ημερομηνία διεξαγωγής διαγωνισμού για την εκπόνηση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ?
2. Αν δεν έχει οριστεί ημερομηνία διεξαγωγής διαγωνισμού , ποτέ θα γίνει ο διαγωνισμός ?
3. Αν δεν έχει γίνει διαγωνισμός ,γιατί καταφύγατε στην απευθείας ανάθεση και γιατί διαλέξατε το συγκεκριμένο φορέα για την βοήθεια κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ?
4. Σε ποια φάση ακριβώς βρίσκεται η διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ?
5. Αν δεν βρίσκεται στη φάση κατάρτισης αλλά στην υλοποίηση , σε ποια φάση ακριβώς της υλοποίησης βρίσκεται ?
6. Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες στην μέχρι τώρα πορεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ?
7. Είστε ευχαριστημένοι από την όλη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ?
8. Ο οδηγός της κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της ΕΕΤΑΑ θεωρείται ότι είναι κατανοητός ?
9. Ποιο είναι το κόστος υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ?

Από τους εννιά (9) Δήμους που έχουν καταρτίσει Επιχειρησιακό έργο , είτε αυτά είναι ενταγμένα έργα είτε σε εξέλιξη⁷³ ,οι Δήμοι που μου απάντησαν ήταν μόλις πέντε δήμοι ,οι τέσσερις δήμοι δεν δέχτηκαν να μου απαντήσουν ,ενώ μία κοινότητα δεν γνώριζε να μου απαντήσει.

⁷³ Ολοκληρωμένα δεν υπήρχαν έως της 15/10/2007

Διάγραμμα 7 : Σχεδιάγραμμα με τους δήμους που απάντησαν και που δεν απάντησαν

Πηγή: τηλεφωνική συνέντευξη

Πίνακας 16

Πίνακας των Δήμων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σε ποια νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκουν .

ΔΗΜΟΙ	ΝΟΜΑΡΧΙΑ
ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ	ΑΘΗΝΑ
ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΑΘΗΝΑ
ΝΕΟ ΨΥΧΙΚΟ	ΑΘΗΝΑ
ΠΑΠΑΓΟΣ	ΑΘΗΝΑ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ
ΑΝΘΟΥΣΑ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ

Πηγή : www.ypes.gr/τοπικηαυτοδιοίκηση

Πίνακας 17

Πίνακας με Δήμους και κοινότητες με πληθυσμό άνω των 10.000 και όχι

ΔΗΜΟΙ – ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΑΡΧΙΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ > 10.000 ΚΑΤΟΙΚΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ <10.000 ΚΑΤΟΙΚΩΝ
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΑΘΗΝΑ	76.115	
Ν.ΙΩΝΙΑ	ΑΘΗΝΑ	66.017	
Α.ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΑΘΗΝΑ	32.957	
Ν.ΨΥΧΙΚΟ	ΑΘΗΝΑ	10.848	
ΠΑΠΑΓΟΥ	ΑΘΗΝΑ	13.207	
ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	30.962	
ΑΝΘΟΥΣΗΣ	ΑΝΑΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ		3024
ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	ΑΝΑΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ		2931
Α.ΛΙΟΣΙΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	26.423	

Σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο και τις απαντήσεις των δήμων ,εξετάζουμε ότι :

- ✓ Ο Δήμος Ζωγράφου ανήκει στην Νομαρχία Αθήνας και έχει πληθυσμό περίπου 76.115 άτομα .Στο Δήμο Ζωγράφου , βρίσκονται τα περισσότερα πανεπιστήμια της Χώρας , και χαρακτηρίζεται και ως πανεπιστημιούπολη.

Δυστυχώς στον Δήμο Ζωγράφου δεν κατάφερα να μιλήσω με κάποιον υπεύθυνο για τον λόγο ότι στο τηλέφωνο δεν απαντούσε κανείς.

- ✓ Ο Δήμος Ν. Ιωνίας που ανήκει και αυτός στην Νομαρχία Αθηνών έχει πληθυσμό περίπου 66.017 άτομα . Στον Δήμο Ν Ιωνίας δεν έγινε κάποιος διαγωνισμός για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αλλά υπήρχε απευθείας ανάθεση μέσω προγραμματικής σύμβασης με την ΕΕΤΑΑ και το ΤΕΙ Καλαμάτας .

Η απόφαση πάρθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο . Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα βρίσκεται περίπου στην αρχική φάση κατάρτισης (απ'ότι μου εξήγησε έχει περάσει η απόφαση από το Δημοτικό Συμβούλιο) και έχουν κλείσει περίπου την πρώτη φάση . Τώρα γίνεται η εξειδίκευση στα τμήματα του Δημαρχείου.

Πιστεύει , η υπεύθυνη της Τεχνικής Υπηρεσίας ότι , αν και άργησαν οι απαραίτητες επεξηγήσεις μέχρι στιγμής είναι αρκετά ικανοποιημένη και θεωρούν ότι ο οδηγός κατάρτισης είναι επαρκής.

- ✓ Ο Δήμος Αγίων Αναργύρων ανήκει και αυτός στην Νομαρχία Αθηνών και έχει περίπου 32.957 κατοίκους .
Δεν έχει γίνει κάποιος διαγωνισμός για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα , αλλά έγινε απευθείας ανάθεση μετά από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Πειραιώς .
Αυτή την στιγμή το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα βρίσκεται στη αποτύπωση της υφισταμένης κατάστασης και δεν είχαν κάποια ιδιαίτερη δυσκολία στην κατανόηση των απαραίτητων έγγραφων , για το λόγο ότι τα ανάθεσαν σε συγκεκριμένο μελετητή για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
Δυστυχώς διέκρινα κάποια προσπάθεια αποφυγής στις ερωτήσεις μου , γι' αυτό το λόγο δεν έχω συλλέξει αρκετά στοιχεία για το συγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα,
- ✓ Ο Δήμος του Νέου Ψυχικού ανήκει και αυτός στην Νομαρχία Αθηνών και έχει πληθυσμό 10.848 κατοίκους.
Δεν γνώριζαν τίποτα για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα για τον λόγο ότι δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα κάποιο , άσχετα που έχει δημοσιευτεί στο διαδίκτυο.
Η δικιά μου εντύπωση είναι ότι δεν γνώριζαν για τι τουςμίλαγα γιατί , δυστυχώς δεν γνώριζαν ούτε ποια υπηρεσία του Δήμου είναι υπεύθυνη για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- ✓ Ο Δήμος Σαλαμίνας ανήκει στην Νομαρχία Πειραιώς και έχει πληθυσμό 30.962 κατοίκους .Δεν θέλησαν να μου απαντήσουν στις ερωτήσεις μου.
- ✓ Η κοινότητα του Πικερμίου ανήκει στην Νομαρχία Ανατολικής Αττικής και έχει πληθυσμό 2.931 κατοίκους.
Στο διαδίκτυο δεν υπήρχαν στοιχεία Επικοινωνίας για την κοινότητα και αφού τα βρήκα από τον τηλεφωνικό κατάλογο δεν θέλησαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις μου γιατί ο συγκεκριμένος κύριος που μίλησα αν και εργαζόταν στην Τεχνική Υπηρεσία της Κοινότητας δεν γνώριζε και πολλά.
- ✓ Η κοινότητα Ανθούσας ανήκει και αυτή στην Νομαρχία Ανατολικής Αττικής και έχει πληθυσμό 3.024 κατοίκους. Μου εκμυστηρεύτηκαν ότι θα ακυρώσουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα γιατί θέλουν να αξιοποιήσουν αλλού τα χρήματα για να καλύψουν διαφορετικές ανάγκες.
- ✓ Ο Δήμος Παπάγου ανήκει στην Νομαρχία Αθηνών και έχει πληθυσμό 13.207 κατοίκους .

Οι μόνες πληροφορίες που μπόρεσα να συλλέξω ήταν ότι ο διαγωνισμός έγινε στις 26/7/2007 και ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα βρίσκεται στην φάση της υλοποίησης . Δεν δέχτηκαν να μου απαντήσουν σε καμία άλλη ερώτηση.

- ✓ Τέλος , ο Δήμος Άνω Λιοσίων ανήκει στην Νομαρχία της Δυτικής Αττικής και έχει πληθυσμό 26.423 περίπου κατοίκους.
Ούτε αυτός ο Δήμος δέχτηκε να μου απαντήσει στις ερωτήσεις μου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Σύμφωνα με την μελέτη που χρειάστηκε να κάνω για την παρούσα πτυχιακή εργασία, θεωρώ ότι αρχικά τα αναπτυξιακά προγράμματα (ΤΑΠ) που προσπαθήσαμε να εκπονήσουμε μέχρι και στα τωρινά πλέον επιχειρησιακά προγράμματα έχει παρουσιαστεί αλματώδης πρόοδος. Τα ΤΑΠ θεωρείτο μια πρωτοποριακή ιδέα για τα Ελληνικά δεδομένα. Σαν αρχική αντίληψη χαρακτηρίστηκε ορθή ,επιδιώκοντας την ενδογενή τοπική αντίληψη έχοντας συνεργούς την τοπική κοινωνία , όσο αφορά μόνο την αναπτυξιακή διαδικασία δείχνοντας τα σωστά «όπλα» που χρειάζονται , δηλαδή , εμπειρία Διοίκησης , στελεχών και υπάλληλων των ΟΤΑ και φυσικά την α ύλη για να αναπτυχθεί στα πλαίσια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Όμως , πλέον δεν χρησιμοποιούνται τα ΤΑΠ για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων σε τοπικό επίπεδο για το λόγο ότι είναι σχεδιασμένο σε παλαιότερα πρότυπα και βασισμένο στην κάλυψη παλαιότερων τοπικών αναγκών.

Σ' αυτό οφείλεται η έλλειψη συνεργασίας από την Κεντρική εξουσία και των ΟΤΑ ιδίως μετά την δημιουργία των «καποδιστριακών».

Συνεπώς , καθώς αλλάζουν οι στόχοι και οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών , πλέον δεν χρειάζεται να επιτύχουν μόνο την τοπική ανάπτυξη αλλά και την εσωτερική ανάπτυξη σε Διοίκηση , τοπικούς φορείς και υπηρεσίες που μπορούν να συμβάλλουν στην βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης καθώς το επιχειρησιακό πρόγραμμα ενεργεί πάνω σ' ένα πλαίσιο δράσης βασισμένο σε αντικειμενικά κριτήρια.

Ουσιαστικά , ένα καλά σχεδιασμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα μας δίνει την σωστή αποτύπωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας των αναγκών σ ένα δήμο . Όμως , αυτό δεν επαρκεί γιατί χρειάζεται επίσης να υπάρχει μια καλή συγκρότηση των μονάδων προγραμματισμού , επιπλέον ύπαρξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων ,όπως και η ανάπτυξη της οικονομικής διοίκησης αλλά και γενικότερα των υπηρεσιών του ΟΤΑ. Τέλος , είναι απαραίτητο να επιτύχει η σωστή διατύπωση των δράσεων τους και με την σωστή χρηματοδότηση θα μπορέσουν εντέλει οι ΟΤΑ να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις όπως αυτές αναγράφονται μέσα από το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

Στο πλαίσιο αυτό της κυβερνητικής πολιτικής για την υποστήριξη των ΟΤΑ ά βαθμού και για να γίνουν επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης , βελτιώνοντας παράλληλα τις υφιστάμενες υποδομές τους , το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης , προχώρησε στην κατάρτιση του προγράμματος ΘΗΣΕΑ.

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα με κύριο χαρακτηριστικό τη χρηματοδότηση του η οποία δεν εξασφαλίζεται μόνο από τους θεσμοθετημένους πόρους της Αυτοδιοίκησης .

Σε ότι αφορά τις καινοτομίες του προγράμματος , θα μπορούμε να αναφερθούμε στην :

- Η ωρίμανση των έργων, με την χρηματοδότηση, σε πρώτη φάση, των μελετών που απαιτούνται για κάθε έργο.
- Η έμπρακτη αναγνώριση του αναπτυξιακού ρόλου που μπορούν να φέρουν σε πέρας οι διαδημοτικές συνεργασίες. Αυτές ενθαρρύνονται πλέον και στηρίζονται από το νέο αναπτυξιακό σχεδιασμό.
- Η Εισαγωγή νέας φιλοσοφίας και νέας μορφής συμπράξεων μεταξύ Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ά βαθμού και ιδιωτικού τομέα , προκειμένου να αντιμετωπιστεί το θέμα της χρηματοδότησης των προσυμβατικών διαδικασιών που απαιτούνται.

Όλα αυτά έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα τόσο για τους ΟΤΑ όσο και για το πρόγραμμα «Θησέας»

Επίσης ,το νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα απλοποιεί τη διαδικασία προένταξης και οριστικής ένταξης των έργων , εξασφαλίζοντας παράλληλα την έγγραφη διαπίστωση τήρησης του ετήσιου ορίου εγκεκριμένων πιστώσεων ανά περιφέρεια και τον προϋπολογισμό στο πρόγραμμα των πόρων της κεντρικής διοίκησης

Τέλος , ο «Θησέας» θεωρείται ένα εργαλείο με το οποίο τονώνουμε την περιφερειακή ανάπτυξη και αλλάζουμε το τοπίο στο χώρο των ΟΤΑ ά βαθμού.

Επιπρόσθετα , θετικά αντιμετωπίζεται η συμμετοχή των ΟΤΑ σε εκπόνηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς φαίνεται ότι οι ΟΤΑ προσαρμόζονται έτσι ώστε να γίνεται κατανοητό ο αναπτυξιακός τους ρόλος στον Εθνικό σχεδιασμό , κατανοώντας την χρησιμότητα των έργων αυτών.

Η περιφέρεια Αττικής διαθέτει το μητροπολιτικό κέντρο της χώρας και θα ήταν πολύ λογικό να κατέχει και τα περισσότερα έργα του προγράμματος Θησέα .Βέβαια τα περισσότερα έργα που είναι σε εξέλιξη και ενταγμένα αφορούν το υποπρόγραμμα δυο (2) όπως και τα περισσότερα έργα σ' όλες τις περιφέρειες.

Όσο αφορά το μέτρο 1.1 καταρτίζεται από την λογική της ανάπτυξης μέσα από διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού και επιτυγχάνει μέσω των εσωτερικών δομών των ΟΤΑ που εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των λειτουργιών τους.

Το μέτρο 1.1. στην περιφέρεια Αττικής θα λέγαμε ότι έχει ένα ικανοποιητικό αριθμό έργων αλλά όχι τον αναμενόμενο τουλάχιστον για το Νομό της Αθήνας που εμπεριέχει και την πρωτεύουσα της Ελλάδας . Ωστόσο ,θα λέγαμε ότι όχι μόνο στην Περιφέρεια Αττικής αλλά και στις υπόλοιπες Περιφέρειες , σ' όλα τα υποπρογράμματα, τα ολοκληρωμένα

έργα είναι αυτά που δεν έχουν καθόλου ικανοποιητικά στοιχεία παρότι έχουν περάσει ήδη δυο χρόνια λειτουργίας του προγράμματος ΘΗΣΕΑ. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της Περιφέρειας Αττικής μόνο για το μέτρο 1.1 , κάλυπταν μόνο τις βασικές ανάγκες των ΟΤΑ και από την έρευνα που έκανα σε μετρικούς Δήμους.

Η περιφέρεια θα πρέπει να έχει αποκλειστικό έλεγχο νομιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα όπως και θα μπορούσε να δώσει κάποιες κατευθύνσεις στους Δήμους και ο ρόλος της να είναι υποστηρικτικός , καθοδηγητικός και όχι ελεγκτικός .

Δυστυχώς , τα αποτελέσματα της ερευνάς μου έδειξαν ,ότι κάποιοι Δήμοι ήταν πολύ καλά ενημερωμένοι για την εκπόνηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είχε αναλάβει κάποιο πανεπιστήμιο ή άλλος φορέας με απευθείας ανάθεση από το Δημοτικό Συμβούλιο .

Άλλοι , πάλι Δήμοι δεν γνώριζαν τόσο καλά τα Επιχειρησιακά Προγράμματα και δεν είχαν ασχοληθεί ιδιαίτερα , με αποτέλεσμα να ψάχνουν άλλες ανάγκες να καλύψουν με την χρηματοδότηση .

Στο παρακάτω πίνακα , φαίνεται τα ποσοστά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σ' όλες τις περιφέρειες όσο αφορά το υποπρόγραμμα 1. Τέλος, συμπέρασμα και θετική εξέλιξη που απορρέει από τον συνολικό σχεδιασμό του προγράμματος είναι ότι οι Ο.Τ.Α., μεταβάλλουν πλέον την φιλοσοφία λειτουργίας τους και αναγνωρίζουν νέα πεδία δράσης που θα μετεξελίξουν τον ευρύτερο ρόλο τους, τόσο εντός του διοικητικού χώρου αλλά και έναντι των πολιτών, με παράλληλη βελτίωση των οικονομικών και της γενικής απόδοσής τους

Πιστεύω , ότι για να μειωθούν κάποια προβλήματα , τουλάχιστον ως προς την διαδικασία κατάρτισης των Ε.Π. πρέπει να ελαττώσουν την διαδικασία ως προς τα απαραίτητα χαρτιά που πρέπει να συμπληρωθούν . Δηλαδή ,να μειωθεί η γραφειοκρατία αυτών των εγγράφων .

Επιπλέον , θα πρέπει οι ΟΤΑ να σταματήσουν να ψάχνουν άλλες πηγές χρηματοδότησης και να προσαρμόζουν τις ανάγκες τους στην χρηματοδότηση που έχει οριστεί από την αρχή .

Είναι απαραίτητο , πιστεύω , να αυξηθούν οι αρμοδιότητες του ιδιωτικού φορέα ως προς την γρήγορη ολοκλήρωση κάποιων έργων. Πρέπει να υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ και των άλλων φορέων για πιο καλύτερα αποτελέσματα και με λιγότερο χρόνο εκπόνησης .

Τέλος , είναι απαραίτητο οι δήμοι να ενδιαφερθούν περισσότερο για το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑ και να καταλάβουν την σπουδαιότητα του και την χρησιμότητα του .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Προεδρικό διάταγμα αριθμός 18183
2. Νομοτέλεια . Έγγραφο 1622/86
3. Νέος κώδικας δήμων και κοινοτήτων αριθμός 203-207
4. Παπαδασκαλόπουλος , Χριστοφάκης (2002), Περιφερειακός Προγραμματισμός, Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση
5. Μπέσιλα Βήκα Ευρυδίκη (2001) , τοπική Αυτοδιοίκηση , Αθήνα : Εκδόσεις Δίκαιο & Οικονομία ,Π. Ν. Σακκούλας
6. ΥΠΕΣΔΔΑ, Εισηγητική έκθεση για το Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα “Θησέας”
7. ΥΠΕΣΔΔΑ, Εγκύκλιος 4 «Κατανομή των πόρων του Αναπτυξιακού Προγράμματος “Θησέας”- Κριτήρια και προτεραιότητες για την ένταξη έργων, μελετών και ενεργειών στο πρόγραμμα»
8. ΕΕΤΑΑ , Προδιαγραφές Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Αθήνα 1985
9. ΕΕΤΑΑ , Θέματα Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης , Αθήνα 1989
10. Μαίστρος Πάνος (1986), Τοπική Αυτοδιοίκηση και κοινωνία , Αθήνα , εκδόσεις : Κοχλίας .
11. Μαίστρος Πάνος (2000) , Οι αναπτυξιακοί θεσμοί της Αυτοδιοίκησης , Αθήνα , Εκδόσεις : «Νέα Σύνορα» , Α.Α.Λιβάνη
12. Πανάς Επαμεινώνδας (1995) , Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα – εΙσαγωγή στην Μεθοδολογία , Αθήνα , Εκδόσεις : Gutenberg
13. Καραγιλάνης , Ο Οικονομικός Προγραμματισμός των Οτα , Εκδόσεις : Γ.Μ.Καραναστάση

14. Λίτσος Η.(2002) , Επιχειρησιακός Προγραμματισμός και διαδικασίες Προγραμματισμού των ΟΤΑ ,Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης τ101 Δεκέμβριος 2002
15. Μαραβά Νεκταρία (2006) Περιφερειακού Προγραμματισμού ,Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας , τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
16. Εφημερίδα της Κυβέρνησης ΦΕΚ 114 Α΄ 8.6.2006 Νόμος υπ' αριθ. 3463 Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων
17. Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας - Π.Ε.Τ.Α. Α.Ε. «Έκθεση για την πορεία εφαρμογής από την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 – 2006» Αποτελέσματα έως τις 31.8.2005, Δεκέμβριος 2005

Διαδυσκτιακές Αναφορές

18. <http://www.ypes.gr/topiki.htm>
19. <http://www.ypes.gr/thiseas/thiTecnic.html>
20. <http://www.ypes.gr/thiseas/thiPoroi.html>
21. ΥΠΕΣΔΔΑ: Απολογισμός έργου διετίας – Προγραμματισμός δράσεων για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού στο www.ypes.gr/apologismos/apologismos_ota.pdf
22. <http://www.ypes.gr/thiseasl>
23. <http://www.mou.gr>
24. <http://www.ypes.gr/thiseas/thiCriteria.html>
25. <http://www.ypes.gr/thiseas/thiFinance.html>
26. <http://www.ypes.gr/thisea/perifereia>